

Försvar och samhällets krisberedskap

6

Förslag till statsbudget för 2011

Försvaret och samhällets krisberedskap

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	11
2	Utgiftsområde 6	13
2.1	Omfattning.....	13
2.2	Utgiftsutveckling	14
2.3	Ekonomisk styrning m.m.	14
3	Försvaret	19
3.1	Mål och uppgifter.....	19
3.2	Politikens inriktning	19
3.3	Beredskapskredit för totalförsvaret	23
3.4	Resultatbedömning och inriktning för verksamheten under 2011	23
3.4.1	Finansiering	23
3.4.2	Försvarets operativa förmåga	25
3.4.3	Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande insatser m.m.	26
3.4.3.1	Insatser	26
3.4.3.2	Förbandsverksamhet och uppbyggnad av beredskap	30
3.4.3.3	Materiel och anläggningar	46
3.4.3.4	Exportstöd.....	48
3.4.3.5	Forskning och utveckling.....	48
3.5	Revisionens iakttagelser.....	49
3.6	Budgetförslag	49
3.6.1	1:1 Förbandsverksamhet och beredskap.....	49
3.6.2	1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser.....	51
3.6.3	1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	51
3.6.4	1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar.....	56
3.6.5	1:5 Forskning och teknikutveckling	59
3.6.6	1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.....	60
3.6.7	1:7 Officersutbildning m.m.....	60
3.6.8	1:8 Försvarets radioanstalt.....	61
3.6.9	1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	62
3.6.10	1:10 Nämnder m.m.	63
3.6.11	Försvarets materielverk	63
3.6.12	1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.	64

3.6.13	1:12 Försvarsexportmyndigheten.....	65
3.6.14	1:13 Försvarsunderrättelsesdomstolen	66
3.6.15	1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	66
4	Samhällets krisberedskap.....	69
4.1	Omfattning	69
4.2	Mål.....	70
4.3	Politikens inriktning.....	70
4.4	Resultatbedömning och inriktning.....	71
4.5	Förebyggande och förberedande arbete.....	72
4.5.1	Risk- och sårbarhetsanalyser samt samverkansområden.....	72
4.5.2	Anslaget 2:4 Krisberedskap.....	74
4.5.3	Skydd mot olyckor samt barns och ungas säkerhet	76
4.5.4	Översvämningar och naturolyckor.....	78
4.5.5	Farliga ämnen - Kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot och risker (CBRN) samt kärnenergiberedskap	79
4.5.6	Informationssäkerhet	82
4.5.7	Skydd av samhällsviktig verksamhet	84
4.5.8	Sjöövervakning.....	84
4.5.9	Utbildning och övning	86
4.6	Samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser	87
4.6.1	Insatser	87
4.6.2	Miljöräddning till sjöss.....	90
4.6.3	Information mellan aktörer och till allmänheten samt frivilliga.....	92
4.6.4	Rakel.....	93
4.6.5	Alarmeringstjänsten – 112 samt inrättande av särskilt informationsnummer	94
4.7	Uppföljning, utvärdering och lärande	95
4.7.1	Förmåga att lära och återföra kunskap från olyckor och kriser	96
4.7.2	Utredning av olyckor	96
4.8	Avveckling av myndigheter, en slutredovisning.....	97
4.9	Revisionens iakttagelser	98
4.10	Budgetförslag.....	98
4.10.1	2:1 Kustbevakningen	98
4.10.2	2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra olyckor.....	100
4.10.3	2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	101
4.10.4	2:4 Krisberedskap	102
4.10.5	2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet.....	104
4.10.6	2:6 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal	105
4.10.7	2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	105
4.10.8	2:8 Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF	108
4.10.9	2:9 Statens haverikommission.....	108
5	Strålsäkerhet	109
5.1	Omfattning	109
5.2	Utgiftsutveckling.....	109
5.3	Resultatredovisning	109
5.3.1	Resultat.....	109
5.3.2	Analys och slutsatser.....	110
5.4	Revisionens iakttagelser	110

5.5	Politikens inriktning	111
5.6	Budgetförslag	111
6	Elsäkerhet.....	115
6.1	Budgetförslag	115
6.1.1	4:1 Elsäkerhetsverket	115

Tabellförteckning

Anslagsbelopp.....	12
Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	14
Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2011–2014. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	14
Tabell 3.1 Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2009.....	24
Tabell 3.2 Utfallet för anslaget 1:2 Fredsfrämjande truppinsatser 2009.....	28
Tabell 3.3 Insatsorganisationens utveckling.....	30
Tabell 3.4 Personella förändringar i Försvarsmakten.....	43
Tabell 3.5 Löneutgifter i Försvarsmakten.....	43
Tabell 3.6 Anslagsutveckling.....	49
Tabell 3.7 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap.....	50
Tabell 3.8 Anslagsutveckling.....	51
Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser.....	51
Tabell 3.10 Anslagsutveckling.....	51
Tabell 3.11 Investeringsplan.....	52
Tabell 3.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	52
Tabell 3.13 Av Försvarsmakten genomförd och planerad anskaffning av materiel och anläggningar.....	55
Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	56
Tabell 3.15 Anslagsutveckling.....	56

Tabell 3.16 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	57
Tabell 3.17 Av Försvarsmakten genomfört och planerat vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	58
Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	59
Tabell 3.19 Anslagsutveckling.....	59
Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Forskning och teknikutveckling.....	59
Tabell 3.21 Anslagsutveckling.....	60
Tabell 3.22 Uppdragsverksamhet	60
Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	60
Tabell 3.24 Anslagsutveckling.....	60
Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Officersutbildning m.m.	61
Tabell 3.26 Anslagsutveckling.....	61
Tabell 3.27 Uppdragsverksamhet	61
Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:8 Försvarets radioanstalt	62
Tabell 3.29 Anslagsutveckling.....	62
Tabell 3.30 Uppdragsverksamhet	62
Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut.....	63
Tabell 3.32 Anslagsutveckling.....	63
Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:10 Nämnder m.m.	63
Tabell 3.34 Uppdragsverksamhet	63
Tabell 3.35 Investeringsplan.....	64
Tabell 3.36 Anslagsutveckling.....	64
Tabell 3.37 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.	65

Tabell 3.38 Anslagsutveckling	65
Tabell 3.39 Uppdragsverksamhet	65
Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:12 Försvarexportmyndigheten	66
Tabell 3.41 Anslagsutveckling	66
Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:13 Försvarsunderrättelsesdomstolen	66
Tabell 3.43 Anslagsutveckling	66
Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	67
Tabell 4.1 Anslagsutveckling	98
Tabell 4.2 Offentligrättslig verksamhet	98
Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet	99
Tabell 4.4 Investeringsplan	99
Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:1 Kustbevakningen	100
Tabell 4.6 Anslagsutveckling	100
Tabell 4.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	101
Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra olyckor	101
Tabell 4.9 Anslagsutveckling	101
Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:3 Ersättning för räddningstjänst	102
Tabell 4.11 Anslagsutveckling	102
Tabell 4.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	102
Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:4 Krisberedskap	104
Tabell 4.14 Anslagsutveckling	104
Tabell 4.15 Uppdragsverksamhet	104
Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	105
Tabell 4.17 Anslagsutveckling	105

Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:6 Ersättning till SOS Alarm för alarmeringstjänst enligt avtal.....	105
Tabell 4.19 Anslagsutveckling.....	105
Tabell 4.20 Offentligrättslig verksamhet.....	106
Tabell 4.21 Uppdragsverksamhet	106
Tabell 4.22 Investeringsplan.....	107
Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:7 Myndighetens för samhällsskydd och beredskap.....	107
Tabell 4.24 Anslagsutveckling.....	108
Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:8 Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF	108
Tabell 4.26 Anslagsutveckling.....	108
Tabell 4.27 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:9 Statens haverikommission	108
Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom området Strålsäkerhet	109
Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	111
Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet	111
Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet	112
Tabell 5.6 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden – anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	112
Tabell 5.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten.....	113
Tabell 6.1 Anslagsutveckling.....	115
Tabell 6.2 Avgiftsbelagd verksamhet	115
Tabell 6.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:1 Elsäkerhetsverket	116

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att för 2011 utnyttja en kredit på högst 40 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger (avsnitt 3.3),
2. godkänner förslaget till investeringsplan för Försvarsmakten för 2011–2013 (avsnitt 3.6.3),
3. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 800 000 000 kronor under perioden 2012-2019 (avsnitt 3.6.3),
4. godkänner vad regeringen föreslår om anskaffning av materielprojekt under 2011 (avsnitt 3.6.3),
5. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 15 100 000 000 kronor under perioden 2012-2019 (avsnitt 3.6.4),
6. bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 15 500 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital (avsnitt 3.6.11),
7. bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 3 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarexportmyndighetens behov av rörelsekapital (avsnitt 3.6.13),
8. godkänner förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för 2011–2013 (avsnitt 4.10.1),
9. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor under perioden 2012-2014 (avsnitt 4.10.2),
10. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om beställningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 560 000 000 kronor under perioden 2012-2017 (avsnitt 4.10.4),
11. bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verksamhet intill ett belopp av 500 000 000 kronor (avsnitt 4.10.4),
12. bemyndigar regeringen att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet intill ett belopp av 350 000 000 kronor (avsnitt 4.10.4),

13. godkänner förslaget till investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2011-2013 (avsnitt 4.10.7),
14. bemyndigar regeringen att under 2011 för ramanslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av
15. framtida anslag på högst 90 000 000 kronor under perioden 2012–2015 (avsnitt 5.6), för 2011 anvisar anslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag	Anslagstyp	
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	Ramanslag	21 175 190
1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser	Ramanslag	2 310 834
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	Ramanslag	9 125 855
1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	Ramanslag	6 639 196
1:5 Forskning och teknikutveckling	Ramanslag	737 031
1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	Ramanslag	24 900
1:7 Officersutbildning m.m.	Ramanslag	254 548
1:8 Försvarets radioanstalt	Ramanslag	723 343
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	Ramanslag	162 005
1:10 Nämnder m.m.	Ramanslag	5 801
1:11 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.	Ramanslag	78 925
1:12 Försvarsexportmyndigheten	Ramanslag	80 000
1:13 Försvarsunderrättelsesdomstolen	Ramanslag	8 860
1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamhet	Ramanslag	13 040
2:1 Kustbevakningen	Ramanslag	999 336
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	Ramanslag	59 850
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	Ramanslag	21 080
2:4 Krisberedskap	Ramanslag	1 154 178
2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	Ramanslag	122 000
2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	Ramanslag	178 000
2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Ramanslag	988 046
2:8 Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF	Ramanslag	45 024
2:9 Statens haverikommission	Ramanslag	40 000
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	Ramanslag	309 452
4:1 Elsäkerhetsverket	Ramanslag	49 624
Summa		45 306 118

2 Utgiftsområde 6

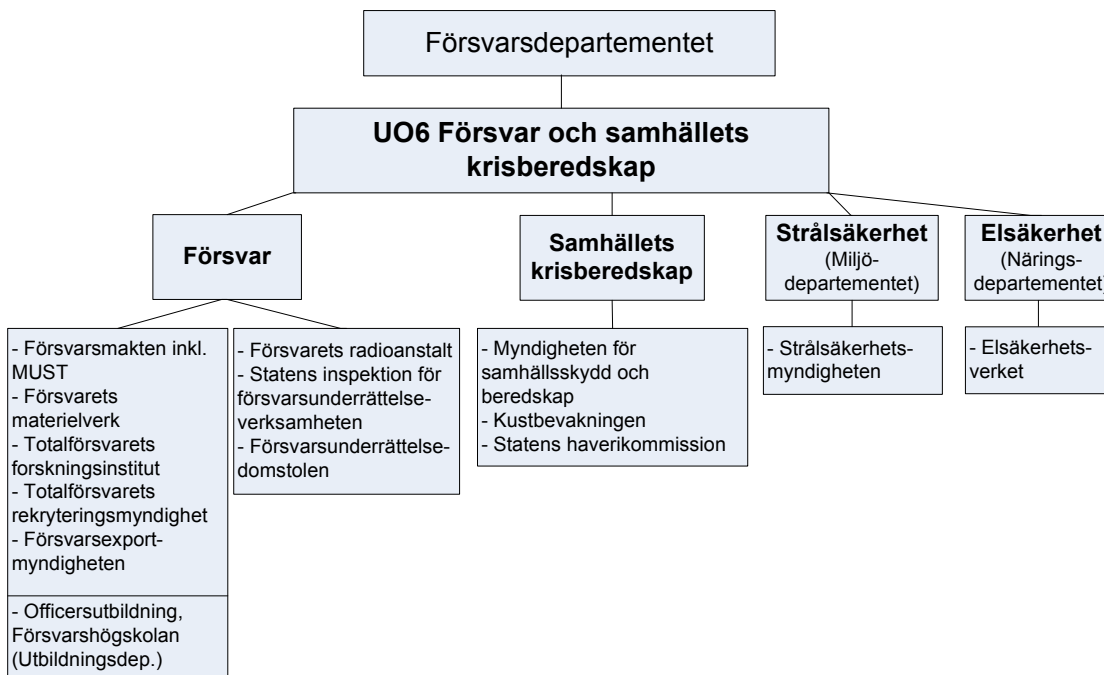
2.1 Omfattning

För att återspegla den verksamhet som finansieras från utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, har regeringen valt att i budgetpropositionen dela in utgiftsområdets verksamhet i fyra undergrupper; Försvar (anslag 1:1 till 1:14), Samhällets krisberedskap (anslag 2:1 till 2:9), Strålsäkerhet (anslag 3:1) samt Elsäkerhet (anslag 4:1). Resultatredovisning och inriktning för den sistnämnda undergruppen framgår av budgetpropositionens volym 11, utgiftsområde 21 Energi. Inom utgiftsområdet skapas tre nya

anslag; anslag 1:13 *Försvarsunderrättelse-domstolen*, anslag 1:14 *Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten* och anslag 2:9 *Statens haverikommission*.

På vårtilläggsbudgeten för 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348) inrättades ett nytt anslag för Försvarsexportmyndigheten.

Figuren nedan visar fördelningen i de fyra undergrupperna samt hemvisten för de myndigheter vars verksamhet avses att finansieras inom utgiftsområde 6 under 2011.

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Milljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
Försvar	37 698	41 454	39 642	41 340	42 065	42 915	44 244
Samhällets krisberedskap	3 762	3 674	3 851	3 608	3 551	3 582	3 648
Strålsäkerhet	301	329	323	309	313	317	324
Elsäkerhet	50	45	44	50	51	52	53
Äldreanslag	296	0	1	0	0	0	0
Totalt för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	42 106	45 502	43 862	45 306	45 980	46 866	48 268

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Prognosen för 2010 visar på ett underutnyttjande jämfört med budgeten. Detta beror i huvudsak på att leveranser av vissa materiel-system till Försvarsmakten har senarelagts.

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2011–2014. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Milljoner kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	45 501	45 501	45 501	45 501
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-142	424	1 088	2 089
Beslut	-255	-268	-128	15
Överföring till/från andra utgifts- områden	51	46	45	48
Övrigt ³	151	277	360	614
Ny ramnivå	45 306	45 980	46 866	48 268

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.

omfattande förändringsarbete för Försvarsmakten och de s.k. stödmyndigheterna.

All verksamhet inom utgiftsområdet bör löpande prövas utifrån att de bedrivs effektivt och med god hushållning. I linje med den inriktning som regeringen presenterat i den förvaltningspolitiska propositionen (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:Fi11, rskr. 2009/10:100) ska omprövningar av verksamheter fortsätta i syfte att nå en effektivare förvaltning. Ambitionen är att fokusera på kärnverksamheterna och kontinuerligt pröva annan verksamhet. Detta är också i sig en viktig del av omställningen och för att nå regeringens mål för verksamheten inom utgiftsområdet. Utveckling av styrningen av myndigheter och verksamheter görs med utgångspunkt i bl.a. Styrtredningens (SOU 2007:75) och regeringens ställningstagande om hur styrningen ska utvecklas vidare (prop. 2009/10:175, bet. 2009/10:Fi11, rskr. 2009/10:100). Den samlade styrningen av myndigheter och verksamheter ska ses över samt verksamhetsanpassas. Mot denna bakgrund, men också i syfte att genomföra förändringarna inom försvarspolitik, har regeringen bedrivit ett arbete i syfte att utveckla den strategiska styrningen av myndigheter och verksamheter inom försvaret. En viktig del i detta arbete är också uppföljningen mot målen. Motsvarande arbete har påbörjats avseende Samhällets krisberedskap, bland annat inom det interdepartementala nätverket för Krisberedskap.

Reformeringen av försvaret är starkt beroende av den säkerhetspolitiska analysen och omvärldsbvakningen samt de ekonomiska förutsättningarna. Målen, liksom takten i genomförandet, kommer därför löpande att stämmas av i förhållande till dessa. Sammantaget ger detta bättre

2.3 Ekonomisk styrning m.m.

Implementeringen av den försvarspolitiska inriktningen som riksdagen beslutat fortsätter (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Regeringen bedömer att omställningen kan ske inom oförändrade ekonomiska ramar för området Försvar för 2011 liksom under resten av mandatperioden dvs. fram till nästa inriktningsbeslut. Att uppnå ett mer användbart och tillgängligt försvar innebär ett

förutsättningar för statsmakterna att fatta strategiska beslut.

Försvarsdepartementet har förstärkt kapaciteten och kompetensen inom området ekonomi- och verksamhetsstyrning. Regeringens avsikt är att fortsätta arbeta med att utveckla styrningen vilket kan ställa krav på nya arbetsformer.

Genomförandet av politiken kräver att utformningen av styrningen av myndigheter och verksamheter är ändamålsenlig och sammanhållen. Vidare anser regeringen att en fortsatt utveckling avseende resultatredovisningen är en viktig förutsättning för att utveckla styrningen. Detta kräver att myndigheterna har en fungerande uppföljning av verksamhet, ekonomi och strukturer för en god intern styrning och kontroll. Rättvisande redovisning och tillförlitliga prognoser över förbrukningen på anslagen är en förutsättning för att regeringen ska ha ett fullgott beslutsunderlag i sitt arbete med att prioritera befintliga resurser inom utgiftsområdet.

I syfte att åstadkomma ett effektivt och ändamålsenligt resursutnyttjande anförde regeringen i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) att möjligheter till myndigheters samverkan med offentliga aktörer och näringslivet bör tillvaratas.

Regeringen gav den 5 maj 2010 (Fö nr. 6) Statskontoret i uppdrag att lämna förslag på hur ökad samverkan mellan i första hand Kustbevakningen, Försvarsmakten och Försvarets materielverk kan bidra till ökad resurseffektivitet för den sjöverkande verksamheten inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap. Statskontoret ska även beräkna och beskriva vilka kostnadsreduceringar och rationaliseringsvinster förslagen resulterar i för respektive myndighet och för utgiftsområde 6, samt göra en verksamhetsmässig konsekvensanalys av respektive förslag.

I enlighet med den försvarspolitiska inriktningen ska det nya mer tillgängliga och användbara försvaret skapas i takt med att resurser frigörs genom förändringar och rationaliseringar inom den s.k. stödverksamheten. Åtgärderna inom stödverksamheten ska möjliggöra att 20-30 procent av 2008 års kostnader för stödverksamheterna ska omfördelas till försvarets kärnverksamhet. I enlighet med detta har regeringen tillsatt en särskild utredare, Försvarsstruktur-

utredningen, med uppdrag att lämna förslag på hur effektivisering och rationalisering av stödverksamheten i och kring Försvarsmakten kan bidra till att finansiera omställningen (dir. 2010:45). Enligt utredningens direktiv ska förslagen leda till kostnadsreduceringar på minst två miljarder kronor årligen jämfört med utfallet 2008 varav huvuddelen ska realiseras senast 2012 (se vidare kapitel 3). Vidare har de åtgärder riksdagen beslutat om vad avser utformningen av den framtida rekryteringen och grundläggande utbildningen av militär personal medfört att rationaliseringar har kunnat åstadkommas inom rekryteringsverksamheten. Regeringen föreslår även reduceringar av kostnaderna inom officersutbildningen vilket innebär såväl reducerade utbildningsvolymerna som rationaliseringar inom utbildningen i övrigt.

Uppföljning av och kontroll över Försvarsmaktens och stödmyndigheternas ekonomi är central för utvecklingen av utgiftsområdet. Reformerna kan endast genomföras i den takt som ekonomin tillåter. Centralt i detta arbete är därför att utveckla uppföljning och kostnadsberäkningar i förhållande till målbilden för insatsorganisationen. En utvecklad dialog och rapportering varje kvartal har bidragit till bättre kontroll över Försvarsmaktens ekonomiska förutsättningar. Försvarsmakten ska också i resultatredovisningen redovisa genomförd omfördelning från stöd till operativ verksamhet, liksom kostnadsminskningar och kostnadsökningar inom olika kostnadsslag.

Från och med 2009 inrättades anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* för att finansiera särutgifter för de insatser som Försvarsmakten genomför internationellt. I och med införandet av ett nytt personalförsörjningssystem kommer den personal som deltar i de svenska insatserna internationellt i allt större utsträckning ha sin grundanställning i Försvarsmakten. Detta får till följd att personalkostnaderna som finansieras av anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* successivt kommer att minska och motsvarande lönekostnader istället kommer att finansieras av anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Regeringen föreslår därför i denna proposition att medel förs mellan anslagen för att kompensera detta. Överföringen påverkar inte verksamheten eller ambitionsnivån vad avser insatser internationellt, utan är endast av budgetteknisk karaktär. I takt med att det nya personalförsörjningssystemet införs i Försvarsmakten

kan det bli aktuellt med ytterligare justeringar mellan de två anslagen. Beroende på takten i införandet är dock storleken på beloppen behäftad med viss osäkerhet, varför regeringen avser återkomma till detta i kommande budgetpropositioner.

Försvarsmakten har fortsatt att utveckla styrningen av sin verksamhet, ekonomi, interna styrning och kontroll. Regeringen beslutade den 25 februari 2010 att ge Ekonomistyrningsverket (ESV) i uppdrag att fortsatt följa upp Försvarsmaktens arbete med att stärka den interna styrningen och kontrollen. ESV ska särskilt bedöma hur Försvarsmakten har genomfört tidigare föreslagna åtgärder. Uppdraget syftar till att säkerställa att Försvarsmakten har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa strukturer för en god intern styrning och kontroll. ESV har redovisat sitt uppdrag och återrapporterat till regeringen den 1 oktober 2010.

Försvarsmakten implementerar stegvis ett integrerat resurs- och ekonomiledningssystem (Prio), som ett led i en förbättrad ekonomistyrning. Statskontoret har på regeringens uppdrag löpande granskat införandet (Statskontoret rapport nr 2010:14). Statskontoret pekar bland annat på risken för högre kostnader för det fortsatta arbetet jämfört med tidigare bedömningar, samtidigt som det råder en betydande osäkerhet när det gäller de långsiktiga effekterna i form av framtida kostnadsreduktioner. Höga kostnader och begränsade positiva effekter kan leda till minskad ambitionsnivå, finansieringsproblem och resurskonflikter. Regeringen vill understryka vikten av att arbetet sker inom planerade budgetramar. Regeringen kommer att följa arbetet noggrant.

Regeringen har beslutat att inrätta ett insynsråd i Försvarsmakten i enlighet med regeringens avsikt i Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Insynsrådets uppgift är att utöva insyn i verksamheten och vara en rådgivande funktion till myndighetens ledning. Regeringen anser att det är särskilt viktigt att skapa strukturer för insyn i en verksamhet som försvaret. Med insynsrådet tillförs myndighetens ledning värdefull kompetens i arbetet med att utveckla myndigheten och verksamheten.

En studie pågår inom Försvarsdepartementet under hösten 2010 med uppgift att lämna förslag om hur försvarsattachéernas verksamhet bör

styras och regleras för att tillgodose såväl Regeringskansliets som Försvarsmaktens och andra myndigheters behov. Översynen ska bl.a. överväga lämpligheten av att överföra arbetsgivaransvaret för försvarsattachéerna från Försvarsmakten till Regeringskansliet.

Regeringen överlämnade våren 2010 skrivelserna Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327). Av skrivelserna framgår att resultatmål bör tas fram för samhällets krisberedskap för att möjliggöra en förbättrad uppföljning av förmågan hos olika aktörer att motstå och hantera allvarliga händelser och kriser. Resultatmålen ska tydliggöra krisberedskapens uppgift och stärka styrning och uppföljning av arbetet som sker inom området.

Uppföljningen bör ligga till grund för en samlad bedömning av samhällets krisberedskap och för styrningen av arbetet med att förbättra samhällets krisberedskap. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har fått i uppdrag att föreslå resultatmål för samhällets krisberedskap (Fö2010/697/SSK). Uppdraget ska genomföras i samverkan med övriga relevanta aktörer och redovisas till regeringen senast den 4 april 2011.

Inom Regeringskansliet finns ett nätverk för handläggare med krisberedskapsuppgifter i syfte att öka den gemensamma förståelsen för, utveckla och inrikta samhällets krisberedskap.

Regeringen bedömer att de åtgärder som under 2009 finansierades under anslaget 2:4 *Krisberedskap* bidragit till att stärka samhällets samlade krisberedskapsförmåga. Arbetet fortsätter emellertid med att successivt renodla och effektivisera användandet av anslaget. Bland annat angav regeringen i budgetpropositionen för 2010 vilka finansieringsprinciper som ska gälla för anslaget från och med 2010. Finansieringsprinciperna innebär att anslaget huvudsakligen ska användas för åtgärder som stärker samhällets samlade krisberedskap men där finansieringsansvaret för verksamheten inte kan knytas till en myndighet utifrån ansvarsprincipen. Den verksamhet som finansieras över anslaget ska vidare ha påvisbara effekter på samhällets samlade krisberedskap eller på den samlade förmågan att hantera kriser och dess konsekvenser.

De risk- och sårbarhetsanalyser samt förståelsebedömningar som myndigheterna lämnar till Regeringskansliet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utgör viktiga

underlag för att möjliggöra en effektiv uppföljning, styrning och inriktning av den sammantagna krisberedskapen i samhället. Regeringen anser att kvaliteten på inlämnade analyser och bedömningar behöver höjas, samt att en samlad bedömning av samhällets krisberedskap ska genomföras kontinuerligt.

Under ledning av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap pågår utbyggnaden av ett gemensamt radio- och kommunikationssystem för skydd och säkerhet (Rakel). Försvarsdepartementet har genomfört en översyn av systemet, som redovisades den 16 februari 2010. I skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327) bedömde regeringen att anslutningsgraden i Rakel måste öka för att systemet ska vara ett effektivt samverkansinstrument. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har därför fått i uppdrag att ta fram en nationell strategi för Rakel. Strategin ska bland annat beskriva aktörernas roll och uppgifter i arbetet samt hur uppföljning och utvärdering av Rakel ska utformas. Uppdraget redovisades den 22 juni 2010 och regeringen kommer fortsatt att noggrant följa arbetet med den nationella strategin och anslutningsgraden samt vid behov vidta de åtgärder som behövs.

3 Försvar

3.1 Mål och uppgifter

Riksdagen har beslutat att målet för det militära försvaret fr.o.m. 2010 ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig samt
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Av detta följer att Försvarsmakten, enskilt och tillsammans med andra myndigheter, länder och organisationer, ska lösa följande uppgifter:

- försvara Sverige och främja vår säkerhet genom insatser på vårt eget territorium, i närområdet och utanför närområdet,
- upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet och i enlighet med internationell rätt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i områden utanför detta och
- med befintlig förmåga och resurser bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

Insatsorganisationen ska utvecklas i enlighet med de krav på operativ förmåga som riksdagen har beslutat (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292.) Regeringen har den 14 januari 2010 (Fö nr 3) beslutat om inriktningen för Försvarsmakten under perioden 2010-2014.

God försvarsförmåga ska genom planering även finnas i sådan samhällsviktig verksamhet som är väsentlig för samhällets grundläggande behov vid ett eventuellt framtida väpnat angrepp.

Forskning och utveckling ska inriktas så att den stödjer utvecklingen inom berörda delar av utgiftsområdet.

3.2 Politikens inriktning

Regeringen genomför nu den reformering av försvaret som beslutats av riksdagen (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Samtidigt genomförs insatser och beredskap upprätthålls.

Den pågående reformen innebär förändringar på flera viktiga områden syftande till att skapa ett användbart och tillgängligt försvar. Syftet med den nya inriktningen är att stärka Sveriges försvarsförmåga.

I prop. 2008/09:140 Ett användbart försvar redovisar regeringen målen för vår säkerhet och hur dessa bäst ska främjas. Regeringen konstaterar att dagens hot mot fred och säkerhet avvärs bäst i gemenskap och samverkan med andra länder och organisationer.

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-medlemsland eller nordiskt land. Regeringen förväntar sig att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Sverige bör ha förmågan att kunna ge och ta emot militärt stöd.

Den enskilt viktigaste uppgiften under 2011 kommer fortsatt att vara att genomföra omställningen till ett användbart försvar. Särskilt fokus kommer läggas vid förändringar inom personalförsörjningen, effektiviseringar av stödverksamheten och försvarsplaneringen. Dessutom kommer fortsatt implementering av materielförsörjningsstrategin, insatser och nordiskt samarbete vara viktigt.

Personalförsörjning

Den sista slutövningen för värnpliktiga soldater genomfördes i juni 2010. Från och med den 1 juli 2010 bygger försörjningen av soldater och sjömän helt på frivillighet och könsneutralitet, i enlighet med riksdagens beslut den 19 maj 2010 (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269). Att gå mot frivillig rekrytering är en tydlig trend i omvärlden och en majoritet av de europeiska länderna har redan lämnat värnpliktsystemet.

Lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt finns kvar men skyldigheten att fullgöra värnplikt m.m. kommer endast att tillämpas för det fall regeringen beslutar om detta med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap. Lagstiftningen gäller numera lika för kvinnor och män. Den sista diskriminerande lagstiftningen på grund av kön avskaffas därmed.

Försvarsmaktens bedömning pekar på att övergången till en ny frivillig soldatförsörjning initialt kan gå snabbare än ursprungligen planerat vilket regeringen ser positivt på. Samma förband ur insatsorganisationen kommer att användas nationellt såväl som internationellt. Vid utgången av 2010 avskaffas därför begreppet utlandsstyrkan.

Ett viktigt ingångsvärde för förändringarna inom personalförsörjningen kom på plats i och med de kollektivavtal som undertecknades den 20 maj 2010 av de berörda parterna. Kollektivavtalen ger Försvarsmakten möjligheten att anställa soldater och sjömän till tidsbegränsad anställning i åtta år, samt med möjlighet till förlängning med ytterligare fyra år. Detta

förbättrar personalförsörjningen på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt.

Sverige har bedrivit insatser internationellt sedan 1948. Sammantaget har genom åren 81 svenskar förlorat livet i dessa insatser, varav 16 har fallit i strid. Men trots mer än 60 år av insatser för freden har Sverige inte haft någon samlad veteransoldatpolitik till stöd för dem som har gjort och gör insatser. Nu ändras detta. En samlad veteransoldatpolitik som innebär bättre stöd för de kvinnor och män som väljer att delta i svenska insatser för att värna svenska värden och intressen är avgörande. Även stödet till anhöriga stärks.

Med anledning av riksdagens beslut (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269) har regeringen den 10 juni 2010 beslutat om uppdrag till Försvarsmakten, Generalläkaren och Statens försvarshistoriska museer inom ramen för implementeringen av en ny veteransoldatpolitik (Fö nr 20, 21 och 22). Därmed förstärks Försvarsmaktens ansvar för att följa upp svenska veteransoldater.

Veteransoldatpolitiken handlar även om att visa erkänsla och uppskattning för de insatser som soldaterna gör. Regeringen kommer att instifta regeringens belöningsmedalj för särskilt berömvärda insatser internationellt. Vidare kommer Försvarsmakten att införa en särskild medalj för dem som skadats i strid. Ett minnesmonument kommer att skapas för att hedra alla svenska veteraner. Den 29 maj, som är den internationella fredssoldatdagen, kommer att instiftas som en gemensam minnesdag för alla svenska veteraner.

Effektiviseringar av stödverksamheten

En viktig faktor i förverkligandet av omställningen till det nya insatsförsvaret är att genom effektiviseringar frigöra resurser från den så kallade stödverksamheten inom försvaret. Regeringen har tillsatt Försvarsstrukturutredningen (Fö 2010:01) som med utgångspunkt i Stödutredningens rapport Ett användbart och tillgängligt försvar – Stödet till Försvarsmakten (Fö 2009:A) ska föreslå hur effektivisering och kostnadsreduceringar kan genomföras av Försvarsmaktens logistikverksamhet samt det stöd till Försvarsmakten som Försvarets materielverk, Försvarshögskolan och Totalförsvarets forskningsinstitut lämnar när det gäller materiel- och logistikförsörjning samt forskning och utveckling.

Utredningens förslag ska innehålla åtgärder som frigör medel som kan nyttjas för att finansiera omställningen till ett mer användbart och tillgängligt insatsförsvaret. Kostnadsreduceringarna vad gäller den ovan nämnda stödverksamheten ska uppgå till minst två miljarder kronor årligen jämfört med utfallet 2008 och huvuddelen av kostnadsreduceringen ska enligt utredningens direktiv ha realiserats senast 2012. Föreslagna effektiviseringar och rationaliseringar som avser försvarets logistikverksamhet ska öka besparingarna utöver ovan nämnda belopp. Utredaren ska senast den 1 april 2011 lämna närmare förslag på organisation för stödet till Försvarmakten och föreslå vilken verksamhet som helt kan avvecklas samt pröva vilka verksamheter som av effektivitetsskäl eller andra skäl bör överföras till andra offentliga eller privata aktörer.

Försvarsplanering

Försvarsplanering har under det senaste decenniet inte varit föremål för en samlad process. Mot bakgrund av detta har regeringen den 4 mars 2010 (Fö nr 11) givit Försvarmakten i uppdrag att omarbeta myndighetens försvarsplanering, med utgångspunkt i försvarets nya inriktning, med användbara och tillgängliga förband. Försvarmakten har redovisat de viktigaste delarna av en ny operativ planering och försvarsplan den 31 augusti 2010. Det är av grundläggande betydelse att det finns en över tiden aktuell planering för nyttjandet av militära resurser. Regeringen avser därför att återkomma till Försvarmakten med inriktning för den operativa planeringen under 2011.

Materielförsörjning

Ett led i den beslutade omställningen av försvaret är att förändra materielförsörjningen med ett ökat fokus på omedelbart användbara förband. Processen för materielförsörjning utformas därför så att insatsorganisationens behov och utformning kan tillgodoses över tiden med en god förmåga att hantera förändrade behov och prioriteringar. Detta innebär t.ex. att ledtider i materielförsörjningen bör reduceras.

Anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem kan ses som ett exempel på en förbättrad förmåga att hantera förändrade behov och prioriteringar. Efter riksdagens

beslut (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348) har regeringen med Militärhelikopterutredningens (SOU 2010:50) slutbetänkande från den 22 juni som grund, bemyndigat Försvarmakten att anskaffa ett nytt medeltungt helikoptersystem. Det nya helikoptersystemet kommer avsevärt att öka försvarets samlade helikopterförmåga, både för insatser i landet och internationellt på lång och kort sikt. Det kommer också att förstärka helikopterförmågan i Afghanistaninsatsen.

Flera andra anskaffningar har under 2010 beslutats av regeringen, bland annat vad avser ny radarjaktrobot för Gripen, splitterskyddade fordon, ett nytt signalspaningsfartyg samt nästa generations ubåt. Hösten 2009 beslutades om anskaffning av det renoverade och modifierade artillerisystemet Haubits 77BD (Archer). Allt sker i syfte att stärka den nya insatsorganisationen och att höja landets försvarsförmåga.

Kraven på materielförsörjningen av omedelbart användbara förband medför nya förutsättningar för försvarsmyndigheternas deltagande i internationella samarbeten. Den nya Försvarexportmyndigheten har inrättats för att åstadkomma en effektivare verksamhet, statlig helhetssyn, bättre prioriteringar och en mer transparent process.

Sverige bygger sin säkerhet i samverkan med andra länder och organisationer. Vi deltar i insatser i Sverige, i närområdet och utom närområdet. I enlighet med denna inriktning bidrar Sverige solidariskt i fredsfrämjande insatser, med personal och med nödvändiga materiella resurser. Det är därigenom av synnerlig säkerhetspolitisk vikt att Sverige inom utsatt tidsram kan förse de svenska trupperna med den materiel som svarar mot uppställda krav, inte minst säkerhetsmässiga.

Det är sålunda ett väsentligt säkerhetsintresse att materielförsörjningen i samarbete med andra länder och organisationer – kan garantera en försörjningstrygghet till insatser.

Insatser

Sverige har ett långsiktigt engagemang i Afghanistan och har under 2010 ökat den militära närvaron till cirka 500 personer. Under 2010 har Sverige även utökat den civila närvaron i norra Afghanistan med en nationell senior civil representant jämte ytterligare civila rådgivare. Sveriges engagemang ska stärka

Afghanistans förmåga att upprätthålla stabilitet och säkerhet, demokrati och mänskliga rättigheter samt erbjuda sina invånare möjligheter att förbättra sina levnadsvillkor och en rättvis och hållbar utveckling.

Under fyra månader 2010 utökades det svenska förbandsbidraget med en transportflygenhet. Enheten har under insatstiden utfört en betydande andel av ISAF:s flygtransporter i området. Förbandet har tillfälligt förstärkts vid fyra tillfällen med enheter ur den strategiska reserven i avsikt att bl.a. vidmakthålla och höja effekten i insatsområdet. Teknisk personal till stöd för den norska flygburna sjuktransportförmågan vid PRT Meymaneh har tillförts under 2010.

Under 2010 har ökade resurser tillförts för att stödja utbildning av afghanska nationella armén (ANA). Bland annat har ett antal utbildningsbefattningar tillförts för att stödja utbildningen vid afghanska arméns stabsskola i Kabul samt ANA:s ingenjers- och signalskola i Mazar-e Sharif. Befattningar till de nyligen inrättade Operation Coordination Centres på provinsnivå (OCC-P) har tillförts. Under 2010 tillförs även militärpolisresurser för att stödja utbildningen vid ett träningscenter för poliser i Mazar-e Sharif.

Vissa förändringar av bidraget under 2010 har gjorts i syfte att utveckla såväl underlättelseinhämtning, skydd av egen personal samt koordinerings- och samverkansmöjligheter med både andra ISAF-enheter och afghanska säkerhetsstyrkor. Sammansättningen av de svenska bidragen bör även framgent anpassas över tiden med utgångspunkt i konkreta behov och tillgängliga resurser.

Det svenska engagemanget i Kosovo är långsiktigt. Säkerhetsansvaret har successivt kunnat lämnas över till myndigheterna i Kosovo. Det svenska bidraget till KFOR uppgår idag till ca 250 personer. Under 2010 kommer Sverige att avveckla det svenska skyttekompaniet samt inrikta insatsen mot bl.a. säkerhetssektorsreformer samt samverkans- och observationsteam. Efter avvecklingen av skyttekompaniet kommer det svenska bidraget att uppgå till högst 70 personer. Motivet till förändringen av insatsen är att säkerhetsläget i Kosovo har förbättrats vilket medger en neddragning av den militära närvaron till förmån för insatser inom det civila området. Det är av vikt att KFOR har en fortsatt närvaro för att

säkerställa säkerheten och för att skapa förutsättningar för en stabil utveckling.

Sverige har under perioden april till augusti 2010 haft ansvaret för ledningen av EU:s marina insats utanför Somalias kust – operation Atalanta – genom att tillhandahålla ett styrkehögkvarter ombord på HMS Carlskrona. I Atalanta-insatsen deltog under 2010 även ett av Kustbevakningens övervakningsflygplan. Flygplansbidraget har varit mycket uppskattat och EU har redan ånyo efterfrågat förmågan. Det svenska bidraget med deltagande enheter både från Försvarsmakten och Kustbevakningen innebär ett framgångsrikt exempel på regeringens inriktning att stärka civil-militär samverkan i insatser internationellt.

Under 2011 kommer Sverige att ha ramnationsansvar för Nordic Battle Group 2011. Regeringen har för avsikt att ställa den nordiska stridsgruppen till EU:s förfogande för en ny beredskapsperiod under det första halvåret 2014 med Sverige som ramnation.

Nordiskt samarbete

Det nordiska försvarsrelaterade samarbetet omfattar idag i princip samtliga verksamhetsområden inom försvarspolitiken, och är ett exempel på hur Sverige samarbetar med andra i linje med den gällande säkerhetspolitiken. Målsättningen är att ett fördjupat samarbete ska möjliggöra effektivare resursanvändning, ökad operativ förmåga och större effekt i Försvarsmakternas verksamhet. Ett omfattande arbete pågår för att realisera de uppsatta målsättningarna.

3.3 Beredskapskredit för totalförsvaret

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2011 utnyttja en kredit på högst 40 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen bemyndigade regeringen att utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret på högst 40 000 000 000 kronor för 2010, om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger. Regeringen anser att ett motsvarande bemyndigande, avseende samma belopp, bör lämnas för 2011. Beredskapskrediten ska säkerställa att en nödvändig beredskapshöjning inte förhindras eller fördröjs därför att regeringen inte disponerar nödvändiga betalningsmedel. Behöver beredskapskrediten utnyttjas, avser regeringen att återkomma till riksdagen med redovisning av behovet av medel för den fortsatta verksamheten.

3.4 Resultatbedömning och inriktning för verksamheten under 2011

3.4.1 Finansiering

I tabellen nedan redovisas Försvarmaktens anslagsförbrukning under 2009 uppdelat på vissa s.k. verksamhetsgrenar. Verksamhetsgrenen övriga verksamheter omfattar bl.a. statsceremoniell verksamhet och exportstöd.

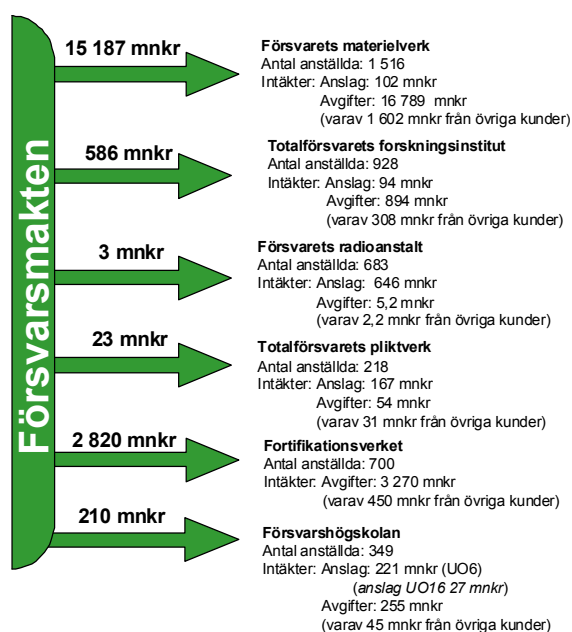
Anslagsförbrukningen redovisas mot anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser*, anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* samt anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling*.

Tabell 3.1 Försvarsmaktens anslagsförbrukning under 2009

mnkr

	Verksamhet	Förbandsverksamhet Anslag 1.1	Internationella insatser Anslag 1.2	Materiel & anläggningar Anslag 1.3 och 1.4	Forskning & teknikutveckling Anslag 1.5	Summa
1. Insatser						
Internationella insatser		905	1 664			2 570
Nationella insatser		3 061				3 061
Totalt insatser		3 967	1 664			5 631
2. Uppbyggnad av insatsorganisationen och beredskap						
Insatsorganisationen gemensamt		4		3 044		3 048
Arméförband		3 809		1 654		5 463
Marina förband		2 640		3 430		6 070
Flygvapenförband		4 659		5 679		10 337
Lednings- och underrättelseförband		829		428		1 256
Logistikförband		433		12		446
Nationella skyddsstyrkorna		1 469				1 470
Totalt insatsorganisationen/ beredskap		13 842		14 247		28 089
3. Utveckling						
Forskning och utveckling		100			977	1 077
Materiel-/organisationsutveckling		393		978		1 371
Totalt utveckling		493		978	977	2 448
4. Övriga verksamheter						
		518				518
5. Stöd till samhället						
		12				12
Summa		18 833	1 664	15 226	977	36 699

I anslagsbelastningen enligt tabellen ovan ingår även beställningar som Försvarsmakten gjort till andra myndigheter under 2009, främst Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut, Försvarshögskolan, Totalförsvarets pliktverk och Fortifikationsverket. Dessa redovisas specifikt i tabellen nedan.

3.4.2 Försvarsmaktens operativa förmåga

Resultatanalys

Regeringen bedömer att Försvarsmaktens samlade operativa förmåga 2009 kvarstår på en likvärdig nivå som vid utgången av 2008. Försvarsmakten uppfyller i huvudsak kraven på operativ förmåga även om det inom insatsorganisationen finns förband som har en bristande måluppfyllelse.

Resultatanalysen utgår från den kravställning som gällde för Försvarsmaktens operativa förmåga under 2009. Vissa av förbanden har haft en låg beredskap syftande till att kunna utveckla förmågan på några års sikt, i enlighet med den tidigare kravställningen. Dessa förband har haft en begränsad verksamhet och en begränsad uppfyllnad av materiel och personal. Under dessa förhållanden har det varit svårt att göra en rättvisande värdering av deras förmåga. Regeringen bedömer dock att framtida värderingar kommer bli mer rättvisande i takt med att förbandens beredskap höjs.

De operativa kraven på Försvarsmakten har fr.o.m. 2010 förändrats i enlighet med riksdagens försvarspolitiska inriktning. Värderingen av Försvarsmaktens operativa förmåga kommer därmed att förändras och jämförbarheten mellan åren försvåras därmed under något år.

Nedanstående värdering har skett utifrån 2009 års förmågekrav.

Förmåga att hävda Sveriges territoriella integritet och bidra till att förebygga och hantera kriser i vår omvärld genom att medverka i fredsfrämjande insatser.

Försvarsmakten redovisar att kraven på förmågan, utifrån nuvarande omvärldsläge, kan lösas över tiden. Erfarenheter från genomförd och pågående verksamhet i fredsfrämjande insatser visar på att ställda krav kan uppfyllas. Sammantaget bedömer regeringen förmågan som godtagbar.

Förmåga att vid ett försämrat omvärldsläge kunna hantera händelseutvecklingar och hot som kan drabba Sverige samt kunna öka förmågan till internationella insatser.

Försvarsmakten bedömer, liksom för 2008, att förmågan att lösa uppgifter vid ett försämrat omvärldsläge har brister. Dessa beror främst på materiella och personella brister vid vissa förband och funktioner, men även på bristande planering och bristande tillgänglighet och prestanda i vissa materielsystem. Sammantaget leder detta till en begränsning i handlingsfriheten med vissa förband, i det fall att omvärldsläget skulle försämrats. Sammantaget bedömer regeringen förmågan vara bristfällig till godtagbar.

Förmåga att efter allvarlig och varaktigt försämrad omvärldsutveckling och successiva beslut av regering och riksdag kunna utveckla förmåga att möta olika former av mer omfattande militära operationer som hotar Sveriges fred och självständighet.

Försvarsmakten bedömer att förmågan kan upprätthållas över tiden, dock med vissa begränsningar. Förmågan inom detta område har nedgått de senaste åren. Regeringen anser dock att detta är i linje med de förändrade ambitionerna i riksdagens försvarspolitiska inriktning. Sammantaget bedömer regeringen förmågan som godtagbar.

Inriktning

Försvarsmakten ska i enlighet med riksdagens och regeringens försvarspolitiska inriktning ha en operativ förmåga och en planering som möjliggör att Försvarsmakten kan genomföra omvärldsbevakning, insatser och utveckling av insatsorganisationen. Denna operativa förmåga ska uppnås enskilt och tillsammans med andra. Försvarsmaktens operativa förmåga ska möta kraven på ett användbart, tillgängligt och flexibelt försvar för insatser i Sverige, i och utanför närområdet. Försvarsmakten ska, med delar av insatsorganisationen, kunna påbörja genomförandet av en insats omedelbart efter beslut. Regeringen har den 10 juni 2010 (Fö nr 14) beslutat om ändring i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten där bland annat krav på operativ förmåga framgår.

3.4.3 Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande insatser m.m.

3.4.3.1 Insatser

Försvarsmaktens insatser har finansierats främst från anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser*.

Incidentberedskap och insatser nationellt

Resultatanalys

Försvarsmakten har upprätthållit nationell beredskap och förmåga att hävda den territoriella integriteten genom förband avdelade för detta ändamål. Sjöterritoriet har kontinuerligt övervakats med olika typer av sensorer. Sjöbevakningsfartyg har funnits tillgängliga för identifiering och ingripande. Lufttrummet har övervakats av såväl fasta radar-sensorer som flygburen radar. Flygplan med incidentuppgift har funnits tillgängliga under årets alla dagar.

Under 2009 har inga kränkningar av svenskt landterritorium inrapporterats. Den svenska territorialvattengränsen har kränkts vid ett antal tillfällen under 2009. Dessa kränkningar har främst ägt rum i de västra och södra farvattnen. Även luftrummet har utsatts för ett antal kränkningar under året. Ett antal avvikel-

ser från färdplan, regler eller tillstånd har uppmärksamats. Kränkningar och avvikelser har huvudsakligen ägt rum över södra Sverige.

Antalet kränkningar och incidenter till sjöss och i luften ligger på samma nivå som 2008. Inga kränkningar uppfattas ha varit medvetna provokationer. Regeringen anser att Försvarsmakten upprätthållit incidentberedskap i enlighet med beslutade beredskapskrav.

Sjölägesinformation

De krav som ställs på Försvarsmakten förutsätter bland annat en förmåga att övervaka områden längs den svenska territorialvattengränsen, såväl på som under ytan. Försvarsmakten ansvarar för insamling och bearbetning av sjölägesinformation längs landets kuster. Den sammanställda sjölägesbilden förmedlas till Kustbevakningen som ska samordna civila behov av sjöövervakning och förmedla civil sjölägesinformation till berörda myndigheter.

Försvarsmakten utbyter sedan 2006 sjölägesbild med den finska marinen inom ramen för samarbetet Sea Surveillance Cooperation Finland Sweden (SUCFIS). Detta samarbete har utvecklats mot Sea Surveillance Cooperation Baltic Sea (SUCBAS) som sedan september 2009 även omfattar Danmark, Estland, Lettland, Litauen, Polen och Tyskland.

Regeringen har vidare i maj 2009 bemyndigat Försvarsmakten att ansluta sig till det marina övervakningssystemet Maritime Security Safety Information System (MSSIS). Informationen som samlas in genom samarbetet i MSSIS förs vidare till Kustbevakningen.

Inom ramen för det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 drev Sverige frågan om en ökad integrering av sjöövervakning. Sverige har särskilt pekat på möjligheterna till ökat civil-militärt samarbete och att undvika dupliceringar, att bli kostnadseffektivare och att främja en säkrare sjöfart.

Inom ramen för detta deltar Försvarsmakten bl.a. i EDA projektgrupp MARSUR vars mål är att på sikt koppla samman olika sjöövervakningsregioner i Europa och förbättra sjölägesbild och sjöinformation vid bl.a. marina fredsfrämjande insatser.

Internationell beredskap

Resultatanalys

Sverige har fortsatt arbetet med att bibehålla och utveckla interoperabilitet och operativ förmåga vid insatsorganisationens förband bl.a. genom deltagande i Nato¹:s Planning and Review Process (PARP). En översyn av partnerskapsmålen och registerförbanden utifrån riksdagens försvarspolitiska inriktning genomfördes under slutet av 2009. Utifrån denna översyn fattade regeringen den 23 juni 2010 beslut (Fö nr 26) om att anta 58 partnerskapsmål samt att anmäla förband till PARP:s styrkeregister. Vid samma beslutstillfälle fattades också beslut om att anmäla samma förband till EU:s och FN:s styrkeregister.

Förband anmälda till styrkeregister har under 2009 ökat förmågan till fredsfrämjande insatser. Regeringen anser mot bakgrund av detta att samarbetet inom Partnerskap för fred (PFF) och EU är betydelsefullt för utvecklingen av Försvarmaktens förmåga.

Inriktning

Försvarmaktens förmåga och beredskap att genomföra insatser nationellt och internationellt ska successivt öka efterhand som insatsorganisation 2014 intas. Efterhand ska samtliga förband i insatsorganisationen, undantaget de som endast avses nyttjas för nationella behov, kunna uppfylla interoperabilitets- och beredskapskrav för anmälan till internationella styrkeregister.

I enlighet med den försvarspolitiska inriktningen ska uppdelning mellan internationell och nationell beredskap och förmåga minska, undantaget hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna. Ett steg i detta arbete är att begreppet utlandsstyrkan upphör den 1 januari 2011 när lagen om Försvarmaktens personal vid internationella insatser träder i kraft.

Insatsorganisationens förband, undantaget de som endast avses nyttjas för nationella behov, bör efterhand anmälas till internationella styrkeregister. Anmälda bidrag och dessas beredskapstider bör kontinuerligt omprövas.

Insatser internationellt

Resultatanalys

Under 2009 har cirka 2 160 personer tjänstgjort i utlandsstyrkan. Svenska förband har deltagit i insatser i Afghanistan, Kosovo och utanför Somalias kust.

Viktiga erfarenheter har tillförts Försvarmakten efter genomförandet av insatsen i Kosovo, den marina operationen Atalanta utanför Somalias kust och deltagandet i ISAF (International Security Assistance Force).

Försvarmaktens samlade bedömning är att insatta förband i utlandsstyrkan svarat upp mot de krav som ställts vad gäller organisation, utrustning och bemanning. Regeringen delar Försvarmaktens bedömning.

ISAF (International Security Assistance Force), Afghanistan

I Afghanistan har den svenska kontingenten fortsatt upprätthållit ledningsansvaret för Provincial Reconstruction Team Mazar-e Sharif (PRT MeS). Det försämrade säkerhetsläget i insatsområdet har ställt krav på Försvarmaktens förmåga att tillföra funktioner och resurser samt att genomföra taktik Anpassning. Den svenska kontingenten inom ISAF bedöms ge god effekt. Regeringens bedömning är att genomförda stabiliseringsoperationer tillsammans med Afghan National Security Forces (ANSF) under 2009 påtagligt har bidragit till den multinationella styrkans förmåga att hantera säkerhetsläget i insatsområdet. Under 2009 utökades antalet rådgivare till olika nivåer inom 209. kåren i den afghanska nationella armén. Sverige övertog som en följd härav ansvaret för stödet till ANA 2. InfKandak (andra infanteribataljonen) inom 209. kåren samtidigt som stödet till brigadledningsnivån fortsatte.

Under fyra månader 2009 utökades det svenska förbandsbidraget med en transportflygenhet. Denna har under insatstiden utgjort en viktig del av ISAF:s flygtransportresurserna i området. Under året har förbandet tillfälligt förstärkts vid tre tillfällen. Detta har bidragit till att vidmakthålla och höja effekten i insatsområdet samtidigt som det utvecklade myndighetens förmåga till att tillfälligt genomföra förstärkningsinsatser.

Under 2009 har ett Military Observation Team (MOT) bestående av tre kvinnor och tre

¹ North Atlantic Treaty Organization

män ingått i insatsen bl.a. med syfte att utöka kontaktytorna med civilbefolkningen. Dessa har givits fördjupad utbildning avseende gender och jämställdhetsfrågor.

KFOR (Kosovo Force), Kosovo

Det väpnade bidraget till den multinationella stridsgruppen Multinational Task Force Centre (MNTF C) i Kosovo i form av ett skyttekompani har fortsatt stött KFOR, bl.a. genom att garantera säkerhet och genom att ha en god uppfattning om läget i området. I det svenska bidraget har även ingått stöd för utveckling av Kosovos nya säkerhetsstrukturer.

Operation Atalanta

Det svenska bidraget till EU-operationen Atalanta, under 2009 bestående av korvetterna HMS Stockholm och HMS Malmö samt stödfartyget HMS Trossö, har till största delen genomfört patrullering av havsområde utanför Somalias kust i syfte att avvärja piratangrepp. Vidare har förbandet eskorterat the World Food Programmes (WFP) livsmedelstransporter till Somalia samt genomfört riktade insatser för att bland annat skapa förtroende för insatsen i området. Förbandet har vid ett tillfälle omhändertagit misstänkta pirater. Under perioden maj till augusti 2010 utgjordes det svenska bidraget till Atalanta av HMS Carlskrona, med bl.a. en helikopter-enhet och en säkrings- och bordningsstyrka ombord, samtidigt som Sverige hade ledningsansvaret för operationen Atalantas styrkehögkvarter (FHQ). Styrkehögkvarteret var placerat ombord på HMS Carlskrona. Kustbevakningen deltog under fyra månader första halvåret 2010 med ett sjöövervakningsflygplan.

Ekonomiskt utfall

Det anslag som finansierade de militära insatserna internationellt uppgick 2009 till 2 529 miljoner kronor, inklusive ett anslags-sparande på 49 miljoner kronor från tidigare år. Tabellen nedan visar de av regeringen beslutade insatserna med tillhörande ekonomiska ramar som totalt uppgick till 1 965 miljoner kronor 2009.

Tabell 3.2 Utfallet för anslaget 1:2 Fredsfrämjande truppinsatser 2009

tkr

	Insats	Tilldelade medel	Utfall
	ISAF	1 015 000	970 187
	Camp Northern Light (ISAF)	80 000	78 982
	KFOR	445 000	369 742
	Atalanta	265 000	172 337
	Stabsoff. Atalanta	9 000	5 991
	Avveckling EUFOR Tchad/CAR	51 000	41 828
	Övrigt	40 000	15 642
	ATHENA	60 000	9 014
	Summa	1 965 000	1 664 000

Försvarsmaktens underskridande av tilldelade medel beror bl.a. på att vissa kostnader har blivit lägre än budgeterat (t.ex. transport- och drivmedelskostnader samt löner) med cirka 300 miljoner kronor. Det totala anslags-sparandet uppgår till 865 miljoner kronor varav 74 miljoner kronor överfördes som ingående anslags-sparande till 2010.

FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 (2000) och 1820 (2008), Kvinnor, fred och säkerhet

Erfarenheterna från svenska bidrag till insatser internationellt har visat att genomförandet av FN-resolution 1325 och 1820 bidrar till en ökad operativ effekt och till ett mer allomfattande analys- och beslutsunderlag för chefer. Arbetet med att integrera jämställdhetsperspektiv i planering, genomförande och utvärdering av Försvarsmaktens insatser har utvecklats och etablerats som en ordinarie rutin. Samtliga nya insatser som planerats under 2009 har föregåtts av en analys ur ett jämställdhetsperspektiv kopplat till resolution 1325 och 1820. Frågan har även inkluderats i utbildning av all personal inför deltagande i insatser internationellt. Försvarsmakten har i hög grad verkat i enlighet med regeringens handlingsplan för genomförande av resolution 1325. Regeringen gör vidare bedömningen (se vidare under rubriken Personalförsörjningssituationen i Försvarsmakten) att antalet kvinnor kommer öka inom insatsverksamheten internationellt i takt med att fler kvinnor genomför grundläggande militärutbildning och rekryteras till de stående och kontrakterade förbanden.

Inriktning

Civil-militär samverkan

Militära insatser kan inte på egen hand skapa förutsättningar för fred och återuppbyggnad i konflikttrabbade områden. Säkerhet och utveckling förutsätter därför en nära samverkan mellan militära och civila fredsfrämjande och fredsbyggande medel samt mer långsiktigt utvecklingssamarbete. De militära resurserna krävs inte sällan för att möjliggöra de civila insatserna, men de civila insatserna är oftast de viktigaste för att uppnå långsiktig stabilitet. Civil-militär samverkan ska därför, i enlighet med den försvarspolitiska inriktningen stärkas. Som del i detta arbete har en samverkansfunktion inrättats inom regeringskansliet, ett arbete som fortskrider under 2011 med stöd av berörda myndigheter och andra aktörer. Synergier ska eftersträvas men det är viktigt att upprätthålla en ändamålsenlig uppdelning mellan säkerhetsfrämjande insatser och utvecklingssamarbete så att de civila och militära rollerna hålls isär.

ISAF (International Security Assistance Force), Afghanistan

Sverige har ett betydande och långsiktigt engagemang i ISAF. Regeringens avsikt är att under 2011 fortsatt bidra till ISAF samt ha ledningsansvar för den regionala enheten för säkerhet och återuppbyggnad i Mazar-e Sharif i norra Afghanistan. Det svenska bidraget planeras bestå av bl.a. chef, stab och förband. I det svenska bidraget ingår även utbildnings- och samverkansgrupper (OMLT) som stöd till uppbyggnad av de afghanska säkerhetsstyrkorna. Det åligger Försvarsmakten att löpande anpassa bidraget till rådande förhållanden.

Regeringen avser att senare i höst förelägga riksdagen förslag om fortsatt svenskt deltagande i ISAF. Regeringen har beräknat medel under anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* för insatsen.

KFOR (Kosovo Force), Kosovo

Sverige kommer under 2011 fortsatt att bidra till KFOR, i enlighet med det tvååriga mandat som riksdagen beslutat om (prop. 2009/10:37, bet. 2009/10:UFöU2, rskr. 2009/10:120). Under 2011 kommer det svenska bidraget att uppgå till högst 70 personer, främst bestående av samverkans- och observationsteam (LMT)

samt militära rådgivare som stöd till uppbyggnad av Kosovos säkerhetsstrukturer. Det förändrade svenska bidraget ligger i linje med pågående omstrukturering och reducering av KFOR.

EU:s stridsgrupper

Resultatanalys

Sverige har, tillsammans med Estland, Finland, Irland och Norge, beslutat att ställa den nordiska stridsgruppen (NBG) till EU:s förfogande för en ny beredskapsperiod under det första halvåret 2011 med Sverige som ramnation. Förberedelserna för denna beredskapsperiod innebar bl.a. att utbildningen inleddes under hösten 2009. Regeringen lägger vikt vid att erfarenheter från beredskapstiden för 2008 års nordiska stridsgrupp utnyttjas inför kommande beredskapsperiod.

Inriktning

Den nordiska stridsgruppen består av olika enheter som sätts samman beroende på uppdragets art. Storleken på styrkan kan komma att variera beroende på uppgiftens behov. Fullt utvecklad består NBG av ca 2 200 soldater från Sverige, Estland, Finland, Irland och Norge. Det svenska bidraget till den nordiska stridsgruppen 2011 utgör kärnan av stridsgruppen och omfattar 1 600 personer.

EU:s stridsgrupper är ett av flera viktiga instrument i EU:s krishanteringsförmåga och även det instrument som snabbast kan sättas in. Regeringen har för avsikt att ställa den nordiska stridsgruppen till EU:s förfogande för en ny beredskapsperiod under det första halvåret 2014 med Sverige som ramnation. Förberedelserna för nästa beredskapsperiod kommer att påbörjas under 2011. Enligt regeringens uppfattning ska ett svenskt bidrag till den nordiska stridsgruppen 2014 bestå av förband eller delar av förband ur insatsorganisationen. Sveriges åtagande i EU:s stridsgrupper, avseende beredskap samt eventuella insatser, ska finansieras inom oförändrade anslagsramar.

Säkerhetssektorreform

Resultatanalys

Regeringen beslutade den 18 december 2008 (Fö nr 12) om att öka resurserna för Försvarsmaktens arbete med säkerhetssektorreform (SSR). Försvarsmakten har under 2009 genomfört och fortsatt utvecklat försvarsrelaterad verksamhet inom området säkerhetssektorreform. SSR-stödet har bl.a. bestått av erfarenhetsutbyten, kunskapsöverföring såsom utbildnings- och mentorsstöd, sekonderad personal till SSR-insatser och stöd till militär kapacitetsuppbyggnad inom ett flertal geografiska områden. Försvarsmakten har koordinerat delar av det svenska försvarsrelaterade SSR-stödet med de nordiska och baltiska länderna.

Regeringen anser att erfarenheterna är betydelsefulla för den framtida inriktningen av försvarsrelaterad SSR-verksamhet. Under 2009

förbrukades drygt 8,4 miljoner kronor från anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Inriktning

SSR-stöd och kapacitetsuppbyggande verksamhet bör vara långsiktig för att uppnå önskad effekt. Under 2011 planeras det försvarsrelaterade stödet till säkerhetssektorreform (SSR) och militär kapacitetsuppbyggnad att fortsätta genom insatser i bl.a. Afghanistan, Georgien, Ukraina, Östafrika och på västra Balkan. Regeringen ser positivt på ett fortsatt försvarsrelaterat SSR- och kapacitetsuppbyggnadsstöd. Behoven av att genomföra och stödja SSR och kapacitetsuppbyggnad bedöms öka inom internationell kris- och konflikthantering. Under 2010 genomförs en analys av försvarsrelaterad SSR-verksamhet och kapacitetsuppbyggnadsstöd. Resultatet av analysen kan komma att påverka omfattningen för insatser 2011.

3.4.3.2 Förbandsverksamhet och uppbyggnad av beredskap

Förbandsverksamheten och uppbyggnaden av beredskapen har finansierats från anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet, beredskap*, 1.3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1.4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*, 1.6 *Totalförsvarets pliktverk*, 1.7 *Officersutbildning m.m.*, 1.8 *Försvarets radioanstalt* och t.o.m. 2009 anslag 1.10 *Stöd till frivilliga*.

Regeringens bedömning: Insatsorganisation bör i huvudsak bestå av följande förband 2011 och 2013.

Tabell 3.3 Insatsorganisationens utveckling

Förbandstyp	2011	2013
LEDNINGS- OCH UNDERRÄTTELSEFÖRBAND		
Högkvarter med stabsförband	1	1
Rörlig operativ ledning	1	1
Taktisk sambandsbataljon	1	1
Telekrigbataljon	1	1
Ledningsplatsbataljon	1	1
Försvarsmaktens telenät- och markteleförband	1	1
Regionala staber	-	4
Specialförband	1	1
LOGISTIKFÖRBAND		
Operativ ledningsteknisk bataljon	1	1
Teknisk bataljon	1	1
Logistikbataljon	2	2
Sjukhuskompani	2	2

ARMESTRIDSKRAFTER		
Brigadstab	2	2
Mekaniserad bataljon	6	¹⁾
Luftburen bataljon	1	²⁾
Manöverbataljon mekaniserad	-	4
Manöverbataljon lätt mekaniserad	-	2
Manöverbataljon lätt	-	1
Stridsvagnskompani	-	3
Artilleribataljon	2	2
Luftvärnsbataljon	2	2
Jägarbataljon	1	1
Underrättelsebataljon	1	1
Säkerhetsbataljon	1	1
Ingenjörbataljon	2	2
Militärpolis kompani	2	2
CBRN-kompani	1	1
Livbataljon	1	1
Hemvärnsbataljon	40	40
MARINSTRIDSKRAFTER		
Sjöstridsflottiljledning	2	2
Korvettdivision	2	2
Minröjningsdivision	2	2
Underhållsdivision	2	2
Röjdykardivision	1	1
Ubåtsflottilj med ledning	1	1
Signalspaningsfartyg	1	1
Amfibiebataljon	1	³⁾
Manöverbataljon med amfibisk förmåga	-	1
Bevakningsbåtskompani	1	1
Marin basbataljon	1	1
Sjöinformationsbataljon	1	1
FLYGSTRIDSKRAFTER		
Stridsflygdivision	4	4
Helikopterbataljon	1	1
Ledningsflyggrupp ASC 890	1	1
Flygbasbataljon	2	2
Transportflygdivision TP 84	1	1
Central transportflygdivision	1	1
Signalspaningsflygdivision S102B	1	1
Stridslednings- och luftbevakningsbataljon	1	1

Förklaring till tabellen: Tabellen visar för varje förbandstyp hur många förband som ska ingå i insatsorganisationen.

1) Utvecklas till 4 mekaniserade manöverbataljoner, 2 lätta mekaniserade manöverbataljoner och 3 stridsvagnskompanier

2) Utvecklas till lätt manöverbataljon

3) Utvecklas till en manöverbataljon med amfibisk förmåga

Skälen för regeringens bedömning:

Riksdagen har godkänt inriktningen för insatsorganisationens utformning (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Den utformning av insatsorganisationen som här redovisas bör ses som successiva steg mot införandet av insatsorganisation 2014.

Insatsorganisationens utveckling

Under 2011 fortsätter arbetet med att utveckla en användbar och tillgänglig insatsorganisation som kontinuerligt har beredskap för och förmåga att genomföra insatser. Den fortsatta reformeringen kommer att innebära en tyngdpunktsförskjutning från produktion och utveckling till operativ effekt här och nu.

Regeringen, har inom ramen för Försvarsmaktens regleringsbrev för budgetåret 2010, gett Försvarsmakten i uppdrag att under 2010 fastställa förbandsmålsättningar för förbanden ingående i insatsorganisationen år 2014. Detta arbete kommer att utgöra en god grund för såväl myndighetens fortsatta arbete som för regeringens uppföljning av den fortsatta reformeringen.

Enligt regeringens mening bör utgångspunkten vara att insatser redan från och med 2011 bör kunna genomföras av ordinarie förband inom insatsorganisationen eller delar av dessa förband. I de undantagsfall där det är nödvändigt att som hittills särskilt sätta samman förband för insatser bör kompetensen hos dessa förband i största möjliga utsträckning tas tillvara genom att de efter avslutad insats alternativt beredskapsperiod hålls samman för att bilda enheter inom insatsorganisationen.

Försvarsmaktens övergång till insatsorganisation 2014 sker successivt genom att utgående förband kvarstår med befintlig materiel och personal fram till dess att förbanden i den nya organisationen har producerats. Under perioden kommer förbanden successivt att fyllas upp med rekryterade soldater och sjömän. Krigsplacerade värnpliktiga kvarstår fram till dess att ny personal rekryterats. På så sätt upprätthålls förmågan över tiden. I takt med att förbanden i den nya insatsorganisationen produceras bör beredskapen höjas för de förband eller delar av förband som är kompletta i fråga om personal och materiel.

I och med att insatsorganisationen vidmakthåller och utvecklar förmågan vid de stående och kontrakterade förbanden bör övrig verksamhet inom grundorganisationen efterhand rationaliseras och effektiviseras.

Utgående från förbandets uppgifter, beredskap och planerade insatser bör personal- och materieluppfyllnad samordnas med utbildning och övning för att förbanden efterhand ska bli användbara och tillgängliga. Särskild vikt bör läggas vid att organisera stridsgrupper, där fördefinierade förband ur samtliga stridskrafter ska kunna ingå. Vid en insats deltar de delar som erfordras i en behovssammansatt stridsgrupp. Beredskapssystemet ska utvecklas i enlighet med regeringens inriktningsbeslut för perioden 2010-2014 och den förändrade insatsorganisationen. De stående och kontrakterade förbanden ska normalt ha en beredskap som understiger tre månader. Beredskap, som idag upprätthålls med grundorganisationens resurser, bör efter hand övertas och upprätthållas av insatsorganisationen. Regeringens utgångspunkt är att samtliga förband i insatsorganisationen samt förbandsreserven vid varje givet tillfälle ska vara uppfyllda i fråga om krigsplacerad personal. Därutöver ska det antal krigsplaceras som behövs i en personalreserv. De ändringar i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt som trädde i kraft den 1 juli 2010 möjliggör detta.

Operativ ledning och logistik*Operativ ledning**Resultatanalys*

Under 2009 har följande ledningsförband vidmakthållits:

- ett högkvarter med stabsförband,
- ett rörligt operativt ledningsförband (FHQ) med stabsförband,
- ett IT-försvarsförband,
- ett Computer Emergency Response Team (CERT),
- två specialförband,
- en taktisk sambandsbataljon,
- en telekrigbataljon samt
- tre stridsgruppsstaber med stridsgruppsstabskompani.

Under 2009 pågick utveckling av en pluton för psykologiska operationer (psyops).

Prioriterad verksamhet som beredskap, stöd till utlandsstyrkan samt utbildningar har genomförts utan begränsningar.

Brist på viktigare materiel och personella vakanser har lett till flera omplaneringar i syfte att nå de uppsatta utbildningsmålen.

Ledningsförbanden har bland annat deltagit i en nationell beredskapsövning samt flera internationella övningar.

Utvecklingsverksamheten har främst koncentrerats till införande av ledningsstöds-systemet SWECCIS (Swedish Command, Control and Information System), systemsamordning av äldre och nya system, införande av ekonomi- och resursledningssystemet Prio samt utredningsarbete avseende inrättandet av en gemensam lägescentral med s.k. Network Operations Centre.

Under senare delen av året har Försvarsmakten inlett ett arbete med att omplanera materielanskaffningen avseende ledningssystem för att säkerställa att alla förband senast 2014 har en grundläggande ledningsförmåga.

Under 2009 var ett specialförband och ett operativt ledningsförband anmälda till internationella styrkeregister med 30 respektive 360 dagars beredskap.

Inriktningen för ledningsfunktionen har i stort följts. Regeringens bedömning är att läget inom ledningsförbanden utifrån beslutade beredskapskrav är godtagbart.

Inriktning

Ledningsområdet ska vara dimensionerat efter armé-, marin- och flygstridskrafternas ledningsbehov. Samtliga förband i insatsorganisationen bör senast 2014 ha tillräcklig förmåga avseende ledning för att kunna utföra tilldelade uppgifter.

Det finns ett behov av att se över organiseringen av Försvarsmaktens resurser kopplat till ledningsområdet inom såväl grundorganisationen som insatsorganisation. Regeringens inriktning är dock att större omorganiseringar bör invänta resultatet av den s.k. Försvarsstrukturutredningen (se avsnitt 3.2). Regeringen avser att återkomma med eventuella förändringar i kommande budgetpropositioner.

Försvarsmakten har avbrutit arbetet med att upprätta en gemensam lägescentral (GLC). Myndigheten har istället i sitt budgetunderlag

för 2011 till regeringen föreslagit att en förmåga skapas vad gäller att kunna fastställa och sprida gemensam lägesinformation (GLI). Försvarsmaktens nuvarande bedömning avseende GLI innebär bland annat att myndigheten i så stor utsträckning som möjligt avser utnyttja befintliga funktioner, såsom sjö- och luftläge, med befintlig teknik för att fastställa lägesinformation. Regeringen lägger vikt vid att skapandet av den nya funktionen följer de principer som beslutats av riksdag och regeringen vad avser ledningsområdet. I enlighet med regeringens beslut den 23 juni 2010 (Fö nr 27) ska Försvarsmakten redovisa en reviderad planläggning för införandet av GLI m.m. senast den 15 november 2010 vilket kommer ligga till grund för regeringens beslut avseende de investeringar som ett eventuellt införande av GLI omfattar.

Försvarsmakten avser att fr.o.m. 2013 i insatsorganisationen inrätta fyra regionala staber som under Högkvarteret ska samordna den markterritoriella verksamheten. Staberna kommer också överta de uppgifter som i dag utförs av säkerhets- och samverkanssektioner och insatsledning Stockholm. Staberna kommer bland annat samverka med regionala myndigheter, leda den regionala säkerhetstjänsten och vara beredda att leda hemvärn med de nationella skyddsstyrkorna. Regeringen bedömer att skapandet av de regionala staberna innebär att Försvarsmaktens förmåga att samverka med och lämna stöd till andra myndigheter förbättras. Den rörliga operativa ledningen (FHQ) vidmakthålls. Ledningsplatsbataljon och taktisk sambandsbataljon, som är betjäningförband till den rörliga operativa ledningen och brigadstaber, vidmakthålls och utvecklas mot att bli försvarsmaktsgemensamma. Den pluton som har förmåga till psykologiska operationer PSYOPS-plutonen inriktas mot att i första hand stödja insatser internationellt. Telekrigbataljonen bör kunna stödja insatser internationellt. Utvecklingen av IT-försvarsförbandet med CERT (Computer Emergency Response Team) senareläggs med anledning av förändrade prioriteringar inom materielanskaffningen. Ledningssystemsutvecklingen anpassas för att följa och harmonisera med motsvarande utveckling inom EU och NATO/PfF.

Materiel

Omsättningen och förnyelsen av materiel inom ledningsområdet bör syfta till att stödja utvecklingen av uppsättandet av användbara och tillgängliga förband under perioden fram till 2014. Krav på tillgänglighet kommer att innebära omfattande investeringar i mängdmateriel, så som kommunikationsutrustning vilket medför att införandet av mer avancerade ledningsstödsystem senareläggs.

Logistik*Resultatanalys*

Under 2009 har följande förband vidmakthållits:

- en MOVCON² ledning,
- tre MOVCON-plutoner,
- en teknisk bataljon,
- två logistikbataljoner samt
- en operativ ledningsteknisk bataljon.

Vidare har tre sjukhuskompanier och tre sjukvårdsförstärkningskompanier utvecklats under 2009.

En omfattande förändring av logistikorganisationen har genomförts med bland annat fortsatt utveckling av avancerad sjukvårdsförmåga. Därtill slutfördes upprättandet av logistikbataljonerna varvid transportbataljonen och underhållsbataljonerna utvecklades. Försvarmaktens tekniska skola, Försvarsmedicincentrum och Trängregementet har under året gett stöd åt samtliga stridskrafter logistikverksamhet samt samordnat all insatslogistik. Försörjning av kvalificerad medicinsk personal till Försvarmaktens insatser internationellt har och kommer även fortsättningsvis vara ett fokusområde för Försvarmakten. FMLOG har under året omstrukturerats och införandet av ett nytt försörjningskoncept pågår. Fältposttjänsten har utvecklats.

Regeringen bedömer läget inom logistikfunktionen som godtagbart.

Inriktning

Utvecklingen av logistikförbanden bör ske med beaktande av utvecklingen inom civil och internationell militär logistikutveckling. Former för samordning och samverkan avseende logistik med andra länder och institutioner bör utvecklas. Vidare bör sjukvårds- och MOVCON-förbanden organiseras i större kompaniförband.

Logistikledningen bör integreras i övrig ledning i syfte att kunna leda behovssammansatta logistikförband.

Logistik inom ett operationsområde ska främst organiseras vid logistikbataljonerna. Logistikstöd till ett operationsområde erhålls vidare främst av FMLOG och det övriga samhället, både i Sverige och hos värdnationen. MOVCON-förband ska stödja transporter till och från ett insatsområde och genomföra mottagning, rangering och gruppering för fortsatt tilltransport av enheter.

Förmågan till förebyggande hälso- och sjukvård omfattande åtgärder före, under och efter en insats i syfte att bevara personalens hälsa och stridsduglighet bör utvecklas. Den påbörjade utvecklingen avseende förmåga till avancerad vård av skadade och sjuka (Role 2) samt omhändertagande och evakuering (MEDEVAC) bör fortsätta. Olika metoder för att tillgodose behovet av legitimerad sjukvårdspersonal bör vidare utvecklas.

Det finns ett behov av att se över organisationen av Försvarmaktens logistikresurser inom såväl grundorganisationen som insatsorganisationen för att anpassa och effektivisera stödet till Försvarmaktens insatser. Regeringens inriktning är dock att större omorganiseringar bör invänta resultatet av den s.k. Försvarsstrukturutredningen (se avsnitt 3.2). Regeringen avser att återkomma med eventuella förändringar i kommande budgetpropositioner.

Materiel

Omsättningen och förnyelsen av materiel inom logistikförbanden bör inriktas mot att stödja uppsättandet av användbara och tillgängliga förband under perioden fram till 2014. Prioriterade områden är bland annat fortsatt anskaffning av sjukvårdsenhet samt materiel för utökad expeditionär förmåga.

² Movement Control; transportledning

Arméstridskrafter

Resultatanalys

Under 2009 har följande förband vidmakthållits:

- sex mekaniserade bataljoner,
- två lätta mekaniserade bataljoner,
- en luftburen bataljon,
- två artilleribataljoner,
- två luftvärnsbataljoner,
- två ingenjörbataljoner,
- en jägarbataljon,
- en underrättelsebataljon,
- en säkerhetsbataljon,
- sextio hemvärnsbataljoner,
- ett militärpoliskompani samt
- ett CBRN³-kompani.

I fråga om uppbyggnad av insatsförbanden redovisar Försvarmakten att målen för 2009 har uppnåtts. I fråga om hemvärnsförbanden redovisas dock att målen i huvudsak har uppnåtts.

Under året har bl.a. följande materiel tillförts arméstridskrafterna:

- personterrängbil TLC105 (Toyota Landcruiser) försedda med min- och splitterskydd,
- automatkarbin AK5 C och
- ammunition till eldhandvapen och granatspruta.

De min- och splitterskyddade fordon som tillförts förbättrar skyddsnivån för förbanden och förbättrar förutsättningarna att delta i insatser internationellt. Tillförslen av personterrängbil TLC105 innebär att tidigare fordon kan ersättas. Likaså innebär leveransen av nya automatkarbiner att automatkarbiner av äldre modell kan fasas ut.

Därutöver har ett antal modifierade stridsfordon 90 C, inklusive bärgningsbandvagn 90 C och personterrängbil 6 tillförts insatsen i Afghanistan (ISAF). Detta har inneburit att skyddsnivån vid insatsen har förbättrats.

Under året har ett mekaniserat kompani med 30 dagars beredskap varit anmält till internationella styrkeregister. Dessutom har

följande förband med 90 dagars beredskap varit anmälda till internationella styrkeregister:

- en mekaniserad bataljon,
- ett ingenjörkompani,
- ett militärpolisförband,
- en CBRN-insatsstyrka,
- en artillerilokaliseringsradargrupp,
- en jägarpluton,
- en lätt mekaniserad bataljon samt
- en luftvärnspluton.

Därutöver har en strategisk reserv av kompanistorlek funnits tillgänglig under året. Under det svenska EU-ordförandeskapet kompletterades denna med ytterligare ett kompani. Reserven har delvis utnyttjats till nödvändiga tillfälliga förstärkningar till insatsen i Afghanistan.

Enligt regeringens bedömning har inriktningen för markstridsförbanden i stort sett följts och läget bedöms sammantaget som godtagbart.

Inriktning

Uppsättandet av användbara och tillgängliga arméförband för flexibla bataljonsstridsgrupper är prioriterat i omställningen av försvaret under perioden 2010-2014 i enlighet med den bedömning som regeringen redovisat till riksdagen (prop. 2008/09:140). Bataljonsstridsgrupperna bör vara fördefinierade, vilket innebär att varje bataljonsstridsgrupp bör omfatta en angiven manöverbataljon och angivna funktions- och förstärkningsförband. Vid insats sätts en bataljonsstridsgrupp samman utifrån den enskilda insatsens krav. Förmågan att snabbt kunna genomföra insats inom ramen för en bataljonsstridsgrupp bygger på att de fördefinierade förbanden är samövade.

Förbandsutvecklingen inom arméstridskrafterna mot den nya insatsorganisationen bör enligt regeringens bedömning i huvudsak vara avslutad vid utgången av 2014. I takt med att rekryteringen på frivillig grund av soldater och gruppchefer fortskrider, ny materiel tillförs och övningsverksamhet genomförs ökar förbandens användbarhet och tillgänglighet. Rekryteringen till förbanden bör utformas på ett sådant sätt att förmågan till insatser inte går ner under övergångsperioden. Mot denna bakgrund kommer det under de närmsta åren att vara nödvändigt att prioritera uppsättandet av de sju manöverbataljonerna.

³ Chemical, Biological, Radiological and Nuclear (kemiska-, biologiska- och radiologiska stridsmedel samt kärnvapen).

Försvarsmakten har föreslagit att ett förband inrättas, särskilt inriktat mot statsceremoniell verksamhet och annan bevakningsverksamhet (livbataljonen). Åtgärden syftar till att organisera den statsceremoniella verksamheten på ett mer ändamålsenligt sätt. Enligt regeringens bedömning kan inrättandet av förbandet motiveras av behovet att säkerställa både den statsceremoniella verksamheten och möjligheterna att genomföra insatser med övriga förband, under en period då de stående och kontrakterade förbanden befinner sig i en rekryterings- och uppbyggnadsfas. Mot bakgrund av livbataljonens uppgifter kommer förbandet – i likhet med de nationella skyddsstyrkorna – främst vara utformat för nationell beredskap. Utöver de ordinarie uppgifterna avses förbandet även kunna användas för vissa nationella insatsuppgifter vid höjd beredskap. På några års sikt, när huvuddelen av de stående och kontrakterade förbanden blivit uppfyllda av rekryterad personal, avser regeringen att genomföra en förnyad prövning av frågan om en ändamålsenlig lösning av den statsceremoniella verksamheten. Regeringen bedömer att inrättandet av livbataljonen inte medför några merkostnader totalt sett.

Regeringens utgångspunkt är att förbanden i insatsorganisationen vid varje tillfälle ska vara uppfyllda i fråga om materiel och personal. Fram till dess att samtliga befattningar kunnat bemannas med rekryterad personal bör tidigare värnpliktsutbildade kvarstå som krigsplacerade i förbanden. På motsvarande sätt bör befintlig materiel tilldelas förbanden i avvaktan på att nödvändig materiell förnyelse kan ske, t.ex. i fråga om hjulgående splitterskyddade fordon. Även militär personal som utbildats och rekryterats på frivillig grund bör – i enlighet med lagen (1994:1809) om totalförsvarspålit – skrivas in för värnplikt och krigsplaceras, så att det vid varje tillfälle finns tillräckligt med krigsplacerad personal för att uppfylla insatsförbanden, förbandsreserven och en personalreserv.

Materiel

Omsättningen och förnyelsen av materiel inom arméstridskrafterna bör syfta till att stödja utvecklingen och uppsättandet av användbara och tillgängliga förband under perioden fram till 2014. Prioriterade områden är bl.a. anskaffning av splitterskyddade hjul-

gående fordon (AWV) till de lätta mekaniserade manöverbataljonerna och ledningsmateriel för att möjliggöra att samtliga förband kan utföra tilldelade uppgifter.

Avseende hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna bör den materiella förnyelsen fortgå i fråga om bl.a. personlig utrustning, fordon och kommunikationsutrustning.

I fråga om ledningssystem bör i första hand anskaffningen av mängdmateriel för kommunikation prioriteras.

Under 2011 kommer de första leveranserna att ske av taktisk obemannad flygande farkost (TUAV) och det renoverade och modifierade artillerisystemet Haubits 77 B (Archer).

I takt med den tyngdpunktsförskjutning som ska ske från tunga och medeltunga stridsfordon till lättare splitterskyddade fordon reduceras antalet stridsfordon till det antal som motsvaras av förbandens behov. De stridsvagnar och stridsfordon 90 som inte behövs i insatsorganisationen överförs till förbandsreserven.

Marinstridskrafter

Resultatanalys

Under 2009 har följande förband vidmakthållits:

- en ubåtsflottilj,
- två sjöstridsflottiljledningar,
- två korvettdivisioner,
- två minröjningsdivisioner,
- två underhållsdivisioner,
- en röjdykardivision,
- en amfibiebataljon,
- en sjöinformationsbataljon samt
- en marin basbataljon.

Försvarsmakten redovisar att målen i huvudsak uppnåtts. Deltagande i insats- och övningsverksamhet internationellt, inkl. minröjningsoperationerna i Östersjön, har ytterligare höjt förmågan hos de marina stridskrafterna att upprätthålla beredskap samt delta i insatser internationellt. Verksamhet med anställda soldater och sjömän har gett värdefulla erfarenheter inför kommande personalförsörjningssystem. Under året har även Försvarsmaktens redarfunktion etablerats.

Under 2009 har bl.a. följande större materielsystem tillförts eller modifierats och tillförts marinstridskrafterna:

- två korvetter av Visbyklass,
- ett minröjningsfartyg av Kosterklass,
- tre svävare (varvid systemet är slutlevererat),
- uppgradering av sjöinformations-systemet samt
- fyra skolfartyg.

Under 2009 var följande marina förband anmälda till internationella styrkeregister med 90 dagars beredskap:

- ett sjöminröjningsförband
- ett korvettförband,
- ett ubåtsförband samt
- del av en amfibiebataljon.

Av dessa deltog under fyra månader korvettförbandet bestående av HMS Stockholm, HMS Malmö och HMS Trossö i EU:s insats utanför Somalias kust, Atalanta.

Regeringen anser att inriktningen av marinstridskrafterna i stort följts och läget bedöms som godtagbart.

Inriktning

Marinstridskrafternas utveckling mot att i huvudsak utgöras av stående och tillgängliga förband slutförs under året. Genom övningsverksamhet internationellt och deltagande i insatser bör Försvarsmakten fortsätta utveckla sin förmåga att verka inom ramen för en multinationell sjöstyrka.

Marinstridskrafterna ska med ytstridsfartyg, minröjningsfartyg, ubåtar, amfibie- och sjöinformationsförband vidmakthålla och utveckla förmågan till kvalificerad ytstrid, ubåtsjakt, minröjning, luftförsvaret och underrättelseinhämtning. Förmåga att påverka mål på och under havsytan samt i amfibisk miljö, förmåga till sjöminröjning, luftförsvaret, och underrättelseinhämtning vidmakthålls. Sjöörligheten och möjligheten till sjöbasering vidmakthålls för att de ovan nämnda förmågorna primärt ska kunna nyttjas i vårt närområde för att skydda svenska intressen till havs. Marinstridskrafterna ska även kunna delta i lämpliga insatser utanför vårt närområde i syfte att tillsammans med andra bidra till skydd av sjöfart och annan maritim verksamhet.

Vidare bör amfibiebataljonen fortsätta arbetet med omorganisationen till en amfibisk

manöverbataljon. Bataljonen tillförs skyddade fordon för att skapa taktisk landrörlighet. Den amfibiska manöverbataljonen ska utvecklas i nära samverkan med övriga manöverbataljoner.

Materiel

Införandet av korvett typ Visby fortsätter och utgör ett värdefullt tillskott i marinens insatsverksamhet. Regeringen bedömer att förmågan till bl.a. kvalificerad ytstrid, ubåtsjakt samt minröjning i takt med att allt fler fartyg införs, successivt kommer att öka. Till 2014 ska, enligt Försvarsmaktens planering, samtliga fem fartyg av Visby-klass att ha levererats till Försvarsmakten.

Halvtidsmodifieringen av minröjningsfartyg typ Landsort kommer att slutföras under året. Fartygstypen kallas efter genomförd halvtidsmodifiering minröjningsfartyg typ Koster.

Under 2011 slutförs arbetet med produktdefinitionsfas för nya stödfartyg. Med hjälp av stödfartyg vidmakthålls och utvecklas sjörörligheten och möjligheten till sjöbasering vidmakthålls för att möta behovet av insatsförmåga i närområdet. Stödfartyg ökar den operativa nyttan av befintliga fartyg och förband jämfört med idag.

Arbetet med att ersätta två ubåtar typ Södermanland med två ubåtar av nästa generation fortsätter. De nya ubåtarna beräknas levereras till Försvarsmakten 2018 respektive 2019. För två ubåtar typ Gotland påbörjas under året arbetet med halvtidsmodifiering. Arbetet med att ersätta det befintliga signalspaningsfartyget fortsätter. Det nya signalspaningsfartyget kommer att levereras till Försvarsmakten under 2014. Amfibiebataljonnens materiella förnyelse anpassas till omorganisationen mot en amfibisk manöverbataljon.

Flygstridskrafter

Flygförband

Resultatanalys

Under 2009 har bl.a. följande flygförband vidmakthållits:

- en stridslednings- och luftbevakningsbataljon,
- två flygbasbataljoner,

- fyra stridsflygdivisioner JAS 39,
- en transportflygdivision (Tp 84),
- en central transportflygdivision (Tp 102) samt
- en signalspaningsflygdivision (S 102B).

Målsättningarna för flygvapenförbanden har i allt väsentligt uppnåtts med undantag för stridslednings- och luftbevakningsbataljonen.

Osäkerhet inför framtida omstruktureringar har påverkat produktionen i stridslednings- och luftbevakningsbataljonen. Begränsad tillgång på personal inom flera personal-kategorier har medfört att färre flygstriksledda pass har kunnat genomföras under 2009 än planerat.

Flygvapenförband deltog under 2009 bl.a. i de internationella övningarna Cold Response i Norge, Northern Coast i Tyskland och Loyal Arrow i Sverige. Övningarna genomfördes med gott resultat. Flygvapenförband har vidare deltagit i den nationella beredskaps-övningen Dagny II och genomfört kontinuerlig gränsöverskridande övningsverksamhet med flygförband från Bodö i Norge och Rovaniemi i Finland.

Stridsflygdivisionerna har bl.a. utvecklat förmågan till lufttankning och påbörjat övning med ny utrustning för mörkerflygning. Målen för flygtidsproduktionen har i huvudsak uppnåtts.

Fem stycken JAS 39 C/D har levererats till Försvarmakten. Omskolning till JAS 39 C/D har genomförts på F 21 Norrbottens flygflottilj. Försvarmakten har fattat ett inriktningsbeslut om avvecklingen av JAS 39A/B innebärande att kvarvarande flygplan planeras utgå ur insatsorganisationen vid halvårsskiftet 2011 och avvecklas helt till utgången av 2012.

Försvarmakten har genom transportflygdivisionen genomfört insats i Afghanistan med en enhet Tp 84 och markpersonal för taktisk flygtransport för den internationella säkerhetsstyrkan ISAF. Den samlade förmågan till flygtransporter har ökat i och med att Försvarmakten gått med i det multinationella samarbetet Strategic Airlift Capability (SAC) som driver de tre militära transportflygplanen C-17 Globemaster. Sverige ska, när samarbetet uppnått full operativ kapacitet, få tillgång till 550 flygtimmar per år. Det svenska flyguttaget i SAC uppgick 2009 till 124 timmar. Anledningen till det

förhållandevis låga uttaget var att SAC-samarbetet fortfarande inte uppnått full förmåga vad avser tillgång på flygplan och piloter. Sverige är även sedan 2006 medlem i Strategic Airlift Interim Solution (SALIS). Under 2009 uppgick Försvarmaktens uttag av flygtid i SALIS till 75 timmar.

Under 2009 var följande förband anmälda till internationella styrkeregister med 90 dagars beredskap:

- en stridsflygdivision JAS 39
- ett transportflygförband Tp 84
- en flygbasenhetsenhet samt
- ett signalspaningsflygplan S 102B.

Regeringen bedömer att inriktningen av flygstrikskrafterna i stort har följts. Läget bedöms som godtagbart med undantag för stridslednings- och luftbevakningsbataljonen. Regeringen avser mot bakgrund av detta att särskilt följa läget inom Försvarmaktens stridslednings- och luftbevakningsfunktion.

Inriktning

Flygstrikskrafterna ska i huvudsak utgöras av stående förband och ska primärt utveckla förmågan att verka i Sverige och i vårt närområde. Försvarmaktens förmåga att lösa konflikter över hela konfliktskalan bör utvecklas t.ex. genom internationella övningar. En generell ökning av antalet flygtimmar bör eftersträvas med särskilt fokus på de stridsflygdivisioner som i dag har lägst beredskap. En högre andel flygstriksledda pass ska eftersträvas.

Under 2011 utvecklas samverkan mellan Sverige och Norge kring en gemensam luftlägesbild genom Air Situation Data Exchange (ASDE). Detta stärker förmågan och beredskapen att hantera incidenter. Samtidigt förbättras förutsättningarna för bl.a. gemensamma flygövningar mellan norska och svenska flygförband. Vid sidan av detta har regeringen fastställt att förmågan att med flyg genomföra transporter till och från, samt inom ett operationsområde, ska vidmakthållas och utvecklas. Försvarmaktens förmåga att genomföra insats tillsammans med andra nationer kan bl.a. utvecklas genom ytterligare fördjupat nordiskt och internationellt samarbete.

Materiel

Under 2011 slutförs införandet av den materiel och de funktioner som utgör materielsystemversion 19, MS19 inom Gripensystemet. Under 2011 vidtas även åtgärder för att vidmakthålla funktionen stridsteknisk ledning genom införandet av interoperabla datalänkar. Detta ökar flygförbandens interoperabilitet och förbättrar förutsättningarna för Sverige att ge och ta emot stöd.

Efter riksdagens beslut med anledning av regeringens budgetproposition för 2010 har Försvarsmakten medgivits att beställa materielsystemversion 20 av JAS 39 C/D, MS20. Denna materielsystemversion som bl.a. omfattar införandet av en lätt GPS-styrd bomb med allväderskapacitet samt åtgärder för att förbättra egenskyddet planeras att införas fr.o.m. 2012. Därutöver har beslut om anskaffning av en ny långräckviddig flygburen radarjaktrobot, METEOR, fattats. Denna robot kommer att ersätta befintlig radarjaktrobot med början under 2015. Regeringen bedömer att detta leder till en förstärkning av Gripensystemets förmåga.

Helikopterförband

Resultatanalys

Under 2009 har helikopterbataljonen varit under fortsatt utveckling. Målsättningarna för förbandet har inte uppnåtts, vilket främst beror på att förseningar i leveranserna av helikoptersystemen helikopter 10B och helikopter 14 påverkat förbandsuppbyggnaden och möjligheterna att genomföra insatser. Flygräddningsverksamheten har i huvudsak genomförts enligt plan.

Helikopter 15 har slutlevererats under 2009. Försvarsmakten förfogar nu över samtliga de 20 helikoptrar som beställts. Helikopter 10B har levererats och genomgår under 2010 anpassningar för Försvarsmaktens deltagande med en helikopterenshet i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan. Regeringen bedömer att inriktningen av helikopterförbanden i stort har följts. Läget bedöms dock som icke godtagbart.

Inriktning

Regeringen tillsatte den 18 december 2008 en särskild utredare (Fö 2008:07) med uppgift att se över hur förmågan att understödja Försvarsmaktens insatsförband med helikoptrar ska bibehållas respektive förbättras, samt vilka krav det ställer på dimensioneringen och organisation av helikopterförbanden (dir. 2008:118, samt tilläggsdirektiv 2008:148, 2009:27, samt 2010:13). Utredningen redovisade den 22 juni 2010 slutbetänkandet *Försvarsmaktens helikopterresurser* (SOU 2010:50). Slutbetänkandet har remissbehandlats.

Regeringen har, med stöd av riksdagens bemyndigande (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348), beslutat om anskaffning av ett nytt medeltungt helikoptersystem.

I såväl försvarsutskottets yttrande (2009/10:FöU2y), som finansutskottets betänkande (2009/10:FiU21), framfördes att regeringen bör återkomma till riksdagen med en redovisning för hur helikopterverksamhetens operativa förmågor ska byggas upp. Regeringen konstaterar härvidlag att åtgärder vidtagits för att öka tillgången till medeltungt helikopterkapacitet i Afghanistan till andra kvartalet 2013 genom att helikopter 10 tillförs insatsen under 2011. Anskaffningen av ett nytt medeltungt helikoptersystem medger en förlängning av bidraget med en helikopterenshet i Afghanistan efter 2013, genom att helikopterförbanden får ökad kapacitet att kontinuerligt understödja övriga insatsförband vid insatser internationellt. Vidare möjliggörs en ökad rörlighet för förbanden i insatsförsvaret. Det nya helikoptersystemet avses långsiktigt vara operativt parallellt med helikopter 14 och helikopter 15.

Personalförsörjning

Resultatanalys

Regeringen har i proposition 2008/09:140 Ett användbart försvar (bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292) gett sin syn på principerna för den framtida personalförsörjningen. En bärande princip är att den ska bygga på frivillighet. Förändringarna inom personalförsörjningsområdet är av stor omfattning och kommer att ta tid att genomföra i sin helhet.

Den i juli 2009 tillsatta Personalförsörjningsutredningen (Fö 2009:03) ska bland annat lämna förslag till regeringen vad avser en säker bemanning av insatser, ge förbättrade möjligheter till tidsbegränsad anställning samt ge förutsättningar för att anställa soldater och sjömän. Utredaren ska slutredovisa sitt uppdrag senast den 1 december 2010.

Regeringen anser att riksdagens beslut med anledning av proposition 2008/09:140 samt proposition 2009/10:160 Modern personalförsörjning för ett användbart försvar (bet. 2009/10:FöU08, rskr. 2009/10:269) sammantaget innebär att förutsättningar har skapats för att nu påbörja reformeringen av personalförsörjningssystemet.

Från första halvåret 2010 finns avtal mellan parterna på det statliga avtalsområdet för att anställa soldater och sjömän som tjänstgör kontinuerligt. Vidare har Försvarsmakten under 2010 infört ett krav på internationell arbetsskyldighet för alla befattningar i insatsorganisationen.

Inriktning

Personalförsörjningen ska utgå från behov föranledda av insatsorganisation 2014, varvid uppbyggnaden av insatsorganisationens operativa förmåga ska prioriteras. Den uppfyllnad av insatsorganisation 2014 som påbörjats under 2010 bör påskyndas.

Regeringen kommer noggrant att följa övergången från det gamla utbildningssystemet som byggde på plikt till det nya frivilliga utbildningssystemet. Härvid är det av största vikt att den nya tremånadersutbildningen med efterföljande kompletterande utbildning startar tidigt.

Totalförsvarsplikt, rekrytering och grundutbildning

Resultatanalys

Under 2009 påbörjade cirka 7 300 totalförsvarspliktiga värnpliktsutbildning vid Försvarsmakten. Andelen som avbröt grundutbildningen i förtid var runt 10 procent, vilket är något lägre än den nivå som gällt de senaste fem åren. Av de som under året påbörjade grundutbildning var andelen kvinnor 8,7 procent, vilket är den högsta andelen någonsin. Antalet kvinnor som påbörjat grundutbildning

har från 2008 till 2009 ökat från cirka 420 till cirka 640.

Sedan 2008 har alla kvinnor i årsklassen bjudits in att svara på den webbaserade lämplighetsundersökningen som föregår mönstringen/antagningsprövningen. Jämfört med antalet kvinnor som tidigare ansökte om att få antagningspröva har fem gånger fler kvinnor svarat på lämplighetsundersökningen.

Totalförsvarets pliktverk har under året lämplighetsundersökt drygt 16 000 kvinnor som anmält intresse för antagningsprövning och 71 000 mönstringspliktiga män. Av dessa har cirka 19 400 män genomgått mönstring och cirka 2 200 kvinnor antagningsprövats. Antalet kvinnor som genomgått antagningsprövning har ökat med mer än 120 procent jämfört med 2008. Av de som 2009 skrevs in för värnpliktsutbildning är andelen kvinnor 23 procent.

Regeringen ser positivt på den stora ökningen av antalet och andelen kvinnor som genomgår lämplighetsundersökning, antagningsprövning och skrivs in för värnpliktsutbildning. Enligt regeringens bedömning är den positiva utvecklingen till stor del ett resultat av den ovannämnda satsningen att bjuda in samtliga kvinnor i åldersklassen att delta i den webbaserade lämplighetsundersökningen. Totalförsvarets pliktverk har från och med 2008 tillförts ca 12 miljoner kronor per år för att finansiera denna satsning som tidigare beskrivits i budgetpropositionerna för 2007 och 2008 (se prop. 2006/2007:1, Utgiftsområde 6, s. 59 och prop. 2007/2008:1, Utgiftsområde 6, s. 53.).

Inriktning

Regeringens bedömning: Den nya grundläggande militära utbildningen på frivillig grund bör vara fullt utbyggd från och med 2012. Från och med samma år bör huvuddelen av den militära personal som väljer att ta anställning i Försvarsmakten eller tjänstgöra i hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna rekryteras från den nya utbildningen. Samtliga förband i insatsorganisationen samt förbandsreserven bör vid varje givet tillfälle vara uppfyllda i fråga om krigsplacerad personal. Därutöver ska det antal krigsplaceras som behövs i en personalreserv.

Skälen för regeringens bedömning:

Regeringen lämnade den 23 mars 2010 propositionen (2009/10:160) Modern personalförsörjning för ett användbart försvar – vissa frågor om Försvarsmaktens personal till riksdagen. Propositionen innehöll bl.a. förslag till ändringar i lagen om totalförsvarspunkt m.m. samt regeringens bedömningar avseende utformningen av den framtida rekryteringen och grundläggande utbildningen av militär personal. Till grund för regeringens förslag låg bl.a. slutbetänkandet från Utredningen om totalförsvarspunkt Totalförsvarspunkt och frivillighet (SOU 2009:63). Med anledning av propositionen beslutade riksdagen den 19 maj 2010 om ändringar i lagen (1994:1809) om totalförsvarspunkt m.m. (bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269).

Försvarsmakten, Totalförsvarets pliktverk och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisade den 24 maj 2010 kompletterande budgetunderlag för 2010 och 2011 med utgångspunkt från de bedömningar regeringen redovisade i propositionen. Den 1 juli 2010 redovisade Försvarsmakten hur den nya frivilliga utbildningen bör kvalitetssäkras. Senast den 15 oktober 2010 kommer Försvarsmakten att redovisa myndighetens förslag till hur medinflytandearbetet för rekryter bör organiseras på central nivå inom myndigheten.

Regeringen beslutade den 10 juni 2010 att ge Försvarsmakten och Totalförsvarets pliktverk i uppdrag att genomföra nödvändiga åtgärder med anledning av de lagändringar riksdagen beslutat om. Enligt uppdraget ska Försvarsmakten från och med 2010 rekrytera till en cirka tre månader lång frivillig militär grundutbildning samt genomföra denna. Utbildningen ska vara utformad i enlighet med regeringens bedömningar i avsnitt 4.7 i prop. 2009/10:160.

Enligt regeringens mening är det angeläget att Försvarsmakten prioriterar uppbyggnaden av den nya frivilliga militära grundutbildningen för att svara mot det rekryteringsbehov som under de närmsta åren finns hos förbanden i insatsorganisationen. Under 2010 genomför Försvarsmakten denna utbildning för cirka 800 personer, främst syftande till att möta rekryteringsbehovet inom hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna. Samtidigt erbjuds de totalförsvarspunktiga som före lagändringen varit inskrivna för värnplikt att fullfölja utbild-

ningen på frivillig grund. Under 2011 planerar Försvarsmakten att genomföra den nya utbildningen för cirka 1 900 personer. De totalförsvarspunktiga som före lagändringen var inskrivna för värnpliktsutbildning under 2011 erbjuds att i stället genomföra den nya tre månader långa utbildningen.

Enligt regeringens bedömning bör den nya frivilliga militära grundutbildningen kunna vara fullt utbyggd från och med 2012. Från och med samma år bör även majoriteten av den militära personal som väljer att ta anställning i Försvarsmakten eller tjänstgöra i hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna rekryteras från den nya utbildningen. För att säkerställa ett tillräckligt rekryteringsunderlag bör utbildningen bedrivas vid flera tillfällen per år och på flera olika platser i landet. Regeringen har gett Försvarsmakten i uppdrag att i budgetunderlaget för 2012 redovisa myndighetens bedömning av utbildningsbehovet 2012 i fråga om den frivilliga militära utbildningen utifrån det samlade rekryteringsbehovet av militär personal. Av redovisningen ska särskilt framgå myndighetens motiverade bedömning av utbildnings- och rekryteringsbehovet i fråga om kontrakterade och stående förband, officersutbildning och hemvärnet med de nationella skyddsstyrkorna.

För att möta rekryteringsbehoven fram till dess att den nya utbildningen är fullt utbyggd 2012 bör Försvarsmakten göra särskilda insatser för att rekrytera militär personal till insatsförbanden bland tidigare värnpliktsutbildade.

I detta sammanhang vill regeringen särskilt lyfta fram betydelsen av rekryteringen till hemvärnet. Under de närmsta åren kommer det enligt regeringens bedömning vara nödvändigt att bedriva viss grundläggande militär utbildning som direkt syftar till att möta hemvärnets behov av personal. Även på längre sikt kan viss direktutbildning till hemvärnet vara motiverad, bl.a. mot bakgrund av hemvärnets särskilt starka behov av att kunna rekrytera i alla delar av landet. Rekrytering och utbildning för hemvärnets behov kan vidare antas ha positiva effekter för rekryteringen till övriga förband inom insatsorganisationen. Regeringen avser att noga följa hur rekryteringen till insatsorganisationens förband fortskrider, såväl i fråga om hemvärnet med de

nationella skyddsstyrkorna som övriga förband.

De ändringar i lagen om totalförsvarsplikt som trädde i kraft den 1 juli 2010 innebär att det finns möjligheter att skriva in för värnplikt och krigsplacera militär personal oavsett om personalen utbildats i enlighet med lagen om totalförsvarsplikt eller på frivillig grund. Denna möjlighet är av stor betydelse för att säkerställa förbandens användbarhet vid ett militärt hot mot Sverige. Regeringen har därför beslutat om inriktningen att samtliga förband i insatsorganisationen samt förbandsreserven vid varje givet tillfälle ska vara uppfyllda i fråga om krigsplacerad personal. Utöver det ska insatsorganisationen kompletteras med en personalreserv som innehåller militär personal som tidigare tjänstgjort inom Försvarmakten.

Med utgångspunkt från de bedömningar regeringen redovisade i propositionen och myndighetens nya uppdrag kommer Totalförsvarets pliktverk från och med den 1 januari 2011 att byta namn till Totalförsvarets rekryteringsmyndighet. Något uttag till civilplikt kommer inte längre att ske. Regeringen avser därför att ge Totalförsvarets rekryteringsmyndighet i uppdrag att redovisa kostnader för bibehållandet av systemet PLIS (Pliktverkets informationssystem) med förutsättningen att inga civilpliktiga längre kommer att hanteras i systemet.

Officerare

Resultatanalys

Införandet av det beslutade tvåbefälssystemet pågår. Under 2009 har ca 300 specialistofficerare anställts och 345 individer påbörjade utbildning till specialistofficerare. Regeringen anser att ett viktigt första steg tagits i och med anställning av specialistofficerare.

Regeringen anser att ett fungerande karriärväxlingssystem är ett viktigt verktyg för att kunna skapa och vidmakthålla önskvärd kompetens- och åldersstruktur i Försvarmakten. Under 2008/2009 har 21 officerare lämnat Försvarmakten med hjälp av karriärväxlingsverktyg. Regeringen anser mot bakgrund av detta att Försvarmakten bör intensifiera sina ansträngningar att skapa ett fungerande karriärväxlingssystem.

Inriktning

Takten i övergången till ett tvåbefälssystem bör öka. Det är även viktigt att tydliga verktyg för karriärväxling för officerare måste tas fram. Regeringen avser att följa dessa frågor noggrant.

Officersyrkets karaktär och innehåll kommer mot bakgrund av ändrade uppgifter och införandet av det nya personalförsörjningssystemet att förändras. Av Försvarmaktens budgetunderlag för 2011 framgår att myndigheten ser ett långsiktigt behov av cirka 3 900 officerare och 5 900 specialistofficerare. År 2009 var cirka 9 000 officerare och cirka 500 specialistofficerare anställda vid myndigheten. I den initiala uppbyggnaden av specialistofficerskåren är det därför angeläget att så långt som möjligt fylla specialistofficersbefattningar med redan anställda officerare.

Regeringen menade i budgetpropositionen för 2010 att kostnaderna för den officersutbildning som genomförs vid Försvars högskolan är för höga och angav att dessa skulle ses över. Med anledning av detta har Försvarmakten och Försvarshögskolan på uppdrag av regeringen inkommit med ett förslag på hur dessa kostnader kan minska, både vad avser såväl utbildningsvolymerna som rationaliseringar. Med myndigheternas förslag som grund föreslår regeringen att kostnaderna minskas i enlighet med det som anförs i avsnitt 3.6.

Personalförsörjningssituationen i Försvarmakten

Resultatanalys

I tabell 3.4 redovisas hur antalet anställda har förändrats under 2009 och under det första halvåret 2010. Siffror inom parentes visar antalet årsarbetare.

Tabell 3.4 Personella förändringar i Försvarsmakten			
	2008-12-31	2009-12-31	2010-06-30
Officerare			
- män	8 661	8 733	8 639
- kvinnor	439	437	433
Specialistofficerare			
- män	255	482	478
- kvinnor	25	47	48
	(8 400)	(9 159)	(9 253)
Civilanställda			
- män	4 000	4 448	4 302
- kvinnor	2 500	2 625	2 596
	(6 200)	(6 747)	(6 538)
Reservofficerare			
- män	9 120	8 914	8 690
- kvinnor	180	169	164
	(80)	(99)	(93)
Förstärknings- och beredskapssoldater			
- män	310	419	463
- kvinnor	20	24	49
	(120)	(441)	(511)
Utlandsstyrkan			
- män	365	377	459
- kvinnor	74	89	97
	(420)	(442)	(528)
Totalt	25 600	26 700	26 418
	(15 200)	(16 900)	(16 923)

Under 2009 minskade genomsnittsåldern för yrkesofficerare från 42,2 år till 42,0 år och för civilanställd personal från 47,7 år till 46,6 år. Minskningen bland de civila är i huvudsak en konsekvens av att ett större antal civilanställda har gått i ålderspension samt att antalet visstidsanställda har ökat.

Andelen officerare som är kvinnor har ökat marginellt de senaste åren och ligger 2009 på 5 procent, 2004 var andelen 4,4 procent. Andelen anställda kvinnor bland specialistofficerarna är 8,9 procent.

I tabell 3.5 nedan redovisas Försvarsmaktens löne- och avvecklingsutgifter.

Tabell 3.5 Löneutgifter i Försvarsmakten					
<i>Alla anslag, miljoner kronor, 2009 års priser</i>					
År	2005	2006	2007	2008	2009
Lön och arvoden	9 533	9 261	9 186	8 643	8 293
Fasta löne-tillägg	388	513	437	433	337
Totalt	9 921	9 774	9 623	9 076	8 630

Inriktning

Försvarsmakten har en ojämn kompetens-, ålders- och könsfördelning. Regeringen bedömer att ålders- och kompetensfördelning kommer att förbättras genom ett snabbt införande av tvåbefälssystemet samt ett fungerande karriärväxlingssystem. Regeringen bedömer att det nya frivilliga utbildningssystemet innebär att fler kvinnor kommer att söka anställning i Försvarsmakten. Detta kommer bidra till en jämnare könsfördelning bland myndighetens personal vilket regeringen ser positivt på. Ett effektivt rekryteringsarbete som tar sin grund i att Försvarsmakten uppfattas som en trovärdig, attraktiv och jämställd arbetsgivare är grundläggande för att lösa personalförsörjningen.

Veteransoldater

Resultatanalys

Regeringen redovisade i prop. 2009/10:160 en samlad svensk veteransoldatpolitik för riksdagen. Riksdagen biföll i maj 2010 regeringens förslag (bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269).

I sitt delbetänkande SOU 2007:77 hösten 2007 pekade Veteransoldatutredningen på behovet av veteransoldatstatistik. Regeringen har uppdragit åt Försvarsmakten att myndigheten ska kunna tillhandahålla sådan statistik.

Inriktning

Riksdagen beslutade i maj 2010 med anledning av propositionen Modern personalförsörjning för ett användbart försvar – vissa frågor om Försvarsmaktens personal (prop. 2009/10:160, bet. 2009/10:FöU8, rskr. 2009/10:269). Riksdagens beslut innebär bl.a. att lagen (1999:568) om utlandsstyrkan inom Försvarsmakten den

1 januari 2011 ersätts med en ny lag, lagen (2010:449) om Försvarsmaktens personal vid internationella militära insatser.

Den nya lagen innebär bl.a. att Försvarsmakten får ett uppföljningsansvar och att stödåtgärder ska genomföras utan tidsbegränsning. I propositionen aviserade regeringen även en rad åtgärder på det veteransoldatpolitiska området. Det gällde bl.a. frågor om insatsfrekvens, medicinskt omhändertagande, nya medaljer och minnesmonument samt inrättandet av en veteranadministrativ enhet inom Försvarsmakten.

Regeringen uppdrog i juni 2010 åt Försvarsmakten, Generalläkaren och Statens försvarshistoriska museer att genomföra veteransoldatpolitiken med utgångspunkt i prop. 2009/10:160 och riksdagens beslut.

Frivillig försvarsverksamhet

Resultatanalys

Frivillig försvarsverksamhet riktad mot Försvarsmaktens behov, främst hemvärnets behov av avtalspersonal, har i stort genomförts enligt plan. Den verksamhet som genomförts har omfattat bl.a. ungdomsutbildning, totalförsvarsutbildning (TFU) samt utbildning i specialistfunktioner såsom stabstjänst, sambandstjänst, fordons/fartygstjänst och tross-tjänst. Verksamheten har genomförts med kvalitativt bra resultat.

De 43,7 miljoner kronor ur anslaget 1:10 *Stöd till frivilliga försvarsorganisationer*, som avsågs för bidrag till frivilliga försvarsorganisationer, har använts för detta ändamål. Från och med budgetåret 2010 har det särskilda anslaget för denna verksamhet utgått och medlen återfinns istället inom ramen för anslag 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Av de 82,6 miljoner kronor som regeringen ställde till förfogande för ersättning till frivilligorganisationerna för deras utbildningsverksamhet m.m. har ca 71,7 miljoner kronor förbrukats.

Inriktning

Regeringens syn på utvecklingen avseende den frivilliga försvarsverksamheten som redovisades i prop. 2008/09:140 Ett användbart försvar gäller alltså. Bland annat anförde regeringen att frivillig verksamhet ofta är ett

kostnadseffektivt sätt för samhället att tillgodose resursbehov som kan vara tillfälliga men omfattande. När det gäller det militära försvaret anser regeringen att frivilligorganisationerna har sin huvudsakliga roll när det gäller bemanningen av vissa befattningar i hemvärdet med de nationella skyddsstyrkorna. Vidare kan de frivilliga försvarsorganisationerna spela en viktig roll när det gäller att bidra till Försvarsmaktens rekrytering av intresserade och lämpliga ungdomar till sin verksamhet samt stärka försvarets folkliga förankring och tillvarata det personliga engagemanget. Regeringen bedömde också att de behov som finns i olika sektorer av samhället och som är direkt kopplade till verksamheten i framtiden bör utgöra grund för uppdrag som myndigheter, kommuner och andra ger till frivilliga försvarsorganisationer.

Grundorganisation m.m.

Resultatanalys

Vid utgången av 2008 lades organisationsenheten Rekryteringscentrum ned. Verksamheten har därefter utvecklats vidare inom den nya organisationsenheten Försvarsmaktens HR-Centrum (FM HRC) som inrättades den 1 januari 2009. Under 2009 har FM HRC organiserats och bemannats.

Vid utgången av 2009 lades organisationsenheten Försvarsmusikcentrum ned. Verksamheten inordnades därefter som en enhet i Livgardet. Under 2009 har Arméns trumkår avvecklats. Försvarsmusiken består numera av Arméns musikkår i Stockholm, Livgardets Dragonmusikkår i Stockholm och Marinens musikkår i Karlskrona. Försvarsmusiken har under 2009 genomfört ca 170 vaktparader med hel kår och ca 25 vintervaktparader.

En annan grundorganisatorisk förändring är att FMLOG:s centrallager i Arboga invigdes hösten 2009. Åtgärden syftar till att förstärka effektiviteten i FMLOG:s hantering. Vidare har Försvarsmakten avbrutit den tidigare aviserade avvecklingen av den militära flygverksamheten på Årna flygplats, Uppsala.

Försvarsmaktens totala hyreskostnad uppgick 2009 till 2 293 miljoner kronor. Detta är en liten ökning jämfört med förra året.

Försvarsmakten har fortsatt att bedriva ett aktivt miljöarbete. En del i detta är att sanera

områden som skadats av tidigare militär verksamhet. Ett stort arbete, som nu är slutfört, har varit att sanera bottensedimentet i Muskövarvets tunnlår. Totalt har Försvarsmakten under 2009 genomfört saneringsåtgärder för ca 47 miljoner kronor. År 2008 var det ca 30 miljoner kronor.

Försvarsmakten har också fortsatt aktivt medverkat i processen för etablering av vind- och vågkraft. Under 2009 hanterade myndigheten nästan 1 700 yttranden i fråga om etablering av vindkraftverk. År 2008 var det ca 850 ärenden. Genom en digitalisering har remissförfarandet förenklats för sökandena. Efter att under sommaren ha utrett frågan om hinderfrihet vid militära flygplatserna redovisade Försvarsmakten i början av oktober riktlinjer för hur myndigheten ska hantera inkommande vindkraftsremisser.

Vågkraftanläggningar berör ofta Försvarsmaktens övnings- och skjutområden i kustområdena och till havs. Under året har myndigheten hanterat fyra vågkraftärenden. Försvarsmakten och exploitörerna har kunnat hitta områden för vågkraft som kan godtas av Försvarsmakten.

Inriktning

Vad avser försvarets övnings- och skjutfält så fastställde Försvarsmakten, med utgångspunkt i reduceringarna i Försvarsmaktens grundorganisation efter försvarsbesluten 2000 och 2004, år 2006 en plan för övnings- och skjutfälten. I planen redovisas fält som är föremål för förändringar och fält där Försvarsmakten redan beslutat om den fortsatta inriktningen. Av planen framgår att ett stort antal fält ska avvecklas. Försvarsmakten och Fortifikationsverket fastställde i slutet av 2007 en handbok för avveckling och avyttring av mark och byggnader. I handboken regleras bl.a. hanteringen av miljöfrågor och frågor om oexploderad ammunition vid övnings- och skjutfält. När Försvarsmakten frånträtt ett fält ska Fortifikationsverket avyttra marken i enlighet med gällande författningar. Regeringen vill i detta sammanhang erinra om att två utredningar sedan våren 2009 ser över frågor om statens fastighetsförvaltning. Det är dels utredningen om översyn av statens fastighetsförvaltning (dir. 2009:45), dels utredningen om översyn av förordningarna om statens fastighetsförvaltning (dir. 2009:46).

Båda utredningarna ska redovisa sitt uppdrag den 1 december 2010.

Vid sidan om detta har Försvarsmakten sedan tidigare regeringens uppdrag att sanera områden som, i enlighet med den av myndigheten gjorda inventeringen, skadats av tidigare militär verksamhet.

Regeringen uppdrog i juni 2010 åt Försvarsmakten att i samband med årsredovisningen för 2010 redovisa frågor om övnings- och skjutfälten. Det gäller bl.a. avvecklingen av övnings- och skjutfält, hur Försvarsmakten i övrigt genomför övnings- och skjutfältplanen från 2006, saneringen av fält som skadats eller förorenats av militär verksamhet, inklusive oexploderad ammunition samt frågor om allmänhetens tillträde till övnings- och skjutfält när militär verksamhet inte pågår på fältet. Regeringen avser att därefter återkomma till riksdagen med en samlad redovisning om övnings- och skjutfälten.

Försvarsunderrättelseverksamhet

Resultatanalys

Försvarsunderrättelseverksamhet bedrivs av Försvarsmakten, Försvarets radioanstalt, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut. Under 2009 prioriterades stödet till svenskt deltagande i internationella insatser.

Försvarsmaktens enhet för militär underrättelse- och säkerhetstjänst (MUST) har under 2009 bedrivit försvarsunderrättelseverksamhet och därvid tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets och Försvarsmaktens samt andra myndigheters behov samt bidragit med beslutsunderlag under det svenska EU-ordförandeskapet. MUST har även lämnat stöd till EU:s militära stab och EU:s situationscenter (EU SITCEN). MUST har också genomfört ett antal säkerhets- och administrativa signalskyddskontroller inom olika delar av Försvarsmakten och ett antal andra myndigheter.

Försvarets radioanstalt har under 2009 fokuserat på att anpassa verksamheten till den nya lagstiftningen för försvarsunderrättelseverksamheten som trädde i kraft den 1 januari 2009 samt de ändringar och tillägg till denna

som trädde i kraft den 1 december 2009. Vidare har myndigheten under året ökat stödet till Försvarsmaktens insatser internationellt.

Den 1 januari 2009 övertog Försvarets radioanstalt den signalskyddsverksamhet som ansvarar för att tilldela säkra kryptografiska funktioner till civila myndigheter. Verksamheten bedrevs tidigare av den numera avvecklade, Krisberedskapsmyndigheten. Verksamheten är lokaliserad i Sollefteå.

Försvarets radioanstalt har vidare utfört ett antal avgiftsbelagda informationssäkerhetsanalyser åt ett antal andra myndigheter.

Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut har inom sina kompetensområden bidragit till försvarsunderrättelseverksamheten.

Den 30 november 2009 avvecklades Signalspaningsnämnden. Den 1 december 2009 inrättades Försvarsunderrättelsesdomstolen och övertog därmed den tillståndsprövning avseende signalspaning som Signalspaningsnämnden tidigare haft som uppgift.

Riksdagens beslut i oktober 2009 om ändringar i lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet innebär att Försvarets underrättelsenämnd (FUN) den 1 december ombildades till Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (SIUN). Den nya myndigheten har liksom föregångaren i uppgift att granska på vilket sätt försvarsunderrättelsemyndigheterna bedriver sin verksamhet. Vidare har SIUN fått i uppgift att kontrollera efterlevnaden av den nya lagen samt säkerställa att signalspaningsmyndigheten endast får tillgång till de signalbärare som omfattas av tillstånd från Försvarsunderrättelsesdomstolen. Regeringen har med anledning av ändringarna i lagstiftningen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, under 2009 förordnat en parlamentarisk kommitté med uppgift att bl.a. utvärdera lagstiftningen ur ett integritetsperspektiv. Den parlamentariska kommittén kommer att redovisa sitt uppdrag i december 2010.

Inriktning

Försvarsunderrättelseverksamheten ska bedrivas till stöd för svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt för att kartlägga yttre hot mot landet. Utgångspunkten är det breda spektrum av hot och risker som Sverige har att förhålla sig till. Stöd till svenska internationella

insatser, såväl militära som civila, ska ges hög prioritet.

3.4.3.3 Materiel och anläggningar

Verksamheten finansieras av anslagen 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*, 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*, 1:11 *Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.* samt från och med 2010 även anslaget 1:12 *Försvarsexportmyndigheten*.

Resultatanalys

I budgetpropositionen för 2009 angav regeringen bl.a. att anpassningen och effektiviseringen av materielförsörjningen för att bättre möta materielbehoven vid fredsfrämjande insatser bör fortsätta. Regeringen angav vidare inriktningen att minska bredden av materielutvecklingssatsningar till förmån för anskaffning av beprövade system från den konkurrensutsatta marknaden samt att i högre grad väga nyanskaffning mot vidmakthållande av befintliga system. Detta för att minska de långsiktiga bindningarna i materielförsörjningen och korta ledtiderna för att få operativa system i drift och därmed öka flexibiliteten i materielplaneringen. I prop. 2008/09:140 Ett användbart försvar har regeringen utvecklat detta i form av nya principer för materielförsörjningen.

Tillsammans med Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut har Försvarsmakten under året fortsatt att implementera regeringens inriktning av materielförsörjningen.

Samordningsavtalet mellan Försvarsmakten och Försvarets materielverk har fortsatt att implementeras. Planeringsprocessen har förenklats och är nu bättre integrerad i myndigheternas övriga verksamheter.

På grund av senarelagda leveranser av helikopter 14 kommer belastningen på anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* att bli lägre än planerat. Dessa och eventuella andra senarelagda leveranser prognostiseras ge upphov till ett ca 30 procentigt anslags-sparande för budgetåret 2010. Leveranserna och till dem knutna utgifter förskjuts därmed i tiden och belastar istället kommande budgetår.

Inriktning

Sammanfattningsvis innebär regeringens materielförsörjningsprinciper att vidmakthållande och uppgradering av befintlig materiel bör väljas före nyanskaffning, om det är ekonomiskt försvarbart och operativa krav kan uppnås. När nyanskaffning är nödvändig ska i första hand färdigutvecklad på marknaden befintlig och beprövad materiel anskaffas. Utveckling av materiel bör genomföras när behoven inte kan tillgodoses på annat sätt. Oavsett anskaffningsform bör möjligheterna till internationellt samarbete undersökas. I de särskilda fall då regeringen bedömer att det är verksamhetsmässigt och ekonomiskt fördelaktigt, kan samarbete i fråga om försvarsteknologi vara aktuellt med de länder med vilka vi delar säkerhetspolitiska intressen.

Under 2011 ska dessa principer fortsatt implementeras.

Materielförsörjningen bör således utformas och genomföras så att insatsorganisationens behov och utformning kan tillgodoses över tiden med en god förmåga att hantera förändrade behov och prioriteringar.

I enlighet med det som sagts i avsnitt 3.2 om politikens inriktning har en utredning tillsatts för att lämna förslag på effektiviseringar och kostnadsreduceringar inom det stöd som lämnas till Försvarsmakten inom bl.a. materielförsörjningen.

Effektivt resursutnyttjande

Möjligheterna att nyttja olika former av offentlig-privat samverkan bör alltid prövas.

Möjligheterna till samverkan mellan offentliga aktörer och näringslivet kan utnyttjas för att åstadkomma ett effektivt och ändamålsenligt resursutnyttjande. Inriktningen bör vara att genom offentlig-privat samverkan frigöra resurser för en fortsatt utveckling av Försvarsmaktens kärnverksamhet där så är möjligt och lämpligt. Att lägga över verksamheten på privata aktörer får dock inte leda till att svårbrytbara monopolförhållanden skapas eller till att lagar och förordningar om finansiering av statlig verksamhet överträds.

En huvudprincip ska därför vara att alla möjligheter ska granskas för att finna kostnadseffektiva lösningar och, där så är lämpligt, ska verksamheten upphandlas på den konkurrensutsatta marknaden.

Internationellt försvarsmaterielsamarbete

Resultatanalys

Sveriges internationella engagemang omfattar såväl bi- som multilaterala samarbeten. Dessa samarbeten rör bl.a. informations- och erfarenhetsutbyten, gemensam utveckling och anskaffning, kunskaps- och teknologiöverföring, forskning och teknikutveckling m.m. Det internationella försvarssamarbetet leder till minskade kostnader avseende utveckling, anskaffning samt drift och underhåll, underlättar en internationell kravanpassning, ger delade kunskaper samt utvecklar ömsesidiga beroenden.

Det totala antalet bilaterala samarbeten inom ramen för tecknade samförståndsavtal på regeringsnivå uppgår idag till cirka 30 stycken vilka syftar till att fördjupa materiel- och forsknings- samt teknikutvecklingssamarbetet.

Sverige har under året deltagit i den europeiska försvarsbyråns verksamhet (European Defence Agency, EDA). Under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 drev Sverige bl.a. frågan om att stärka en öppen europeisk försvarsmaterielmarknad och likvärdiga konkurrensvillkor för den europeiska försvarsindustrin. Som resultat fattade styrelsen för EDA i november 2009 beslut om en politisk deklaration och gav EDA i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för att uppnå målet. Sverige har även medverkat till att påverka EDA:s förutsättningsskapande arbete, bl.a. den uppförandekod kring motköp som trädde i kraft den 1 juli 2009, samt implementeringen av den s.k. förmågeutvecklingsplanen.

Inriktning

Deltagande i internationella samarbeten som syftar till att finna gemensamma lösningar för vidmakthållande och till att gemensamt anskaffa på marknaden tillgänglig och beprövad materiel är ett viktigt medel för att effektivisera materielförsörjningen. Regeringen anser därför att det internationella samarbetet för sådana ändamål bör öka. Möjligheter till samarbete inom övriga områden bör utnyttjas om det leder till att Försvarsmakten kan uppfylla kraven på operativ förmåga till en lägre kostnad än vad som annars hade varit möjligt. Deltagande i internationella samarbeten som syftar till utveckling av ny materiel bör vara fortsatt restriktivt.

Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut har redovisat ett uppdrag att prioritera sitt deltagande i internationella samarbetsgrupper. Regeringen konstaterar att det krävs prioriteringar med stöd av materielförsörjningsprinciperna i fråga om vilka samarbeten Sverige ska engagera sig i. Regeringen avser att följa utvecklingen. Samarbete inom multilaterala europeiska ramverk skapar förutsättningar för en effektiv resursuppbyggnad och resursutnyttjande på en europeisk nivå samt förbättrar möjligheterna att samverka i planering och genomförande av insatser. EDA och Nato/PfF-samarbetet utgör härvidlag tillsammans med LoI/FA-samarbetet och det nordiska samarbetet grunden för Sveriges deltagande i multilaterala europeiska samarbeten. Natos forsknings- och materielsamarbete är av särskild vikt vad gäller standardiserings- och interoperabilitetsutveckling.

Vidare anser regeringen att bilateralt samarbete i vissa fall kan vara mer effektivt än det multilaterala och betydelsefullt inte minst för teknologiöverföring. Framför allt USA utgör en för Sverige viktig samarbetspartner.

3.4.3.4 Exportstöd

Resultatanalys

Den statliga exportfrämjande verksamheten har ökat under 2009.

Efterfrågan på de statliga aktörernas medverkan har ökat. De växande behoven under 2009 har lett till krav på hårdare prioriteringar inom ramen för exportstödsverksamhet.

Inriktning

Regeringen anser att exportstödande verksamhet fortsatt bör användas som ett medel för att främja en kostnadseffektiv materielförsörjning. En ny myndighet med ansvar för exportstöd och försäljning av övertalig materiel har inlett sin verksamhet den 1 augusti 2010. Myndigheten kommer att ha ca 40 anställda varav ca 20 personer har övergått från Försvarets materielverk. På detta sätt gagnas exportstödet genom en tydligare uppdelning av ansvar inom staten och att företagen får en tydlig kontaktyta. Myndigheten ska bidra till en effektivare verksamhet, statlig

helhetssyn, bättre prioriteringar av verksamheten och mer transparenta processer.

En grundläggande utgångspunkt för statens exportstöd är att exporten godkänns av ansvarig exportkontrollmyndighet.

3.4.3.5 Forskning och utveckling

Verksamheten finansieras från anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:5 *Forskning och teknikutveckling* och 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*.

Resultatanalys

Försvarsmakten har under 2009 beställt forskning och utveckling av olika leverantörer, främst från Totalförsvarets forskningsinstitut, Försvarets materielverk och Förvarshögskolan.

Försvarsmakten har prioriterat forsknings- och utvecklingsverksamhet som bidrar till ett mer flexibelt och tillgängligt insatsförsvar. Forskningen har inriktats mot att bidra till handlingsfrihet i framtida beslut och till lösningar som behövs i insatser.

Under 2009 har utvecklingsarbetet inneburit en ökad förmåga för svensk militär personal att agera i områden där irreguljära hot förekommer, bl.a. genom vidareutveckling av förmåga till s.k. allomfattande operationer (Comprehensive Approach). Utveckling har skett bl.a. genom teknikdemonstratorer för modifierad bandvagn för jägarförband samt för korvett- och Gripensystem. Laserskydd och skydd mot pansarbrytande ammunition har tillförts insatsorganisationen.

Det nationella flygforskningsprogrammet har, genom att samordna forskningsresurser från flera statliga aktörer, fortsatt bidragit till ökade civil-militära synergieffekter.

Inriktning

Regeringen anger i propositionen Ett användbart försvar (prop. 2008/09:140) att Försvarsmaktens kostnader för forskning och utveckling bör minska. Vidare anger regeringen att egenutveckling av materiel ska minska. I enlighet med det som nämnts i avsnitt 3.2 om politikens inriktning har en utredning tillsatts för att lämna förslag på effektiviseringar och kostnadsreduceringar

inom det stöd som lämnas till Försvarsmakten inom bl.a. forskning och utveckling.

Med anledning av vårt tilläggsbudgetpropositionen 2010 har riksdagen beslutat om överföring av medel till Totalförsvarets forskningsinstitut för att säkerställa tillgången till en nationell vetenskaplig kompetens avseende kemiska, bakteriologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN). Kvaliteten på underrättelseinformation, forskningsresultat och teknikutveckling kommer därmed att upprätthållas (se vidare budgetförslagen i avsnitt 3.6 samt 4.9).

3.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelse utan invändning för Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut och Totalförsvarets pliktverket.

Riksrevisionen lämnade i juni 2009 en granskningsrapport avseende Försvarsmaktens personalförsörjning. Riksrevisionen drar bl.a. slutsatserna att Försvarsmaktens ålders- och befälsstruktur inte svarar mot organisationens behov, att bemanningen inom myndigheten är i obalans, att Försvarsmakten har problem med att attrahera och rekrytera personal samt att myndigheten inte nyttjar sin personal på ett effektivt sätt. Flera av de frågor som Riksrevisionen pekar på som problematiska är för närvarande föremål för översyn kopplat till övergången till ett nytt personalförsörjningssystem inom Försvarsmakten. Regeringen avser att följa frågan och tillse att Riksrevisionens slutsatser beaktas framgent.

Riksrevisionen har, som nämnts, lämnat en revisionsberättelse utan invändning för Försvarsmakten. Riksrevisionen har i en revisionsrapport till Försvarsmakten tagit upp att det finns behov av förbättringar på vissa områden bl.a. vad avser resultatredovisningen, nyckeltalsredovisningen och redovisningen av beredskapstillgångar.

3.6 Budgetförslag

3.6.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tabell 3.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	18 913 448	Anslags-sparande	1 210 873
2010	Anslag	19 887 368 ¹	Utgifts-prognos	19 935 583
2011	Förslag	21 175 190 ²		
2012	Beräknat	21 530 823 ³		
2013	Beräknat	21 850 055 ⁴		
2014	Beräknat	22 459 855 ⁵		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 21 316 359 tkr i 2011 års prisnivå. 219 376 tkr avser preliminär statlig ålderspensionsavgift för år 2011.

³ Motsvarar 21 316 359 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 21 332 840 tkr i 2011 års prisnivå.

⁵ Motsvarar 21 440 877 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget ändamål är att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av insatsorganisationen, planering, insatser samt försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget används även för stöd till frivilliga försvarsorganisationer. Anslaget används till stöd till i Sverige verksam försvarsindustri genom exportstödande verksamhet, Försvarsmaktens säkerhetsfrämjande samarbete med andra länder, samt avveckling av materiel. Även utgifter för multinationella samarbeten såsom SALIS (Strategic Airlift Interim Solution) och Strategic Airlift Capability (SAC) finansieras från detta anslag. Vidare finansierar anslaget den verksamhet som krävs för genomförandet av ordförandeskapet i EUMC.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2010 beräknats enligt följande.

För finansiering av driftstödet till det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel har anslaget engångsvis under 2008 till 2010 minskats och medel har istället beräknats under anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*. Från och med 2011 beräknas 110,9 miljoner kronor åter under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

För att uppnå balans mellan verksamhet och ekonomi inom förbandsverksamheten ökades i enlighet med budgetpropositionen för 2009 anslaget engångsvis 2009 och 2010. Från och med 2011 beräknas beloppen åter under anslagen 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* samt 1:5 *Forskning och teknikutveckling*, varför anslaget minskas med 325 miljoner kronor.

Anslaget har ökat med 541 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för den fortsatta ominriktningen av försvaret. Beloppen har tidigare beräknats under anslagen 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* respektive 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

Anslaget har ökat med 270 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för finansiering av reformeringen av personalförsörjningssystemet. Beloppet beräknades tidigare under anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling*.

Anslaget ökas med 23 miljoner kronor 2011, 43 miljoner kronor 2012, 51 miljoner kronor 2013 och 56 miljoner kronor från och med 2014 till följd av minskade utbildningsvolymerna och rationaliseringar inom officersutbildningen. Beloppen har tidigare beräknats under anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.*

Anslaget har ökat med 200 miljoner kronor 2011, 209 miljoner kronor 2012, 197 miljoner kronor 2013 och 230 miljoner kronor från och med 2014 för finansiering av driften av medeltungt helikoptersystem. Beloppet har tidigare beräknats under anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Anslaget har minskats med 8 miljoner kronor från och med 2011 som istället beräknas under anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*.

Med anledning av förändrade faktureringsprinciper mellan Förvarsmakten och Försvarets materielverk har anslaget minskat med 213 miljoner kronor från och med 2011 som istället beräknas under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Anslaget har ökat med 250 miljoner kronor fr.o.m. 2011 med anledning av den nya personalförsörjningen med färre kontraktsanställda i internationella insatser. Detta innebär att motsvarande utgifter för bland annat grundlöner istället kommer att utbetalas från föreliggande anslag istället för anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* som minskas

med motsvarande belopp. Överföringen är av budgetteknisk karaktär och påverkar inte verksamheten. I takt med att antalet kontraktsanställda minskar kan det bli aktuellt med ytterligare justeringar av nivåerna på de två anslagen.

Anslaget har ökat med 139,4 miljoner kronor från och med 2011 med anledning av det förändrade ansvaret för rekrytering i det nya personalförsörjningssystemet (se vidare avsnitt 3.4.3.2). Beloppet har tidigare beräknats under anslag 1:6 *Totalförsvarets pliktverk*.

Anslaget har minskats med 4 miljoner kronor från och med 2011 som istället beräknas under anslaget 2:9 *Statens haverikommission*.

Anslaget har engångsvis minskats med 1,5 miljoner kronor 2010-2012 för att delvis finansiera att den nedskjutna och bärgade DC 3:an ska kunna visas på Statens försvarshistoriska museers Flygvapenmuseum i Linköping. Beloppen beräknas i stället under utgiftsområde 17, anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter*. Från och med 2013 beräknas beloppet under föreliggande anslag.

Till sist har anslaget från och med 2011 minskats med 400 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Tabell 3.7 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	19 882 368	19 882 368	19 882 368	19 882 368
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	164 748	366 442	650 790	1 117 488
Beslut	819 772	857 005	867 029	924 570
Överföring till/från andra anslag	163 965	165 615	167 940	171 757
Övrigt ³	144 337	259 394	281 928	363 671
Förslag/beräknat anslag	21 175 190	21 530 823	21 850 055	22 459 855

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsförflyttning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.2 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser

Tabell 3.8 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	1 614 825	Anslags-sparande	865 175
2010	Anslag	2 537 312 ¹	Utgifts-prognos	2 226 944
2011	Förslag	2 310 834		
2012	Beräknat	2 333 973 ²		
2013	Beräknat	2 368 478 ³		
2014	Beräknat	2 418 634 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 310 835 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 312 348 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 2 309 111 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget finansierar särutgifter för den fredsfrämjande verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdag och regering. Vidare används anslaget för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. ATHENA-mekanismen.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 250 miljoner kronor fr.o.m. 2011 med anledning av den nya personalförsörjningen med färre kontraktsanställda i internationella insatser. Detta innebär att motsvarande utgifter för bland annat grundlöner istället kommer att utbetalas från anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* som ökas med samma belopp.

Vidare har anslaget engångsvis minskats med 1,5 miljoner kronor 2010-2012 för att delvis finansiera att den nedskjutna och bärgade DC 3:an ska kunna visas på Statens försvarshistoriska museers Flygvapenmuseum i Linköping. Beloppen beräknas i stället under utgiftsområde 17, anslaget 8:1 *Centrala museer: Myndigheter*. Från och med 2013 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Regeringen har beräknat medel under anslaget för bl.a. en fortsatt insats avseende ISAF, se avsnitt 3.4.3.1.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	2 537 312	2 537 312	2 537 312	2 537 312
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne-omräkning ²	23 522	49 164	85 684	144 985
Beslut			1 551	1 586
Överföring till/från andra anslag	-250 000	-252 503	-256 069	-261 858
Övrigt ³				-3 391
Förslag/beräknat anslag	2 310 834	2 333 973	2 368 478	2 418 634

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med ett e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tabell 3.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	8 598 846	Anslags-sparande	203 494
2010	Anslag	10 397 112 ¹	Utgifts-prognos	8 893 892
2011	Förslag	9 125 855		
2012	Beräknat	9 359 575 ²		
2013	Beräknat	9 571 153 ³		
2014	Beräknat	9 751 265 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 9 182 725 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 242 196 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 9 234 738 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera anskaffning av materiel och anslagsfinansierade anläggningar. Vidare används anslaget för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror.

Även utgifter för det multinationella samarbetet Strategic Airlift Capability (SAC) finansieras från detta anslag. Anslaget finansierar under 2011 omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma uppstå vid omstruktureringar inom logistik- och materieförsörjningen samt forskning och utveckling.

Investeringsplan och bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Försvarsmakten 2011–2013 godkänns (tabell 3.11).

Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1.3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 44 800 000 000 kronor under perioden 2012–2019 (tabell 3.12).

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen under 2011 får besluta om anskaffning av nya splitterskyddade bandvagnar, anskaffning av ny lätt torped samt vidmakthållande och vidareutveckling av JAS 39 C/D. För det fall att Brasilien eller annan nation väljer att gå vidare med förhandlingar om anskaffning av JAS 39 Gripen föreslås regeringen även fortsatt få riksdagens bemyndigande att besluta om utveckling av JAS 39 E/F och ombyggnad av upp till 10 stycken JAS 39 C/D till JAS 39 E/F. Regeringen föreslås även att i övrigt få fatta nödvändiga beslut beroende på oförutsedda förändrade förutsättningar.

Tabell 3.11 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013
Materiel och anläggningar	8 599	8 894	9 126	10 863	9 571
Summa investeringar	8 599	8 894	9 126	10 863	9 571
Anslag	8 599	8 894	9 126	10 863	9 571
Summa finansiering	8 599	8 894	9 126	10 863	9 571

Tabell 3.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013–2019
Ingående åtaganden	25 302 452	39 212 971		
Nya åtaganden	21 990 519	13 750 692 ⁴		
Infriade åtaganden	-8 080 000	-8 221 500	-9 642 500	-35 099 663
Utestående åtaganden	39 212 971	44 742 163		
Erhållet/förslaget bemyndigande	39 800 000	44 800 000		

Skälen för regeringens förslag: Investeringsplanen är regeringens förslag till inriktning för materielförsörjningen 2011–2013. Regeringen anser att förslaget bör ses i ett helhetsperspektiv kopplat till målen för försvaret, kraven på operativ förmåga och delförmåga, funktionernas och insatsorganisationens utveckling samt behovet av kompetens.

⁴ Nya åtaganden 2011 har justerats för att omfatta även prisuppräkning av ingående åtaganden från 2010.

Materielsystem som kräver riksdagens godkännande

De system som ingår i regeringens förslag avseende 2011 är av särskild betydelse p.g.a. storleken på de ekonomiska åtagandena för staten samt deras komplexitet och dignitet för insatsorganisationens utveckling. Om regeringen under 2011 finner det lämpligt att besluta om beställning av objekten, krävs att regeringen fått riksdagens godkännande att göra så.

Anskaffning av ny bandvagn

I utvecklingen av de mekaniserade manöverbataljonerna i insatsorganisationen 2014 (IO14) finns ett behov av att vidmakthålla förmågan av splitterskyddade fordon. Samtidigt genomförs i enlighet med inriktningspropositionen en reducering av de tyngre fordonssystemen. Regeringen har tidigare beslutat om anskaffning av splitterskyddade hjulgående fordon, AWV, med utrustning och stöd för underhåll och utbildning för att täcka behovet av fordon för en bataljon. För att täcka behoven för lättare enheter inom manöverbataljonerna avser regeringen att under 2011 besluta om hur förmågan ska vidmakthållas. Riksdagens bemyndigande krävs för det fall att förmågan ska vidmakthållas genom anskaffning av nya splitterskyddade bandvagnar.

Anskaffning av ny lätt torped

I prop. 2008/09:140 Ett användbart försvar anförde regeringen att undervattensförmågan ska vidmakthållas. En del av detta är förmåga till ubåtsjakt. För att kunna verka effektivt mot ubåt behövs ubåtsjakttorped. Försvarsmaktens nuvarande ubåtsjakttorped är en vidareutvecklad version av torpeder från 1950- och 1970-talet. Torpeden togs fram under slutet av 1980-talet och livstidsförlängdes i början av 2000-talet. Torpeden kommer inom kort nå slutet av sin tekniska livslängd och behöver ersättas. Regeringen avser därför att under 2011 besluta om anskaffning av ny lätt torped som ersättning för Torped 45.

Vidmakthållande och vidareutveckling av JAS 39 Gripen

De överväganden regeringen redovisade i budgetpropositionen för 2010 avseende JAS 39 Gripen gäller alltså. Syftet är att bibehålla handlingsfriheten att kunna operera JAS 39 Gripen till 2040 i enlighet med riksdagens beslut.

Slutet av den operativa livslängden för JAS 39 C/D bedöms vara uppnådd i perioden 2020-2025. Ett mer omfattande förmågelyft kommer därför att krävas om flygsystemets operativa effekt ska kunna bibehållas. För att säkerställa att JAS 39 C/D ska vara operativt relevant under den tid JAS 39 C/D ska opereras i avvaktan på ett sådant mer omfattande förmågelyft avser regeringen att även under 2011 besluta om vidmakthållande och vidareutveckling av JAS 39 C/D.

För det fall att Brasilien antar den offert om försäljning av JAS 39 som överlämnats av SAAB AB stödjer regeringen alltså inriktningen att Sverige utvecklar JAS 39 E/F tillsammans med Brasilien och bygger om svenska JAS 39 C/D flygplan till JAS 39 E/F. Brasilien kan komma att fatta beslut om anskaffning av nytt flygsystem senare under 2010 eller under 2011 varefter förhandlingar kan inledas. Förutsatt att Brasilien, eller någon annan nation, väljer att gå vidare med sådana förhandlingar behövs därför även fortsatt riksdagens bemyndigande för utveckling av JAS 39 E/F och ombyggnad av upp till 10 JAS 39 C/D till JAS 39 E/F.

Oaktat beslut i Brasilien eller i annat land, kommer ett ställningstagande att krävas avseende hur fortsatt vidmakthållande och vidareutveckling av flygsystemet ska ske. Ett beslut om långsiktig inriktning av flygsystemet om samarbetet med Brasilien eller annat land uteblir kommer att krävas. Regeringen avser att återkomma till riksdagen i denna fråga.

Övrig materieförsörjning

För att ge en överblick över pågående och planerade materielärenden redovisar regeringen nedan exempel på större anskaffningar som Försvarsmakten har beställt under 2010 respektive större anskaffningar som Försvarsmakten planerar att be om regeringens godkännande att få beställa under 2010. Vidare redovisas exempel på större anskaffningar, utöver de för vilka regeringen begär riks-

dagens godkännande, som Försvarsmakten planerar att framställa om regeringens godkännande att få beställa under 2011. De planerade beställningarna är en följd av den operativa inriktning som riksdag och regering har beslutat för Försvarsmakten.

Försvarsmakten har, efter riksdagens godkännande och regeringens beslut, under 2010 beställt bland annat följande:

- Taktisk obemannad flygfarkost, TUAV.
- Vapenstation Protector.
- Hjulgående splitterskyddat fordon, AWV.
- Byggnationsfas, Nästa generations ubåtar (NGU).
- Halvtidsmodifiering av ubåt typ Gotland.
- Nytt signalspaningsfartyg.
- JAS 39 C/D, Materielsystemversion 20.
- Långräckviddig flygburen radarjaktrobot (METEOR).

Försvarsmakten planerar att under resterande del av 2010 framställa om regeringens godkännande att beställa bl.a. följande:

- Insatsförmåga luftvärn.
- Fördjupat beslutsunderlag förmågeanpassning JAS 39.

Utöver de verksamheter för vilka regeringen begär riksdagens godkännande planerar Försvarsmakten att framställa om regeringens godkännande att beställa bl.a. följande under 2011:

- Anpassning av pansarvärnsrobotsystem 55C.
- Anskaffning av utrustning för att säkerställa att vägar och leder är fria från min- och IED⁵-hot.
- Kompletteringsanskaffning av pansarterrängbil 6.
- Generalöversyn/modifiering av korvett typ Gävle.
- Anskaffning av vedettbåtar.

- Anskaffning av varnings- och motmedelssystem för transport- och signalspaningsflygplan 102.
- Utveckling och anskaffning av satellitkommunikationsutrustning.

Redan ingångna större åtaganden

Beslut om utveckling och anskaffning under 2011 kan även komma att omfatta sådana anskaffningar där regeringen redan fått riksdagens godkännande för 2010, men där möjlig beslutstidpunkt passerar budgetårsskiftet. Det kommer under löpande verksamhet, t.ex. i pågående materielprojekt, att uppstå beslutssituationer som inte kunnat förutses i samband med att regeringen lämnar sin årliga budgetproposition till riksdagen. Hantering av denna typ av beslut kommer att ske inom ramen för beslutade ekonomiska villkor för anslaget.

Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Förslaget till bemyndigande för 2011 baseras på ovanstående. I förslaget ingår objekt med ekonomiskt utfall från och med 2012 som redan beställts (utestående åtaganden vid årets början) och objekt som planeras beställas under 2011 (nya åtaganden). Vilka år de utestående åtagandena vid slutet av 2011 beräknas infrias framgår av tabell 3.12.

Tabell 3.13 innehåller verksamheter som ingår i Försvarsmaktens planering. Vissa av dessa har Försvarsmakten regeringens godkännande att genomföra, andra har regeringen ännu inte tagit ställning till och kräver därmed regeringens eller riksdagens godkännande.

⁵ IED: Improvised Explosive Device

Tabell 3.13 Av Försvarsmakten genomförd och planerad anskaffning av materiel och anläggningar*Redan ingångna åtaganden*

Arméstridskrafter	Marinstridskrafter	Flygstridskrafter	Operativ ledning och logistik
Renovering och modifiering av Haubits 77B Archer	Konstruktionsfas Nästa generations ubåtar (NGU)	Anskaffning hkp14	Renovering och modifiering av Radaranläggning 870 2025
Anskaffning ingenjörfordon	Halvtidsmodifiering minröjningsfartyg typ Landsort	Handlingsplan JAS 39 Gripen	Anskaffning mjukvaruradio GTRS
Anskaffning NLAW (nytt pansarskott)	Anskaffning ledningssystem till ubåt	JAS 39 Gripen MS-version 20	
Kompl. anskaffning RG 32 (splitterskyddat patrullfordon)	Omsättning spaningsradar (PS 615)	Anpassning framtida vapen JAS 39 Gripen	
Anskaffning taktisk obemannad flygfarkost (TUAV)	Byggnationsfas Nästa generations ubåtar (NGU)	Interoperabilitetsmodifiering JAS 39 Gripen	
Anskaffning splitterskyddat hjulgående fordon (AWV)	Halvtidsmodifiering av ubåt typ Gotland	Underhållsutrustning och utbytesenheter till HKP 14, (ILS)	
	Anskaffning nytt signalspaningsfartyg	Utveckling och integration radarjakt-robot	
		Spaningskapsel JAS 39 Gripen	
		Modifiering transportflygplan TP84, steg 1	
		Anskaffning ledningssystem helikopterbataljon	
		Anskaffning ny igenkänningsutrustning, etapp 3 LUFT	
		Anskaffning nytt medeltungt helikoptersystem (hkp16)	
		Anskaffning radarjaktrobot	
Planerade större åtaganden 2010			
Arméstridskrafter	Marinstridskrafter	Flygstridskrafter	Operativ ledning och logistik
Anskaffning insatsförmåga luftvärn (modifiering av enheter i lv-systemet)		Fördjupat beslutsunderlag förmågeanpassning JAS 39	
Planerade nya större åtaganden 2011			
Arméstridskrafter	Marinstridskrafter	Flygstridskrafter	Operativ ledning och logistik
Anskaffning av ny bandvagn	Generalöversyn/modifiering korvett typ Gävle	Fortsatt förmågeanpassning (utveckling) JAS 39 C/D	Utveckling/anskaffning Satkom. 12-14
Kompletterande anskaffning Pansarterrängbil 6	Anskaffning vedettbåtar	Definitionsfas JAS 39 E/F	Anskaffning mjukvaruradio GTRS
Anskaffning lastbilar	Ersättning av Torped 45	Utbildningscenter hkp 14	Anskaffning SWECCIS (gemensamma applikationer)
Anpassning av robotsystem 55C		Modifiering och egenskydd hkp14	Utveckling telekrigsbataljon
Anskaffning av utrustning för att säkerställa att vägar och leder är fria från min- och IED ⁶ -hot.		Varnings- och motmedelssystem flygplan 102	
Anskaffning granatspruta			

⁶ IED: Improvised Explosive Device

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Med anledning av uppdelningen på två anslag för materielförsörjningen har anslaget från och med 2011 minskats med 1 179,3 miljoner kronor. Anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* ökas med motsvarande belopp.

Anslaget har minskats med 167 miljoner kronor 2011, 129 miljoner kronor 2012, 67,4 miljoner kronor 2013 och 61,6 miljoner kronor från och med 2014 med anledning av de senareläggningar av materielbeställningar som görs för att finansiera anskaffningen av ett medeltungt helikoptersystem. Beloppet beräknas istället till del under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har minskats med 110 miljoner kronor från och med 2011 för finansiering av driften av medeltungt helikoptersystem. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har minskats med 24,5 miljoner kronor från och med 2011 som istället beräknas under anslaget 1:12 *Försvarexportmyndigheten*.

Anslaget har engångsvis minskats med 20 miljoner kronor 2010 och 2011 som i stället beräknas under anslaget 2:1 *Kustbevakningen*. Från och med 2012 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

De medel som beräknats under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* för att komma till rätta med den tidigare ekonomiska obalansen i förbandsverksamheten återförs 2011 och anslaget ökas med 61,7 miljoner kronor.

För den fortsatta ominriktningen av försvaret minskas anslaget från och med 2011 med 275,9 miljoner kronor. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Med anledning av förändrade faktureringsprinciper mellan Försvarmakten och Försvarets materielverk har anslaget ökat med 213 miljoner kronor från och med 2011 som tidigare beräknas under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Överföringen är av budgetteknisk karaktär och påverkar inte verksamheten.

Tabell 3.14 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	10 847 912	10 847 912	10 847 912	10 847 912
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	-240 002	-35 704	137 565	353 330
Beslut	-515 709	-467 676	-413 583	-415 910
Överföring till/från andra anslag	-966 346	-984 957	-1 000 741	-1 020 397
Övrigt ³				-13 671
Förslag/beräknat anslag	9 125 855	9 359 575	9 571 153	9 751 265

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.4 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Tabell 3.15 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	6 397 877	Anslags-sparande	168 054
2010	Anslag	6 399 563 ¹	Utgifts-prognos	6 413 108
2011	Förslag	6 639 196		
2012	Beräknat	6 748 396 ²		
2013	Beräknat	7 007 745 ³		
2014	Beräknat	7 454 678 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 668 679 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 824 866 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 7 106 522 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera vidmakthållande och avveckling av materiel och anslagsfinansierade anläggningar. Anslaget används vidare för kostnader för den europeiska försvarsbyrån (EDA) och för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till åtgärder för att främja den i Sverige verksamma försvarsindustrins exportverksamhet.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 15 100 000 kronor under perioden 2012-2019 (tabell 3.16).

Tabell 3.16 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden för anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*

Tusental kronor

	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2019
Ingående åtaganden	12 655 491	15 297 998		
Nya åtaganden	8 842 507	6 229 021 ⁷		
Infriade åtaganden	-6 200 000	-6 496 000	-6 597 500	-8 433 519
Utestående åtaganden	15 297 998	15 031 019		
Erhållet/förslaget bemyndigande	15 300 000	15 100 000		

Skälen för regeringens förslag: Anskaffningar inom anslaget hänför sig till vidmakthållande och avveckling av tidigare investeringar i materiel. Verksamheten omfattar bland annat underhåll av Försvarsmaktens materiel och anläggningar som inte är av löpande eller driftskaraktär samt utfasning av förbrukad eller utsliten materiel. Verksamheten bidrar därmed till att uppfylla målen för utgiftsområde Försvar, kraven på operativ förmåga och delförmåga samt till funktionernas och insatsorganisationens utveckling.

I förslaget till bemyndigande för 2011 ingår objekt med ekonomiskt utfall från och med 2012 som redan beställts (utestående åtaganden vid årets början) och objekt som planeras beställas under 2011 (nya åtaganden). Vilka år de utestående åtagandena vid slutet av 2011 beräknas infrias framgår av tabell 3.16 Av tabell 3.17 framgår större projekt och deras fördelning mellan redan ingångna åtaganden och Försvarsmaktens planering för nya åtaganden.

⁷ Nya åtaganden 2011 har justerats för att omfatta även prisuppräknning av ingående åtaganden från 2010.

Tabell 3.17 Av Försvarsmakten genomfört och planerat vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar
Redan ingångna åtaganden

Arméstridskrafter	Marinstridskrafter	Flygstridskrafter	Operativ ledning och logistik
Systemstöd indirekt eld	Systemstöd marina lednings- och sambandssystem	Grundresurs Verifiering- och validering JAS 39 Gripen	Vidmakthållande FTN stornät 2009-11
Modifiera AK 5	MFI o underhållsåtgärder Koster	Vidmakthållande JAS 39 Gripen	Fältutrustning 2011-2013
Tekniskt systemstöd stidsfordon 90 2008-10	Batterianskaffning S13-14, G7-8	Vidmakthållande vapen och underhållsmateriel	Vidmakthållande IS SWERAP Mission
Systemstödstridsvagn/ stridsfordon 2010-12	Ersätt 57 mm MK 2	Omsättning Avioniksystem Fas 1 2010-2013	FM radiosystem, Taktiska datalänkar Anskaffning vågformer internationellt
	Grundöversyn Belos	Vidmakthållande STRIC/Strics	Geografisk infotjänst 2010-11
Planerade nya större åtaganden 2011			
Arméstridskrafter	Marinstridskrafter	Flygstridskrafter	Operativ ledning och logistik
Förbered åtgärd stridsammunition stridsfordon 90	Vidmakthållande Robotsystem 17	Livstidsförlängning TP 84 2011-16	Vidmakthållande fasta nät 2011-2013
Renovering Patrullterrängbil 203	Vidmakthållande Hydra 2012-14	Basplattan 2012-14	Personligt Ballistiskt Skydd 2011-13
Vidmakthållande UAV (Obemannad flygande farkost) UGGLAN	Åtgärder CKR RAS	VMH JAS 39 Systemåtermatning	Systemstöd telekommunikationssystem 2012-14
			Systemstöd Signalskyddssystem 2012-14

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 24,5 miljoner kronor från och med 2011 som istället beräknas under anslaget 1:12 *Försvarsexportmyndigheten*.

Anslaget har minskats med 150 miljoner kronor 2011, 148 miljoner kronor 2012 och 45 miljoner kronor 2013 med anledning av de senareläggningar av materielbeställningar som görs för att finansiera anskaffningen av ett medeltungt helikoptersystem.

Med anledning av uppdelningen på två anslag för materielförsörjningen har anslaget från och med 2011 ökats med 1 179,3 miljoner kronor. Anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* minskas med motsvarande belopp.

De medel som beräknats under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* för att komma till rätta med den tidigare ekonomiska obalansen i förbandsverksamheten återförs 2011 och anslaget ökas med 55,6 miljoner kronor.

För den fortsatta ominriktningen av försvaret minskas anslaget från och med 2011 med 269,2 miljoner kronor. Beloppet beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har engångsvis minskats med 20 miljoner kronor 2010 och 2011 som i stället beräknas under anslaget 2:1 *Kustbevakningen*. Från och med 2012 beräknas beloppet åter under föreliggande anslag.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Tusental kronor	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	5 976 563	5 976 563	5 976 563	5 976 563
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	-132 210	-62 347	24 395	154 111
Beslut	-388 021	-370 817	-273 182	-177 730
Överföring till/från andra anslag	1 179 346	1 193 444	1 210 948	1 237 123
Övrigt ³	3 518	11 553	69 020	264 610
Förslag/ beräknat anslag	6 639 196	6 748 396	7 007 745	7 454 678

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.5 1:5 Forskning och teknikutveckling

Tabell 3.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor			Anslags- sparande	
2009	Utfall	976 966		6 398
2010	Anslag	831 450 ¹	Utgifts- prognos	819 141
2011	Förslag	737 031		
2012	Beräknat	745 356 ²		
2013	Beräknat	756 188 ³		
2014	Beräknat	771 606 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 737 031 tkr i 2011 års prismetod.

³ Motsvarar 737 030 tkr i 2011 års prismetod.

⁴ Motsvarar 735 999 tkr i 2011 års prismetod.

Ändamålet med anslaget är att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget finansierar vidare det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), deltagande i det internationella teknikutvecklingsprogrammet ETAP inom flygområdet, verksamhet vid luftstridssimuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget finansierar också forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrå (EDA).

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

För att uppnå balans mellan verksamhet och ekonomi inom förbandsverksamheten minskades anslaget engångsvis 2009 och 2010 som i stället beräknades under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Från och med 2011 beräknas 204,4 miljoner kronor åter under anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling*.

Anslaget har minskats med 270 miljoner kronor fr.o.m. 2011 bl.a. för finansiering av den nya personalförsörjningen. Beloppet beräknas i stället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Anslaget har minskats med 74 miljoner kronor från och med 2011 som istället beräknas under anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*.

Tabell 3.20 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:5 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	864 450	864 450	864 450	864 450
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	12 189	22 091	34 975	54 600
Beslut	-65 608	-66 349	-67 313	-68 782
Överföring till/från andra anslag	-74 000	-74 836	-75 923	-77 580
Övrigt ³				-1 082
Förslag/ beräknat anslag	737 031	745 356	756 188	771 606

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.6 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet⁸

Tabell 3.21 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	159 714	Anslags-sparande	255
2010	Anslag	153 894 ¹	Utgifts-prognos	150 707
2011	Förslag	24 900		
2012	Beräknat	27 748 ²		
2013	Beräknat	31 336 ³		
2014	Beräknat	34 008 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 27 484 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 30 613 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 32 474 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera lämplighetsundersökningar av totalförsvarets pliktiga, centralredovisning av totalförsvarets personal, registerföring över krigsplacerad personal samt enskilda ärenden inom området. Vidare används anslaget till att finansiera den av Totalförsvarets rekryteringsmyndighet bedrivna verksamhet med att ge myndigheter och andra med bemanningsansvar inom totalförsvaret stöd och service avseende bemanning.

Tabell 3.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt-kostnad)
Utfall 2009	53 998	53 998	0
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2010	47 000	45 500	1 500
(varav tjänsteexport)			
Budget 2011	116 000	116 000	0
(varav tjänsteexport)			

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 144,4 miljoner kronor från och med 2011 med anledning av det nya personalförsörjningssystemet. Beloppet beräknas istället under anslagen 1:1

⁸ Anslaget ändras från och med 2011 namn från Totalförsvarets pliktverk

Förbandsverksamhet och beredskap och 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Till sist har anslaget från och med 2011 minskats med 100 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	166 894	166 894	166 894	166 894
Förändring till följd av:				
Pris- och löne-omräkning ²	765	2 378	4 723	8 683
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	-144 465	-145 855	-147 876	-151 287
Övrigt ³	1 706	4 330	7 595	9 719
Förslag/beräknat anslag	24 900	27 748	31 336	34 008

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.7 1:7 Officersutbildning m.m.

Tabell 3.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	207 799	Anslags-sparande	17 598
2010	Anslag	275 452 ¹	Utgifts-prognos	259 377
2011	Förslag	254 548		
2012	Beräknat	237 355 ²		
2013	Beräknat	232 761 ³		
2014	Beräknat	232 704 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 234 957 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 227 206 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 222 124 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera genomförandet av det treåriga officersprogrammet vid Försvarshögskolan. Vidare finansierar anslaget forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden samt övergripande ämnesansvar för, respektive grundutveckling av, officers-

utbildningens ämnen. Anslaget finansierar även kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget minskas med 23 miljoner kronor 2011, 43 miljoner kronor 2012, 51 miljoner kronor 2013 och 56 miljoner kronor från och med 2014 till följd av minskade utbildningsvolymerna och rationaliseringar inom officersutbildningen. Beloppen beräknas istället under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:7 Officersutbildning m.m.

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	275 452	275 452	275 452	275 452
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	1 946	4 777	8 729	15 159
Beslut	-23 000	-43 235	-51 844	-58 018
Överföring till/från andra anslag				
Övrigt ³	150	361	425	110
Förslag/beräknat anslag	254 548	237 355	232 761	232 704

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.8 1:8 Försvarets radioanstalt

Tabell 3.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	649 182	Anslags-sparande	-9 101
2010	Anslag	694 961 ¹	Utgifts-prognos	674 458
2011	Förslag	723 343		
2012	Beräknat	730 313 ²		
2013	Beräknat	740 628 ³		
2014	Beräknat	756 465 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 723 094 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 723 182 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 722 170 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för signalspaning och informationssäkerhetsverksamhet m.m. som Försvarets radioanstalt bedriver och kapitalkostnaden för den teknikutveckling som behövs för dessa verksamheter. Anslaget används även för Försvarets radioanstalts bidrag till att ge förvarning om förändrade förhållanden i vår omvärld samt myndighetens lämnande av stöd vid fredsfrämjande internationell verksamhet.

Tabell 3.27 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt-kostnad)
Utfall 2009	5 211	5 281	-70
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2010	7 000	7 000	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2011	7 000	7 000	0
(varav tjänsteexport)			

Den avgiftsfinansierade verksamheten omfattar uppdrag som genomförs för att lämna stöd till myndigheten m.m. samt uppdrag för att genomföra IT-säkerhetsanalyser. Intäkterna disponeras av myndigheten.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har ökat med 22 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för finansiering av utökad verksamhet med anledning av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Anslaget har engångsvis ökats med 0,5 miljoner kronor 2010 och 2011 för Datainspektionens uppdrag att följa den personuppgiftsbehandling som tillämpningen av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet föranleder hos Försvarets radioanstalt. Från och med 2012 minskas anslaget med motsvarande belopp.

Till sist har anslaget från och med 2011 minskats med 140 000 kronor till följd av finansiering av verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	694 961	694 961	694 961	694 961
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	5 557	12 551	22 456	38 824
Beslut	22 000	21 711	22 015	22 517
Överföring till/från andra anslag	-140	-141	-143	-147
Övrigt ³	965	1 232	1 340	309
Förslag/beräknat anslag	723 343	730 313	740 628	756 465

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Övergångseffekter till följd av kostnadsmissig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt. Anslaget minskas (2014) även till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.9 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tabell 3.29 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Typ	Belopp	Notering	Resultat
2009	Utfall	59 848	Anslags-sparande	-86
2010	Anslag	112 504 ¹	Utgifts-prognos	109 908
2011	Förslag	162 005		
2012	Beräknat	163 563 ²		
2013	Beräknat	165 828 ³		
2014	Beräknat	169 420 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 162 005 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 162 005 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 161 778 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget finansierar även forskning avseende skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov.

Tabell 3.30 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt-kostnad)
Utfall 2009	894 216	846 629	47 587
(varav tjänsteexport)	11 496	10 116	1 380
Prognos 2010	928 000	921 500	6 500
(varav tjänsteexport)	10 000	9 000	1 000
Budget 2011	901 284	891 284	10 000
(varav tjänsteexport)	10 000	9 000	1 000

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget har minskats med 1 miljon kronor från och med 2011 som i stället beräknas under anslag 1:12 *Försvarsexportmyndigheten*.

Anslaget har ökats med 100,5 miljoner kronor från och med 2011 med anledning av den anslagsfinansiering av CBRN-forskningen som riksdagen beslutat om (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, rskr. 2009/10:348). Finansiering sker genom att anslagen 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:5 *Forskning och utveckling* samt 2:4 *Krisberedskap* minskas med 8 miljoner kronor, 74 miljoner kronor respektive 18,5 miljoner kronor.

Till sist har anslaget från och med 2011 minskats med 200 000 kronor till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	62 454	62 454	62 454	62 454
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	251	854	1 731	3 213
Beslut	-1 000	-1 010	-1 024	-1 047
Överföring till/från andra anslag	100 300	101 264	102 667	105 038
Övrigt ³				-238
Förslag/ beräknat anslag	162 005	163 563	165 828	169 420

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.10 1:10 Nämnder m.m.

Tabell 3.32 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	
2009	Utfall	16 721		7 574
2010	Anslag	27 201 ¹		24 849
2011	Förslag	5 801		
2012	Beräknat	5 801		
2013	Beräknat	5 801		
2014	Beräknat	5 801		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2010 minskats med 21,4 miljoner kronor som istället beräknas under anslagen 1:13 *Försvarsunder-rättelsesdomstolen* och 1:14 *Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten*.

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	27 201	27 201	27 201	27 201
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-21 400	-21 400	-21 400	-21 400
Förslag/ beräknat anslag	5 801	5 801	5 801	5 801

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

3.6.11 Försvarets materielverk

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Försvarets materielverk är, med undantag av det nedan behandlade anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.*, en avgiftsfinansierad myndighet vars främsta uppgift är att anskaffa, vidmakthålla och avveckla materiel och förnödenheter på uppdrag av Försvarsmakten och andra kunder. Myndigheten bistår Försvarsmakten i fråga om långsiktig materielförsörjningsplanering och materielsystemkunskap. För de enskilda uppdragen utformar Försvarets materielverk offerter utifrån Försvarsmaktens fastställda materielplan.

Försvarsmakten gör sedan kundbeställningar gentemot Försvarets materielverk. Kundbeställningarna utgör ett åtagande för Försvarets materielverk gentemot kunden och är grunden för uppföljning av myndighetens verksamhet.

Försvarets materielverk får disponera intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten.

Tabell 3.34 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt- kostnad)
Utfall 2009	16 789 076	16 752 463	36 613
(varav tjänsteexport)	24 062	29 125	-5 063
Prognos 2010	18 645 000	18 645 000	0
(varav tjänsteexport)	36 237	37 735	-1 498
Budget 2011	18 086 000	18 086 000	0
(varav tjänsteexport)	30 000	29 500	-500

Tabell 3.35 Investeringsplan

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013
Investeringar	77 869	80 515	95 620	96 670	94 940
Summa investeringar	77 869	80 515	95 620	96 670	94 940
Lån i Riksgäldskontoret	77 869	80 515	95 620	96 670	94 940
Summa finansiering	77 869	80 515	95 620	96 670	94 940

Rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2011 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp av 15 500 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: Försvarets materielverk behöver ett rörelsekapital för att finansiera utstående förskott till industrin och övrigt behov av rörelsekapital.

3.6.12 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.⁹**Tabell 3.36 Anslagsutveckling**

Tusental kronor

2009	Utfall	102 473	Anslags- sparande	3 910
2010	Anslag	98 925 ¹	Utgifts- prognos	96 716
2011	Förslag	78 925		
2012	Beräknat	79 701 ²		
2013	Beräknat	80 811 ³		
2014	Beräknat	82 548 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 78 926 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 78 925 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 78 814 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Försvarets materielverks tillhandahållande av resurser inom teknik- och materielförsörjning (inklusive forskning) för stöd till regeringen. Anslaget används även, inom ovan nämnda område, till Försvarets materielverks förvaltningskostnader. Resurser definieras enligt följande: kompetens, ledningsförmåga och analyskapacitet avseende försvarsrelaterad industri, kompetenser/nischer, internationella materielsamarbeten och statens materielförsörjning. Anslaget används även till Försvarets materielverks förvaltande av ett system för certifiering av IT-säkerhetsprodukter.

⁹ Anslaget ändrar från och med 2011 namn från Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2010 minskats med 30 miljoner kronor som istället beräknas under anslaget 1:12 *Försvarsexportmyndigheten*.

Tabell 3.37 Härlledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tusental kronor	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	108 925	108 925	108 925	108 925
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	1 070	2 603	5 160
Beslut	-30 000	-30 295	-30 717	-31 421
Övrigt ³				-116
Förslag/ beräknat anslag	78 925	79 701	80 811	82 548

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.13 1:12 Försvarsexportmyndigheten

Tabell 3.38 Anslagsutveckling

Tusental kronor			Anslags- sparande	
2009	Utfall			0
2010	Anslag	38 000 ¹	Utgifts- prognos	37 152
2011	Förslag	80 000		
2012	Beräknat	80 782 ²		
2013	Beräknat	81 906 ³		
2014	Beräknat	83 671 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 80 000 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 80 000 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 79 889 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för statligt stöd till försvarsindustrin för export av försvarsmateriel och därtill sammanhängande tjänster samt för försäljning och upplåtelse av materiel inom försvarssektorn som inte längre behövs för statens verksamhet eller som har blivit obrukbar.

Tabell 3.39 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor	Intäkter	Kostnader	Resultat (Intäkt- kostnad)
Utfall 2009			
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2010	10 000	10 000	0
(varav tjänsteexport)			
Budget 2011	10 000	10 000	0
(varav tjänsteexport)			

Rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2011 besluta om kredit på räntekonto i Riksgäldskontoret intill ett belopp om 3 000 000 000 kronor för att tillgodose Försvarsexportmyndighetens behov av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: Försvarsexportmyndigheten inrättades den 1 augusti 2010. Under hösten 2010 ansvarar övergångsvis Försvarets materielverk fortfarande för hanteringen av vissa avtal inom området och därmed används Försvarets materielverks kredit i Riksgäldskontoret för ändamålet. Från och med 2011 övergår ansvaret för avtalen helt till Försvarsexportmyndigheten som därför behöver motsvarande rörelsekapital. Försvarets materielverks behov av rörelsekapital minskar till följd av detta.

Regeringens överväganden

Anslaget fördes upp på statsbudgeten på vårtilläggsbudgeten för 2010. Från och med 2011 uppgår anslaget till 80 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*, anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* och anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.* minskas med 24,5, 24,5, 1 respektive 30 miljoner kronor.

Tabell 3.40 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:12 Försvarsexportmyndigheten

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	0	0	0
Beslut	80 000	80 782	81 906	83 788
Övrigt ³				-117
Förslag/ beräknat anslag	80 000	80 782	81 906	83 671

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.14 1:13 Försvarsunderrättelse-domstolen

Tabell 3.41 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
2009	Utfall	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	0	Utgifts- prognos
2011	Förslag	8 860	
2012	Beräknat	8 946 ¹	
2013	Beräknat	9 070 ²	
2014	Beräknat	9 266 ³	

¹ Motsvarar 8 860 tkr i 2011 års prisnivå.

² Motsvarar 8 860 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 8 848 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera den verksamhet som Försvarsunderrättelse-domstolen bedriver med att pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Regeringens överväganden

Anslaget har inte tidigare funnits uppfört på statsbudgeten. Medel för ändamålet har till och med budgetåret 2010 beräknats under anslaget 1:10 *Nämnder m.m.*

Tabell 3.42 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:13 Försvarsunderrättelse-domstolen

Tusental kronor				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	0	0	0
Beslut	8 860	8 946	9 070	9 279
Övrigt ³				-13
Förslag/ beräknat anslag	8 860	8 946	9 070	9 266

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

3.6.15 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tabell 3.43 Anslagsutveckling

Tusental kronor			
2009	Utfall	Anslags- sparande	0
2010	Anslag	0	Utgifts- prognos
2011	Förslag	13 040	
2012	Beräknat	13 166 ¹	
2013	Beräknat	13 348 ²	
2014	Beräknat	13 637 ³	

¹ Motsvarar 13 040 tkr i 2011 års prisnivå.

² Motsvarar 13 040 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 022 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten bedriver med att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som enligt förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet bedriver sådan verksamhet, samt att i enlighet med lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet verkställa beslut om tillgång till signalbärare.

Regeringens överväganden

Anslaget har inte tidigare funnits uppfört på statsbudgeten. Medel för ändamålet har till och med budgetåret 2010 beräknats under anslaget 1:10 *Nämnder m.m.*

Tabell 3.44 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 1:14 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

<i>Tusental kronor</i>				
	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	0	0	0	0
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	0	0	0	0
Beslut	13 040	13 166	13 348	13 656
Övrigt ³				-19
Förslag/ beräknat anslag	13 040	13 166	13 348	13 637

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4 Samhällets krisberedskap

4.1 Omfattning

Med en kris avses en händelse som drabbar många människor och stora delar av samhället samt hotar grundläggande värden och funktioner. Händelsen avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver därmed skyndsamma insatser. För att samhället ska kunna förebygga, förbereda, motstå och hantera en sådan situation krävs att det finns en krisberedskapsförmåga. Förmågan byggs upp genom utbildning, övning och andra åtgärder som genomförs före, under och efter en kris.

Arbetet med samhällets krisberedskap utgår från ansvarsprincipen dvs. den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar under kris- och krigssituationer. Ansvarsprincipen innebär också ett ansvar för varje aktör att samverka med andra. Samhällets krisberedskapsförmåga byggs därmed upp genom verksamhet och åtgärder hos många olika aktörer i samhället, både inom offentlig och privat verksamhet. En kris påverkar ofta flera samhällssektorer och därmed också flera verksamheter, vilket gör att förberedelser måste ske både inom en sektor och över sektorsgränser. Detta ställer krav på samverkan och samordning mellan olika aktörer.

Samhällets krishanteringsförmåga byggs på både sektors- och områdesperspektiv. Med områdesperspektiv avses ett geografiskt område med ett organ som ansvarar för att

inrikta, prioritera och samordna tvärssektoriella åtgärder som behövs vid en given situation. Områdesansvaret finns på kommunal nivå (lokalt), på länsstyrelsenivå (regionalt) samt på regeringsnivå (nationellt).

Även om det offentliga har ett omfattande ansvar för samhällets övergripande funktionalitet vid allvarliga händelser är det viktigt att framhålla att den enskilde, dvs. såväl individen som icke offentliga aktörer, har en skyldighet att kunna hantera sin egen situation och de omedelbara behov som kan uppstå framförallt i ett initialt skede. Det innebär att den enskilde har ansvar för sin egen beredskap och säkerhet vad avser att ha insikt om att allvarliga händelser och kriser kan uppstå, att samhället då kan behöva prioritera sina resurser och ansträngningar samt att för egen del förbereda sig därefter. Den enskilde har därmed också en viktig roll i krisberedskapsarbetet.

Samhällets krisberedskap byggs främst av de åtgärder som genomförs i den normala verksamheten för att hantera störningar och olyckor som bränder, olyckor med t.ex. transportmedel, översvämningar, kortare eller längre avbrott i elförsörjning, IT-incidenter etc. Samhällets krisberedskap lägger i sin tur grunden för förmågan vid höjd beredskap för det civila försvaret, dvs. den verksamhet som ska bedrivas i händelse av krig.

Myndigheter ska enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap, vidta förberedelser för att skapa förmåga att hantera en kris och för att förebygga sårbarhet och motstå hot och risker. För att stödja samordningen före, under och

efter en kris inrättade regeringen den 1 januari 2009 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. För att förbättra samordningen av krisberedskapen inom Regeringskansliet har också kansliet för krishantering inrättats i Regeringskansliet fr.o.m. den 31 mars 2008. Det är regeringens bedömning att dessa åtgärder har stärkt samhällets krisberedskap.

4.2 Mål

Med utgångspunkt i de övergripande målen för vår säkerhet, – värna befolkningens liv och hälsa, värna samhällets funktionalitet och värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rätts-säkerhet och mänskliga fri- och rättigheter –, är målen för arbetet med samhällets krisberedskap att

- minska risken för och konsekvenserna av allvarliga störningar, kriser och olyckor,
- trygga hälsan och den personliga säkerheten för barn, kvinnor och män och
- hindra eller begränsa skador på egendom och miljö.

Arbetet med samhällets krisberedskap bör även bidra till att minska lidande och skadeverkningar av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder.

4.3 Politikens inriktning

De senaste årens händelser med den nya influensan A(H1N1), sträng kyla, jordbävningen på Haiti, vulkanutbrottet på Island, oljeutsläppet i den Mexikanska golfen, de omfattande bränderna i Ryssland samt översvämningsskatastrofen i Pakistan, visar på ett fortsatt behov av att arbeta förebyggande för att minska risken för att allvarliga händelser inträffar och att kunna hantera allvarliga händelser. Arbetet bör präglas av samarbete och samverkan mellan myndigheter, kommuner, landsting, privata företag, frivilligorganisationer och den enskilde.

Civil-militär samverkan bör ytterligare utvecklas, såväl nationellt som internationellt,

för att samhällets samlade resurser ska utnyttjas så effektivt som möjligt. Den ökade kapaciteten för militära strategiska transporter med C 17-flygplan som Sverige i och med SAC-samarbetet förfogar över, utgör också en resurs för civilt stöd. Exempelvis levererades den humanitära hjälp Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bidrog med till Haiti, till största delen med dessa transport-flygplan. Kustbevakningens bidrag till EU:s insats Atalanta med ett sjöövervaknings-flygplan för att patrullera havsområdena utanför Somalias kust är ett annat exempel på framgångsrik civil-militär samverkan. Rörande sjöövervakning av Östersjön är det betydelsefullt att såväl civila som militära aktörer samverkar effektivt. Både Sjöbasis och Sucbas utgör positiva exempel på samverkan.

Våren 2009 träffades för första gången ansvariga ministrar för krisberedskap i de nordiska länderna och enades om den s.k. Hagadeklarationen. Deklarationen ger uttryck för en politisk viljeinriktning att fördjupa samarbetet inom krisberedskapsområdet i Norden. Inom ramen för deklarationen har ett antal gemensamma nordiska projekt konkretiserats och bedrivs nu med det övergripande syftet att tillsammans kunna förebygga och begränsa de konsekvenser som kan bli följden av större olyckor, naturkatastrofer och andra samhällskriser. Ministermötet på Haga följdes upp vid ett möte i Oslo i december 2009 och nästa ministermöte är planerat till november 2010 i Danmark.

I skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet, redogör regeringen för kommande års inriktning för arbetet med samhällets krisberedskap (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327). I skrivelsen framgår att resultatmål bör tas fram för samhällets krisberedskap för att förtydliga på vilken nivå vissa samhällsfunktioner bör fungera för att under en allvarlig händelse eller vid en kris kunna tillmötesgå individens grundläggande behov. Resultatmålen möjliggör också en förbättrad uppföljning av förmågan hos olika aktörer att motstå och hantera händelser. Uppföljningen bör ligga till grund för en samlad bedömning av samhällets krisberedskap och för styrningen av arbetet med att förbättra samhällets krisberedskap. Det är också viktigt att så långt som möjligt tydliggöra vad som är individens

respektive samhällets ansvar. För att säkerställa att gällande lagstiftning inte utgör ett hinder eller begränsar aktörers arbete att minimera konsekvenser av en allvarlig händelse eller kris, bör relevanta delar av sektorslagstiftningarna ses över. Syftet är därmed att med ansvarsprincipen, dvs. den som har ansvaret i vardagen har också ansvaret i kris, som grund säkerställa att författningsstödet i tillräcklig omfattning är anpassat för allvarliga händelser och kriser.

Beroendet av IT-system ökar samhällets sårbarhet på många olika sätt. Regeringen har beslutat om ett antal uppdrag i syfte att stärka samhällets informationssäkerhet och förmåga att förebygga och hantera IT-incidenter. Regeringen avser att fortsatt stödja och utveckla arbetet med att bättre kunna förebygga och hantera hot och risker mot samhällets kritiska informationsinfrastrukturer.

Regeringen har även beslutat om ett antal åtgärder inom området för skydd mot olyckor för att öka det förebyggande arbetet samt för att uppnå en över landet rimlig säkerhets- och trygghetsnivå.

4.4 Resultatbedömning och inriktning

Krisberedskapen i Sverige berör alla samhällsområden och kräver en samlad syn och ett tvärsektorielt perspektiv på säkerhetsarbete.

I följande avsnitt redovisas regeringens resultatanalys och bedömning samt inriktning av arbetet indelat i tre delar

- förebyggande och förberedande arbete,
- samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser samt
- uppföljning, utvärdering och lärande.

Sammanfattande resultatbedömning

Under 2009 inträffade ett flertal händelser som fick mer eller mindre betydelsefulla samhällskonsekvenser och prövade samhällets krisberedskap. Några exempel är den nya influensan A(H1N1), omfattande IT-incidenter, stora bränder samt omfattande el- och teleavbrott.

Samhällets krisberedskap har utvecklats under senare år. Framsteg har gjorts när det gäller att institutionalisera, strukturera och organisera svensk krisberedskap på nationell, regional och lokal nivå. Planering och samverkan mellan myndigheter och aktörer inför och under allvarliga händelser har vid ett flertal tillfällen bidragit till en god hantering. Framförallt visade detta sig vid hanteringen av den nya influensan A(H1N1) då Socialstyrelsen som samordningsansvarig myndighet fick stöd av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Regeringen bedömer att samverkan och samordning mellan berörda aktörer har fungerat väl och utvecklats positivt. Under det första verksamhetsåret för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har myndighetens samordnande roll använts vid flera allvarliga händelser.

Fortfarande kvarstår ytterligare arbete för att bl.a. utveckla samarbete samt tydliggöra roller och ansvar. Brister finns alltjämt i förmågan till sektorsövergripande samverkan, tillgänglighet till förstärkningsresurser och robusthet i de ordinarie verksamheterna.

Regeringen har genomfört en uppföljning av reformen skydd mot olyckor (Ds 2009:47). Regeringens bedömning är att reformen stöder och driver på arbetet med hantering av vardagens olyckor. Reformen har bl.a. inneburit att kommunernas insatser i det förebyggande arbetet har ökat. Ökad tvärsektorieell samverkan och samordning har bidragit till ett bredare säkerhetsarbete.

Sammanfattande inriktning

Arbetet med samhällets krisberedskap är en integrerad del av aktörernas verksamhet. I skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327) redogör regeringen för en övergripande inriktning för krisberedskapen och hur den bör utvecklas. Behovet av utvecklad styrning och uppföljning av samhällets krisberedskap betonas och målen för samhällets krisberedskap behöver brytas ned i resultatmål för att tydliggöra krisberedskapens uppgift. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har den 14 april 2010 fått i uppdrag att föreslå resultatmål för samhällets

krisberedskap (Fö nr 7). Uppdraget ska genomföras i samverkan med övriga relevanta aktörer och redovisas senast den 4 april 2011.

Den ökade globaliseringen, komplexiteten och snabbheten i samhällsutvecklingen gör att det blir allt svårare att få en helhetsbild av hot, risker och sårbarheter i samhället. Det är därför viktigt att både kort- och långsiktiga omvärldsanalyser genomförs. Även arbetet med att kartlägga och analysera kritiska beroenden mellan och inom samhällsviktiga verksamheter behöver fortsätta på nationell, regional och lokal nivå. För att uppnå ett effektivt krisberedskapsarbete mellan olika nivåer behöver samverkans- och samordningsförmågan utvecklas.

Risk- och sårbarhetsanalyser tillsammans med aktörers bedömning av sin förmåga att hantera allvarliga händelser och kriser är viktiga underlag för att kunna bedöma och analysera samhällets samlade förmåga att hantera olika allvarliga händelser. De är även viktiga underlag i aktörers budgetarbete, verksamhetsplaner och för ansökan om bidrag från anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Arbetet med samhällets krisberedskap är därmed en integrerad del av aktörernas verksamhetsutveckling.

Det offentliga har ett övergripande ansvar för samhällets funktionalitet vid allvarliga händelser. Det är icke desto mindre viktigt att framhålla att den enskilde också har ett ansvar och därför behöver vara förberedd att kunna hantera sin egen situation och de omedelbara behov som kan uppstå.

Utvecklingen av samhällets krisberedskap bygger på ett långsiktigt, strukturerat arbete där det förebyggande arbetet bidrar till att minska risker och konsekvenser av händelser. Regeringen fäster stor vikt vid ett effektivt förebyggande arbete. Regeringen har därför den 4 februari 2010 givit Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att lämna ett förslag till ett sammanhängande system för ersättningar till kommuner för förebyggande åtgärder med naturolyckor och krisberedskap m.m. som kopplas ihop med ersättningar för efterföljande åtgärder vid inträffade händelser (Fö nr 11). Uppdraget ska redovisas senast den 1 december 2010.

För att stärka Sveriges förmåga att hantera IT-incidenter bör det förebyggande arbetet ske sammanhållet och utgå från en strategi.

Sverige har lång erfarenhet av att ge stöd i samband med allvarliga händelser och kriser utanför landets gränser, men erfarenheterna av att ta emot internationellt stöd är begränsade. Genom Lissabonfördraget uttrycker EU:s medlemsstater en vilja att ge och ta emot stöd under såväl allvarliga händelser i fredstid som i händelse av väpnat angrepp mot någon medlemsstat. Mot denna bakgrund är det viktigt att Sverige har en god förmåga att både ge och ta emot internationellt stöd i samband med stora kriser och allvarliga händelser. Regeringen har därför fattat beslut om att tillsätta en särskild utredare som ska kartlägga de förutsättningar och hinder som kan finnas för Sveriges möjligheter att ta emot internationellt stöd vid kriser och allvarliga händelser i fredstid (dir. 2010:49). Stödet kan omfatta såväl personal som andra resurser. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2011.

4.5 Förebyggande och förberedande arbete

Målet med den förebyggande verksamheten är att minimera antalet olyckor och kriser och effekterna av dessa genom att berörda aktörer vidtar förebyggande och sårbarhetsreducerande åtgärder. Genom den förberedande verksamheten ska de aktörer som har ansvar vid olyckor och kriser ha förmåga att begränsa konsekvenserna av händelser när de inträffar samt kunna fatta beslut inom det egna ansvarsområdet och kunna samverka med andra.

4.5.1 Risk- och sårbarhetsanalyser samt samverkansområden

Resultatanalys

Statliga myndigheter, kommuner och landsting ska upprätta risk- och sårbarhetsanalyser. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska stödja och utveckla samhällets systematiska säkerhets- och krishanteringsarbete. I samverkan med berörda aktörer har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap under 2009 påbörjat arbetet med att ta fram föreskrifter om risk- och sårbarhets-

analyser som riktar sig till kommuner, landsting och statliga myndigheter. Syftet är att öka kvaliteten i risk- och sårbarhetsanalyserna så att de ökar den enskilda aktörens och samhällets medvetenhet och kunskap om hot, risker och sårbarheter. Kvaliteten behöver också förbättras så att risk- och sårbarhetsanalyserna kan utgöra goda beslutsunderlag för såväl den enskilda aktörens som samhällets övergripande inriktning av arbetet inom krisberedskapsområdet. Ett enhetligt arbets sätt ska också möjliggöra jämförbarhet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap lämnade den 14 september 2009 förslag på vilka myndigheter som till Regeringskansliet ska lämna en redovisning av sin risk- och sårbarhetsanalys för år 2009 (dnr Fö2009/1914/SSK).

Under det svenska ordförandeskapet i EU beslutade Europeiska unionens råd i november 2009 om rådsslutsatser för förebyggande av naturkatastrofer. Rådsslutsatserna ger bl.a. kommissionen i uppgift att utveckla gemenskapsriktlinjer för kartläggning av hot och risker. Riktlinjerna ska färdigställas under 2010 och syftar till att underlätta medlemsstaternas arbete med kartläggning, bedömning och analys av risker och till att möjliggöra en bättre jämförbarhet mellan medlemsstaterna.

Regeringen bedömer att det arbete som genomförts inom området har ökat förutsättningarna för att risk- och sårbarhetsanalyser ska kunna utgöra goda underlag för uppföljning och styrning av samhällets krisberedskap.

Enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap ska vissa särskilt utpekade myndigheter bedriva gemensam planering i så kallade samverkansområden. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap deltar i och lämnar särskilt stöd till, samordning av arbetet i samverkansområdena.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap anger i sin egen risk- och sårbarhetsanalys för 2009 att de har valt ut två scenarier, elavbrott och störningar i de finansiella systemen. Bedömningen är att myndighetens krishanteringsförmåga för dessa scenarier är i huvudsak god men har vissa brister.

Inriktning

Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser syftar till att öka medvetenheten och

kunskapen hos beslutsfattare och verksamhetsansvariga om hot, risker och sårbarheter inom det egna verksamhetsområdet samt att skapa ett underlag för egen planering. Det övergripande syftet med risk- och sårbarhetsanalyserna är att minska samhällets sårbarhet och stärka förmågan att hantera kriser. Att myndigheternas, landstingens och kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalyser är viktigt visades t.ex. under vintern 2009/2010 då omfattande snömängder och kyla visade på brister i krisberedskapsförmågan i olika samhällssektorer. I syfte att stärka beredskapen för framtida svåra vinteroväder gav regeringen den 18 mars 2010 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att ta fram ett scenario om en s.k. isstorm (Fö nr 4). Detta ska vara ett komplement till övriga framtagna scenarion i arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser för ett antal utpekade myndigheter. Scenariot ska användas i myndigheternas bedömningar av vilken förmåga de har att kunna hantera och motstå en kris.

Det är regeringens uppfattning att arbetet att utveckla och upprätthålla en god krisberedskap bör utgöra en integrerad del av verksamhetsplaneringen hos myndigheter, kommuner och landsting. Risk- och sårbarhetsanalyserna är tillsammans med förmågebedömningar från myndigheter, kommuner och landsting fortsatt de viktigaste underlagen för att kunna bedöma och analysera samhällets samlade krisberedskap. De är därför också viktiga underlag för en effektiv styrning av berörda aktörer. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser bör bedrivas samordnat med riskanalyser som regleras i annan författning. Vidare ska ansökan om bidrag ur anslaget 2:4 *Krisberedskap* som regel kunna styrkas med identifierade brister i aktuell risk- och sårbarhetsanalys.

För att möjliggöra en effektiv uppföljning, styrning och inriktning av den sammantagna krisberedskapen i samhället anser regeringen att kvaliteten på inlämnade analyser och bedömningar behöver höjas. Regeringen beslutade den 15 juli 2010 (Fö nr 2) om en ändring i förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap som innebär att endast de myndigheter som anges i krisberedskapsförordningen och de som Myndigheten för samhällsskydd och bered-

skap beslutar, ska lämna in en risk- och sårbarhetsanalys och förmågebedömning till Regeringskansliet och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, (se 9 § förordningen). Den föreskriftsrätt gällande risk- och sårbarhetsanalyser som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap planerar att använda sig av under 2011 kommer att underlätta detta arbete. Föreskrifterna bör åtföljas av metodstöd till aktörerna i hela den process som arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser och förmågebedömningar innebär, dvs. från förberedelse, genomförande och analys till uppföljning och utvärdering. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör därför utveckla även dessa delar i arbetet att förbättra kvaliteten och användbarheten för risk- och sårbarhetsanalyserna. Regeringen anser att en samlad bedömning av samhällets krisberedskap, som inkluderar en nationell riskbedömning, bör genomföras kontinuerligt.

Regeringen anser att Sverige bör ta aktiv del i det arbete som sker i EU med att utveckla gemenskapsriktlinjer för kartläggning av hot och risker.

Samhällsutvecklingen karaktäriseras av en långtgående specialisering och privatisering även inom samhällsviktig verksamhet. Samtidigt är många verksamheter beroende av andra aktörers tjänster eller produkter för att kunna fungera, t.ex. behöver sjukvården tillgång till el och vatten för att kunna fungera på en rimlig nivå. Dessa beroenden gör det nödvändigt att upprätthålla en god samverkan och dialog för att uppnå målen för samhällets krisberedskap.

Idag finns sex samverkansområden; teknisk infrastruktur, transporter, farliga ämnen, ekonomisk säkerhet, geografiskt områdesansvar samt skydd, undsättning och vård. Samverkansområdena utgör en struktur för att genom förebyggande arbete minska samhällets sårbarhet och skapa en sådan robusthet i verksamheterna att de förmår att tillgodose samhällets grundläggande behov även vid allvarliga händelser och kriser. Därför bör samverkansområden enligt regeringen ha de resultatmål som nu utvecklas för samhällets krisberedskap som utgångspunkt för sitt arbete. Detta innebär att arbetet i samverkansområdena förtydligas.

Regeringen anser att det är väsentligt att arbetet i samverkansområdena karaktäriseras av ett helhetsperspektiv på samhällets krisberedskap och att hänsyn tas till möjliga synergier, beroenden och andra gemensamma frågor. Arbetet i samverkansområdena bygger på att ansvarsprincipen fortsatt gäller.

Det finns anledning att kontinuerligt se över och analysera vilken sammansättning av samverkansområden som på ett effektivt och ändamålsenligt sätt stödjer målen för samhällets krisberedskap. Regeringen anser att det är av vikt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillsammans med de myndigheter som ingår i samverkansområdena arbetar för och utvecklar former för privata aktörers deltagande i arbetet i samverkansområdena.

4.5.2 Anslaget 2:4 Krisberedskap

Resultatanalys

Huvuddelen av de insatser som genomförs för att stärka samhällets krisberedskap finansieras och genomförs i den ordinarie verksamheten hos berörda aktörer enligt ansvarsprincipen. Vissa satsningar för att stärka krisberedskapen, genomförda av aktörer både inom och utom utgiftsområde 6, finansieras över anslaget 2:4 *Krisberedskap*. Anslaget uppgick 2009 till 1 205 miljoner kronor.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap betalade under 2009 ut 479 miljoner kronor i syfte att vidmakthålla och förbättra samhällets krisberedskap. Ett exempel på åtgärd är det s.k. Certusprojektet i Jämtlands län som slutfördes under 2009. Projektet innebar att samtliga blåljusmyndigheter samt SOS Alarm Sverige AB från och med januari 2010 sitter i en gemensam byggnad. Syftet är att möjliggöra ett effektivt vardagssamarbete mellan myndigheterna, ökad ledningsförmåga, samverkan och enhetlighet i bemötandet av individen vid allvarliga händelser. Myndigheten betalade också ut totalt 273 miljoner kronor till kommuner och 10 miljoner kronor till landstingen i enlighet med lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Vidare betalade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ut 109 miljoner kronor till byggande av ledningsplatser på kommunal och regional nivå.

Myndigheten har också betalat ut totalt 36 miljoner kronor till fem sjukhus för bl.a. reservkraft.

Socialstyrelsen har med anledning av den nya influensan A(H1N1) genomfört ett antal krisberedskapsinsatser i samverkan med andra myndigheter och organisationer på nationell, regional och lokal nivå. Ett pilotprojekt genomfördes för att utveckla ett indikatorbaserat övervakningssystem, liksom ett webbaserat frågeverktyg för att skapa en gemensam lägesbild vid landstingen. Även ett system för återrapportering av användningen av beredskapslaget för antiviraler togs i drift.

Transportstyrelsen anskaffade under 2009 utrustning för att utrusta ytterligare ett flygplan inom det Svenska Nationella Ambulansflyget (SNAM) samt modifierade och förbättrade tidigare anskaffad utrustning.

Regeringen bedömer att de åtgärder som under 2009 finansierades med anslaget 2:4 *Krisberedskap* var ett bidrag till att stärka aktörernas samlade krisberedskapsförmåga.

För att öka möjligheten att rikta anslagets användning till de verksamheter där det gör störst nytta bör processen för tilldelande av medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* effektiviseras. Regeringen gav därför den 18 december 2008 (Fö nr 15) Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att redovisa förslag till en sådan process. Uppdraget redovisades i december 2009. Regeringen bedömer att den process som nu implementeras innebär kortare tid mellan det att ett behov identifieras och beslut om åtgärd. Den nya processen innebär vidare en tydligare koppling mellan föreslagna åtgärder och identifierade behov och en ökad möjlighet att rikta anslagets användning till områden som är mest prioriterade.

I syfte att effektivisera användningen av anslaget 2:4 *Krisberedskap* angav regeringen i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104) vilka finansieringsprinciper som bör gälla för anslaget från och med 2010. Finansieringsprinciperna innebär att anslaget huvudsakligen bör användas för åtgärder som stärker samhällets samlade krisberedskap men där finansieringsansvaret för verksamheten inte kan knytas till en myndighet utifrån ansvarsprincipen. Under vissa förutsättningar kan dock medel från anslaget beviljas under en

begränsad period för att förstärka samhällets samlade förmåga att hantera kriser och dess konsekvenser. Den verksamhet som finansieras över anslaget bör vidare ha påvisbara effekter på samhällets samlade krisberedskap eller på den samlade förmågan att hantera kriser och dess konsekvenser. Verksamheten bör vara förenlig med regeringens inriktning för anslaget och åtgärderna ska vara uppföljningsbara.

Regeringen gjorde i budgetpropositionen för 2010 vidare bedömningen att de förändrade finansieringsprinciperna kan komma att påverka vilka verksamheter som framöver skulle kunna få medel ur anslaget. Regeringen gav därför, i regleringsbrevet för budgetåret 2010, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att redovisa vilka verksamheter som myndigheter och affärsverk bedriver med medel ur anslag 2:4 *Krisberedskap* och som inte överensstämmer med de nya villkoren. Regeringens bedömning är att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör arbeta vidare i enlighet med dess bedömning i rapporten som redovisades den 31 mars 2010 (dnr Fö2010/635/SSK). Processen bör löpande följas upp.

Inriktning

Arbetet med att renodla och effektivisera anslagets användning bör fortsätta under 2011. Inriktningen är att anslaget, efter en övergångsfas t.o.m. 2012, endast ska användas för verksamheter som är förenliga med de principer som gäller för anslaget.

I skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet betonar regeringen vikten av samverkan i såväl förebyggande arbete som i krishantering (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327). Under 2011 bör anslagets användning därför inriktas på att stödja verksamhet som tillgodoser myndighetsgemensamma behov såsom att förbättra förmågan att leda, samverka, informera och kommunicera, verka operativt samt att utveckla metoder och verktyg för det förebyggande och förberedande krisberedskapsarbetet. Anslaget bör även användas för kunskapsuppbyggnad där bl.a. lärande från övning och utbildning utgör en viktig del.

4.5.3 Skydd mot olyckor samt barns och ungas säkerhet

Resultatanalys

Skydd mot olyckor

På uppdrag av regeringen har en uppföljning av reformen skydd mot olyckor genomförts (dnr Fö2009/921/SSK). Uppföljningen har redovisats i rapporten Reformen skydd mot olyckor – en uppföljning med förslag till utveckling (Ds 2009:47). Regeringens bedömning utifrån vad utredningen redovisat är att reformen skydd mot olyckor stöder och driver på arbetet med hantering av vardagens olyckor och att reformens lagstiftning och utformning är lämplig och accepterad av berörda parter men att tillämpningen behöver utvecklas ytterligare. Olyckor innebär fortfarande en stor belastning för samhället. Efter införandet av reformen skydd mot olyckor kan konstateras en svagt nedåtgående trend i flertalet olyckstyper. Det som tydligt avviker från denna trend är dels olyckor där äldre personer drabbas, dels bränder i skolmiljö. Mellan åren 1995 och 2007 har dock antalet dödsfall till följd av olyckor ökat med 30 procent. Antalet dödsfall till följd av bränder har också ökat under de senaste åren.

För att den enskilde ska känna till sitt ansvar och ha rimliga förväntningar på samhället i samband med olyckor och kriser har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inriktat sitt arbete bl.a. på att tillhandahålla ett skolmaterial och att arrangera temadagar för lärare. Myndigheten har vidare drivit webbplatserna www.skyddsnätet.se och www.säkerhetspolitik.se. Nya informationsvägar har också startats för att öka allmänhetens kunskaper om brandskydd bl.a. via YouTube. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har vidare tagit fram informationskrifter och allmänna råd inom brandskyddsområdet samt arbetat med att sprida information, bl.a. erfarenheter från brandutredningar för att öka kunskapen om brandorsaker och brandförlopp. Som en följd av branden i Rinkeby i juli 2009 har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tagit fram informationsmaterial, på olika språk, som underlättar för den enskilde att stärka sin förmåga och möjlighet att agera vid bränder i flerbostadshus.

Regeringens bedömning är att det stöd som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har givit till utvecklingen av samhällets systematiska säkerhetsarbete och bl.a. kommunernas arbete med riskanalyser, risk- och sårbarhetsanalyser samt handlingsprogram har bidragit till att förenkla arbetet för i första hand kommunerna. Reformen skydd mot olyckor har inneburit att kommunernas insatser i det förebyggande arbetet har ökat och har bidragit till ett bredare säkerhetsarbete genom ökad tvärssektoriell samverkan och samordning.

Regeringens bedömning är att den enskildes kunskaper att förebygga och hantera olyckor har ökat genom de genomförda åtgärderna inom området.

Barns och ungas säkerhet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har utvecklat samordningsansvaret för barnsäkerhetsfrågor genom att etablera en myndighetsgemensam barnsäkerhetsplattform. Inom ramen för plattformen ingår barnsäkerhetsrådet (15 myndigheter och organisationer deltar) och ett årligt möte mellan generaldirektörerna för berörda myndigheter för förankring av strategiska beslut. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har inrättat ett sekretariat för barnsäkerhetsfrågor. En myndighetsgemensam plan har antagits med målområdena; utveckla statistikunderlag, drunkning samt alkoholrelaterade skador och olyckor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har deltagit i EU-samarbetet och i andra internationella samarbetsforum inom området.

Regeringens bedömning är att den myndighetsgemensamma plattformen ger förutsättningar för samordning och utveckling av barnsäkerhetsarbetet.

Inriktning

Skydd mot olyckor

Som framgår av regeringens skrivelse Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet har regeringen beslutat om nio uppdrag inom området skydd mot olyckor (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327). Uppdragen som regeringen beslutade om den 14 april 2010 (Fö nr 11) syftar till att fortsätta utveckla arbetet med att

minimera antalet olyckor och kriser samt effekterna av dessa.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör aktivt delta i Socialstyrelsens arbete med att ta fram en nationell handlings- och åtgärdsplan för säkerhetsfrämjande arbete för äldre personer som regeringen beslutade om den 11 mars 2010 (S2010/2274/ST).

Under 2009 anlades totalt 457 bränder i skolmiljö i Sverige. Kostnaden för de sex största bränderna beräknades uppgå till ca 500 miljoner kronor. Ökningen av antalet bränder i skolmiljöer kräver särskild uppmärksamhet och tvärspektoriella initiativ och handlingsplaner. Regeringen har därför uppdragit åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att i samverkan med berörda myndigheter och organisationer ta fram nationella handlingsplaner med förslag till samverkansorgan och förbättringsåtgärder för att stärka arbetet. Uppdraget ska slutrapporteras senast den 1 juni 2011.

På landsbygden har det blivit svårare att rekrytera deltidsanställd personal till räddningstjänsten. Alternativa lösningar behöver prövas för att uppnå en för medborgarna god tillgänglighet vid nödlägen och en rimlig trygghets- och säkerhetsnivå avseende allmän ordning, säkerhet och hälsa. Regeringen har därför uppdragit åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att i samverkan med berörda myndigheter och organisationer utreda förutsättningarna för försök avseende samverkan mellan den kommunala räddningstjänsten, polisen och ambulanssjukvården. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2011.

Brandskyddet bör utgå från den enskildes förutsättningar och behov. Det bör tas ytterligare steg för att stärka den enskildes brandskydd. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har därför fått uppdraget att, med beaktande av den enskildes eget ansvar, redovisa hur brandskyddet i boendemiljöer och liknande miljöer kan stärkas. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 juni 2011.

Tillsynen över den enskildes brandskydd bör också utvecklas. Den tillsyn som utövas av kommunerna bör vara likvärdig och rättssäker. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har fått i uppdrag att ta fram en strategi i syfte att stärka och utveckla kompetensen hos kommunala tillsynsförare inom området

skydd mot olyckor. Inom ramen för uppdraget ska prövas om behörighetskrav för kommunala tillsynsförare bör införas. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2011.

Samverkan mellan länsstyrelserna inom området skydd mot olyckor bör stärkas och utvecklas. Det gäller bl.a. inom områdena farlig verksamhet enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har därför av regeringen fått i uppdrag att i samverkan med länsstyrelserna föreslå hur länsstyrelsernas kompetens och förmåga kan stärkas och utvecklas inom dessa områden. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2010.

Tillsynen över den statliga räddningstjänsten utövas av fyra olika myndigheter, Rikspolisstyrelsen, Transportstyrelsen, Kustbevakningen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har till uppgift att granska samordningen mellan den statliga räddningstjänstens olika grenar. Tillsynen behöver effektiviseras och förstärkas samt präglas av tydlighet och enhetlighet. Regeringen har därför givit Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att i samverkan med övriga myndigheter som utövar tillsyn över den statliga räddningstjänsten lämna förslag till hur tillsynen kan utvecklas och hur Myndigheten för samhällsskydd och beredskap kan stödja de ansvariga myndigheterna i deras tillsynsverksamhet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 juni 2011.

Samordning och samverkan mellan kommunal och statlig räddningstjänst samt mellan den statliga räddningstjänstens olika grenar bör fortsatt utvecklas. Ett syfte med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor är att räddningsinsatserna ska vara effektiva. Det ska bl.a. möjliggöras genom att underlätta samordningen mellan olika räddningsorgan och ge möjligheter för räddningsorganen att vid en räddningsinsats disponera andra resurser än de egna. I detta arbete bör också andra inom räddningstjänsten samverkande organ, t.ex. Försvarmakten, involveras. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har därför fått i uppdrag av regeringen att i samverkan med myndigheter med ansvar för räddningstjänst

och andra inom räddningstjänsten samverkande organ föreslå hur samordning och samverkan mellan samhällets olika grenar av räddningstjänst fortsatt kan utvecklas. Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2011.

Den kommunala räddningstjänstens personal bör spegla samhället. Jämställdhet, jämn könsfördelning och mångfald inom den kommunala räddningstjänsten är nödvändig. Därmed kan också allmänhetens tilltro till organisationen och verksamheten stärkas och förtroendet för räddningstjänsten öka hos dem som drabbas av olyckor och hos dem som ska informeras om hur olyckor kan undvikas. En förändrad personalsammansättning bör också bidra till att det blir lättare att rekrytera personal till den kommunala räddningstjänsten. Det handlingsprogram och de forskningsuppdrag som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap påbörjat är viktiga och arbetet bör fortsätta att utvecklas efterhand som nya erfarenheter dras.

Barns och ungas säkerhet

En gemensam syn på och samordning av barnsäkerhetsarbetet är viktigt för att lyckas med det skadeförebyggande arbetet avseende barns och ungas säkerhet. Skadeutvecklingen bland barn och unga bör fortsatt analyseras och följas upp och arbetet med den myndighetsgemensamma plattformen bör fortsatt utvecklas. Arbetet enligt målområdena i den myndighetsgemensamma planen bör fortsätta att utvecklas. Samarbetet med ideella organisationer och med den lokala nivån bör utvecklas.

4.5.4 Översvämningar och naturolyckor

Resultatanalys

Arbetet inom ramen för den nationella plattformen för arbete med naturolyckor har resulterat i positiv samverkan mellan deltagande myndigheter där t.ex. en sammanställning av gällande lagstiftning inom naturolycksområdet har upprättats. Kontakter har etablerats med andra länders motsvarande nationella plattformar för utbyte av erfarenheter och utveckling av arbetet med Hyogo Framework for Action (HFA). Myndigheten för samhällsskydd och

beredskap är utsedd som kontaktpunkt för det nationella åtagandet enligt HFA. Arbetet ökar samhällets förmåga att förebygga och hantera konsekvenser av naturolyckor.

Inom FN och EU pågår arbete för att möta och hantera klimatförändringarna och det ökande antalet naturolyckor.

Sverige har införlivat EU:s översvämningsdirektiv (Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/60/EG om bedömning och hantering av översvämningsrisker) genom förordningen (2009:956) om översvämningsrisker och genom myndighetsföreskrifter. Arbetet med den preliminära bedömningen av översvämningsrisker har påbörjats. Sammantaget gör regeringen bedömningen att Sverige hittills följer de krav som ställs i EU:s översvämningsdirektiv.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2009 utarbetat en plan för arbete med myndighetens klimatanpassning där bl.a. samverkan med myndigheter som exempelvis SMHI, Naturvårdsverket, Lantmäteriet, Statens geologiska institut, Energimyndigheten och Boverket har prioriterats. Portalen www.klimatanpassning.se har utvecklats.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap beviljade bidrag till förebyggande åtgärder mot naturolyckor med 39 850 000 kronor från anslag 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* till sammanlagt 22 kommuner under 2009. Översiktliga karteringar för översvämningsrisker har gjorts för fyra vattendrag och bedömning av markstabilitet har genomförts i fyra kommuner.

Regeringen anser att bidragen till kommunerna har möjliggjort sådana förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor som höjer landets förmåga att hantera de ökade risker som ett förändrat klimat kan medföra. Översvämningskarteringar och skredförebyggande stabilitetskarteringar utgör underlag för klimatanpassningsåtgärder.

Inriktning

Europeiska unionens rådsslutsatser om förebyggande av katastrofer (EU dok. 15394/09) uppmanar såväl kommissionen som medlemsstaterna att ta initiativ på förebyggandeområdet.

Det är angeläget att arbetet med den nationella plattformen för arbete med naturolyckor fortsätter, särskilt med hänsyn till samhällets anpassning till ett förändrat klimat och behovet av ett samlat stöd till länsstyrelser och kommuner som förväntas på grund av detta.

För att bygga ett långsiktigt hållbart samhälle bör i ett längre perspektiv klimatanpassningsarbete, fysisk planering och byggande, arbete med olycks- och krisberedskap samt hantering av olyckor och allvarliga störningar ses i ett helhetsperspektiv. Åtgärder bör vidtas i den fysiska planeringen, både vad gäller nyexploatering och i befintlig bebyggelse, så att samhällsviktig verksamhet inte utsätts för t.ex. översvämningsrisker. Dessutom bör åtgärder vidtas på lokal nivå för att begränsa naturolyckors konsekvenser. Klimatanpassningsåtgärder bör knytas ihop med förebyggande åtgärder mot naturolyckor och frågor om markanvändning i samband med fysisk planering.

Förebyggande åtgärder mot naturolyckor kommer att behöva vara prioriterat. Det ska fortsatt vara möjligt för kommuner att hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i vissa fall ansöka om statligt bidrag för finansiering av upp till 60 procent av åtgärds-kostnaderna för förebyggande åtgärder mot naturolyckor. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap prövar och bedömer var de medel som tilldelas under anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* gör störst nytta. Grundprincipen ska fortsatt vara att den som har störst nytta av en åtgärd ska ta den största delen av kostnaden. Arbetet enligt förordningen (2009:956) om översvämningsrisker ska fortsätta genom arbeten med riskkartering, identifiering av områden med översvämningsrisk och riskhanteringsplaner.

Regeringskansliet har den 17 september 2010 (dnr Fö2010/1603/SSK) lämnat uppdrag till en samordnare för att underlätta en effektiv process för samråd och klarläggande av frågor om ansvarsfördelning och finansiering av åtgärder för en ny reglering av Mälarens vatten. Utredaren ska i samråd med kommuner, länsstyrelser och andra berörda myndigheter och intressenter bl.a. finna principer för hur kostnader för byggande av anläggningar (slussar, kanaler och kulvertar) ska fördelas mellan olika intressenter. En förut-

sättning för arbetet är att inga statliga medel för översvämningsförebyggande åtgärder i Mälaren är avsatta. Utredningen ska redovisa resultatet av arbetet senast den 1 november 2011.

4.5.5 Farliga ämnen - Kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot och risker (CBRN) samt kärnenergiberedskap

Resultatanalys

CBRN

Under 2009 ansvarade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap på regeringens uppdrag för genomförandet av en myndighetsgemensam analys och konsekvensbedömning av de åtgärdsförslag som kommissionens CBRN Task Force presenterade i sin slutrapport i januari 2009. Under det svenska ordförandeskapet i EU förhandlades rådslutsatser för kemisk, biologisk, radiologisk och nukleär säkerhet i EU och en CBRN-handlingsplan för EU. Rådsslutsatserna och handlingsplanen antogs vid ett ministerrådsmöte hösten 2009.

För 2009 hade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att tillsammans med berörda myndigheter redovisa områden där det finns behov av ökad samordning inom CBRN-området. Myndighetens redovisning av uppdraget i december 2009 visade att det finns behov av ökad nationell samordning ifråga om bl.a. laboratorieförmåga, kontroll av legal och illegal in- och utförsel av ämnen, beredskap samt operativ förmåga på CBRN-området (dnr Fö2009/2545/SSK). I juni 2010 redovisade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ett förslag till en myndighetsgemensam nationell handlingsplan för de områden som hade uppmärksammats i redovisningen från december 2009.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har även samordnat berörda myndigheters behov av forsknings- och teknikutveckling samt expertstöd från Totalförsvarets forskningsinstitut. Redovisningen av projekterade civila samverkansprojekt på CBRN-området inlämnas till regeringen årligen.

Regeringen bedömer att de ovan redovisade åtgärderna kommer att bidra till att

effektivisera samarbetet mellan berörda aktörer i fråga om att förebygga och hantera större händelser där kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära ämnen förekommer.

Transport av farligt gods

Inom ramen för EU-samarbetet deltog Myndigheten för samhällsskydd och beredskap vid utarbetandet av regler för transport av farligt gods på land och införde reglerna i svenska föreskrifter. Under 2009 reviderade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreskrifter för transport av farligt gods på väg och järnväg, ADR-S (MSBFS 2009:2) och RID-S (MSBFS 2009:3). Under 2009 har förändringar i myndighetsstrukturen, i synnerhet inrättandet av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Transportstyrelsen, inneburit nya förutsättningar för det myndighetsgemensamma arbetet på området.

Kärnenergiberedskap

En kärnteknisk olycka kan pågå under en längre tid och behovet av ett samlande forum med flera funktioner är stort. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har mot denna bakgrund utvecklat en samverkansplattform där alla berörda myndigheter och samhällsaktörer ingår. Samverkansplattformen syftar till att minska tiden från kärnkraftverkets larm till dess att samtliga berörda aktörer har fått information om händelsen, samt att ytterligare förbättra förutsättningarna för samverkan och samordning mellan berörda aktörer.

För 2009 hade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap regeringens uppdrag att redovisa vilka åtgärder som myndigheten tillsammans med berörda aktörer hade vidtagit för att höja förmågan att hantera kärnkraftsolyckor. Uppdraget redovisades i december 2009 (dnr Fö2009/2522/SSK). Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har inom ramen för samverkansplattformen tagit fram en inriktning för kärnenergiberedskapen för 2015 med en tillhörande handlingsplan, vilka redovisades tillsammans med uppdraget. Inriktningen innehöll bl.a. förslag till organisation för förbättrad samverkan för kommunikation och lägesuppfattning vid en kärnkraftsolycka och inriktning för den operativa förmågan. Inriktningen kommer att uppdateras årligen.

Under 2009 anskaffade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap direktvisande dosimetrar till länens beredskapsorganisationer. Med hjälp av dem går det direkt att avläsa vilken stråldos en person blivit utsatt för.

Strålsäkerhetsmyndigheten har ansvar för att det finns en nationell strålskyddsberedskap som är samordnad och som på ett effektivt sätt bidrar till att mildra effekterna av nukleära eller radiologiska händelser som kan leda till skador på människors hälsa eller miljön. Strålsäkerhetsmyndigheten har under 2009 genomfört inspektioner av beredskapsverksamheterna vid ett antal svenska kärntekniska anläggningar. Myndigheten har förlängt avtalen med de beredskapslaboratorier som ingår i den nationella strålskyddsberedskapen till att gälla under hela 2010. I avtalen ingår även att Strålsäkerhetsmyndigheten genomför utbildnings- och övningsverksamhet. Strålsäkerhetsmyndigheten har driftsatt nya gammastationer i det riksomfattande systemet för tidig varning och kontinuerlig övervakning av strålningsnivån i Sverige, vilket bedöms ha höjt förmågan att tidigt upptäcka utsläpp av radioaktiva ämnen som når Sverige vid olyckor utomlands.

Seveso

Den s.k. Sevesolagstiftningen, omfattar bl.a. lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. Lagstiftningen, som tar sin grund i rättsakter från EU, är en viktig del i arbetet med att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. I rapporten om Sveriges genomförande av Seveso II-direktivet till EU-kommissionen redovisade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att Sveriges uppfyllande av vissa krav, såsom externa planer för räddningsinsatser, har förbättrats avsevärt sedan föregående rapporteringsperiod.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under året deltagit i förberedelsearbetet för genomförandet av EU-förordningen om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP) i Sevesodirektivet.

Regeringen bedömer att den verksamhet som bedrivits inom området har bidragit till ökade kunskaper och säkrare hantering av farliga ämnen.

Brandfarliga och explosiva varor

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2009 påbörjat arbetet med att förnya föreskrifterna kopplat till den nya lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som trädde i kraft den 1 september 2010. Regeringen har den 14 april 2010 givit Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att i samråd med Rikspolisstyrelsen och i samverkan med berörda myndigheter upprätta en nationell sprängämnesarbetsgrupp för att ansvara för den nationella implementeringen av EU:s handlingsplan för ökad sprängämnessäkerhet (dnr Fö2010/699/SSK). Gruppen inrättades den 18 maj 2010. Gruppens uppdrag syftar även till att förbättra samordningen och informationsutbytet mellan berörda myndigheter i arbetet med ökad säkerhet kring sprängämnen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2009 utarbetat föreskrifter och deltagit i standardiseringsarbete med målet att i svensk lagstiftning införliva EU-direktivet (2008/43/EG) om inrättande av ett system för identifiering och spårning av explosiva varor för civilt bruk och EU-direktivet (2007/23/EG) om utsläppandet på marknaden av pyrotekniska artiklar.

Regeringen bedömer att de ovan redovisade åtgärderna kommer att öka det förebyggande arbetet och säkerheten i samhället i fråga om transport, hantering och försäljning av brandfarliga och explosiva varor. Regeringen avser att följa utvecklingen.

*Inriktning**CBRN*

Regeringen anser att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fortsatt bör ansvara för den nationella samordningen av tvärssektoriella CBRN-verksamheter. Genomförandet av EU:s CBRN handlingsplan kommer att innebära krav på nationell samordning. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör tillsammans med berörda myndigheter ansvara för samordningen av den nationella implementeringen av handlingsplanen.

I den samordnande rollen bör Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utveckla samarbetet mellan civila och militära aktörer i

fråga om konsekvenshantering av större CBRN-relaterade händelser.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör även fortsatt samordna beställningar till Totalförsvarets forskningsinstitut av forsknings- och teknikstöd samt expertstöd från civila myndigheter. Regeringen gör bedömningen att samverkan och samordning mellan myndigheter på vissa områden bör öka vad gäller forskning på CBRN-området. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör även fortsatt samordna och utveckla CBRN-samarbetet på nordisk nivå i de aktiviteter som pågår inom ramen för den s.k. Hagadeklarationen som de nordiska ministrarna med ansvar för samhällets krisberedskap enades om i Stockholm i april 2009.

Transport av farligt gods

För att få till stånd en fördjupad samverkan och stärka skyddet inom området transport av farligt gods anser regeringen att det krävs en ökad tydlighet ifråga om roller och ansvar mellan berörda myndigheter samt en ökad enhetlighet mellan de fyra transportslagen i fråga om tillsyn och efterlevnad av regelverk.

Regeringen avser, bl.a. med beaktande av vad Riksrevisionen har framhållit i rapporten Skyddet för farligt gods (RiR 2008:29), analysera och se över hur skyddet av farligt gods tillgodoses enligt nuvarande regelverk samt föreslå förbättringar och förtydliganden som skulle stärka skyddet. Utgångspunkten från regeringens sida är att resultatet ska kunna utmytna i strategiska riktlinjer för samverkan.

Kärnenergi-beredskap

Det myndighetsöverskridande samarbetet vad avser förebyggande åtgärder och beredskapsplanering bör fortsätta. Regeringen bedömning är att fokus för verksamheten under 2011 bör vara att berörda myndigheter och kommuner i samverkan utvecklar samarbetet i enlighet med inriktningen för 2015 och den tillhörande handlingsplanen.

Under perioden 2008-2010 har de avgifter som Strålsäkerhetsmyndigheten tar ut från de kärntekniska anläggningarna successivt höjts. Avgifterna finansierar delvis beredskapsåtgärder inom kärnkraftsområdet. Regeringen anser att de avgifter som tas ut av kärnkrafts-

industrin i fortsättningen bör täcka kostnader för beredskapen för kärnenergiolyckor.

Regeringen bedömer att de ovan redovisade åtgärderna kommer att effektivisera samarbetet mellan berörda myndigheter vad gäller beredskapen för kärnkraftsolyckor.

De strukturer och åtgärder som finns för att hantera en olycka på det kärntekniska området utgör även grunden för förmågan att hantera hot och avsiktliga handlingar mot kärnenergianläggningar. Förmågan att förebygga och hantera hot på det kärntekniska området är emellertid beroende av ytterligare åtgärder och kan kräva samverkan med andra aktörer och i andra strukturer än vad som krävs för förmågan att hantera en olycka. Mot denna bakgrund gav regeringen den 1 juli 2010 Strålsäkerhetsmyndigheten i uppdrag att tillsammans med Rikspolisstyrelsen, Affärsverket svenska kraftnät och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomföra en översyn av tillståndshavarnas och samhällets förmåga att skydda kärntekniska anläggningar och transporter av kärnämnen mot antagonistiska hot (M nr 41).

Seveso

Genom Sevesolagen genomfördes en ny princip inom miljöområdet som innebär att domstolar och tillsynsmyndigheter är skyldiga att beakta olycksförebyggande åtgärder när de prövar tillståndsfrågor och utövar tillsyn. Sevesolagen reglerar ca 400 verksamheter där det förekommer farliga ämnen över vissa gränsmängder. Tillsynen bedrivs idag av länsstyrelserna och i viss uträkning av kommunerna.

Regeringen kan konstatera att skrivningen angående tillsynsansvaret i Sevesolagen kommit att tolkas på olika sätt, samtidigt som finansieringen av Sevesotillsynen har utgått från att enbart länsstyrelsen har uppgiften.

Regeringen anser att en översyn av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor bör göras. Översynen bör fokusera på lagens praktiska tillämpning framförallt gällande tillsynsansvar och finansiering men även på regelförenklande åtgärder i enlighet med gällande närliggande svensk lagstiftning och relevanta EU-direktiv.

Brandfarliga och explosiva varor

I och med ikraftträdandet av den nya lagen om brandfarliga och explosiva varor, den 1 september 2010, kommer tillståndsprovningen avseende hantering m.m. av explosiva varor att övergå från polisen till kommunerna. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör i möjligaste mån bistå kommunerna med utbildning och information under omställningsperioden.

Regeringen anser att det är angeläget att Sverige agerar för att förebygga brott där sprängämnen används. Det är också viktigt att stärka den nationella kompetensen i fråga om sprängämnen, inklusive forensiska kunskaper. Precis som i arbetet med övriga farliga ämnen är det flera myndigheter som har ansvar för olika delar i hanteringen. Regeringen anser att i arbetet med att implementera åtgärderna i EU:s handlingsplan för förbättrad sprängämnessäkerhet bör den nationella sprängämnesarbetsgruppen även sträva efter att förmågan att tidigt upptäcka, förebygga och hantera händelser med sprängämnen stärks genom att det nationella samarbetet ökar.

4.5.6 Informationssäkerhet

Resultatanalys

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2009 i samarbete med berörda aktörer bedrivit ett arbete enligt den nationella handlingsplan för informationssäkerhet som den dåvarande Krisberedskapsmyndigheten tog fram under 2008 på uppdrag av regeringen (dnr Fö2009/2566/SSK).

Under året genomförde Myndigheten för samhällsskydd och beredskap flera seminarier med temat informationssäkerhet. Regeringen bedömer att dessa aktiviteter är av betydelse för att utveckla informationssäkerheten.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under året publicerat en bedömning av samhällets informationssäkerhet. Redovisningen bör öka medvetenheten hos olika aktörer om hot och risker som kan förknippas med användning av informationsteknik.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tillsammans med berörda aktörer inom offentlig och privat sektor arbetat vidare med den samordnade satsningen på säkerhet i digitala kontrollsystem inom samhällsviktiga

verksamheter (SCADA). Arbetet bedöms ökat medvetenheten kring dessa frågor vilket successivt ökar samhällets förmåga att motverka och hantera allvarliga risker kopplade till kritisk infrastruktur. Under året etablerade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i samverkan med Totalförsvarets forskningsinstitut laborativ verksamhet för tester och övningsverksamhet inom området. Regeringen delar bedömningen att detta förväntas bidra ytterligare till samhällets förmåga att motverka och hantera IT-incidenter.

Ett informationssäkerhetsråd, knutet till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, med externa ledamöter har inrättats under 2009 som ett stöd för arbetet på området.

Inriktning

Regeringen har den 14 april 2010 beslutat om fem uppdrag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap på informationssäkerhetsområdet (Fö nr 12). Uppdragen, som syftar till att stärka samhällets informationssäkerhet och förmåga att förebygga och hantera IT-incidenter, handlar bl.a. om att utreda hur en säker digital informations- och kommunikationsinfrastruktur för offentlig sektor kan skapas. Vidare uppdras åt myndigheten att ta fram en nationell plan som klargör hur allvarliga IT-incidenter ska hanteras, samt hur tekniska kompetensnätverk av experter kan skapas för att stödja samhället vid allvarliga IT-incidenter och skapa en ökad förmåga till respons. Myndigheten ska också utreda hur ett system för obligatorisk incidenthantering för statliga myndigheter kan utformas. Regeringen har dessutom, som ett bidrag till att stärka lägesbilden och skapa möjlighet till förvarning, uppdragit åt Försvarets radioanstalt att i samråd med de myndigheter som ingår i samverkansgruppen för informationssäkerhet (Samfi) lämna förslag på hur ett detekterings- och varningssystem för samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur kan utformas och införas. I uppdraget ingår också att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utifrån analyser av förmågebedömningar, genomförda risk- och sårbarhetsanalyser samt bedömningar av beroendeförhållanden ska kunna föreslå enskilda myndigheter att anlita

Försvarets radioanstalt för IT-säkerhetsanalyser. Detta ska ske i samråd med tillsynsmyndigheterna enligt säkerhetsskyddsförordningen (1996:633). Uppdragen ska redovisas till regeringen senast den 1 mars 2011. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska enligt beslutet även kontinuerligt analysera och bedöma omvärldsutvecklingen avseende hot, sårbarheter och risker inom informationssäkerhetsområdet samt konsekvenser för viktiga funktioner i samhället. Den samlade bedömningen ska tas fram i samverkan med berörda aktörer i samhället. Detta ska ses som ett komplement till den löpande rapportering och lägesbedömning som försvarsunderrättelsemyndigheterna och Säkerhetspolisen lämnar till regeringen inom ramen för sina respektive uppdrag.

I skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327) betonar regeringen vikten av att det fortsatta informationssäkerhetsarbetet bedrivs på ett strategiskt och sammanhållet sätt på nationell nivå i Sverige. Regeringen understryker vikten av en tydlig strategi med bred förankring i samhället. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i juni 2010 redovisat en strategi för samhällets informationssäkerhet för perioden 2010 – 2015. Strategin utgör tillsammans med den handlingsplan som nämnts tidigare en grund för inriktning av arbetet med att öka säkerheten på området.

För att förbättra samhällets förmåga att förebygga och hantera allvarliga IT-incidenter anser regeringen att det krävs en mer sammanhållen struktur på området. Ett viktigt medel för att uppnå detta mål är inrättandet av en nationell samverkansfunktion för informationssäkerhet. Regeringen anser därför att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i samverkan med berörda myndigheter bör verka för en sådan funktion.

Regeringen redovisar i skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet, att nuvarande ansvarsuppdelning på ett stort antal olika myndigheter och aktörer kan innebära en risk för att styrningen och samordningen av arbetet försvåras samt att resurser inte nyttjas på ett effektivt sätt. Därför har regeringen den 8 juli 2010 beslutat

att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Post- och telestyrelsen ska förbereda och genomföra inordnandet av Sverige IT-incidentcentrum (Sitic) som i dag finns vid Post- och telestyrelsen i Myndigheten för samhällsskydd och beredskap från den 1 januari 2011.

Regeringen anser vidare att internationell samverkan är en grundförutsättning för att öka informationssäkerheten i Sverige, både när det gäller förebyggande arbete och när det gäller att hantera inträffade störningar. Sveriges medverkan i internationella samarbeten inom informationssäkerhetsområdet är av strategisk betydelse och bör fortsatt stödjas och utvecklas.

4.5.7 Skydd av samhällsviktig verksamhet

Resultatanalys

Samhällsviktig verksamhet finns, lokalt, regionalt och nationellt samt kan bedrivas av aktörer utanför landets gränser. Exempel på sådan verksamhet är samhällets elförsörjning avseende produktion, distribution och handel. Ett bortfall av eller en störning i samhällsviktig verksamhet kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en kris inträffar i samhället. Samtidigt är ofta upprätthållande av verksamheten i sig en förutsättning för att kunna hantera händelser så att skadeverkningarna blir så små som möjligt. Målet med skydd av samhällsviktig verksamhet är bl.a. att säkerställa en robusthet för att kunna motstå och hantera olyckor och allvarliga händelser.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är svensk kontaktpunkt för arbetet i EU inom ramen för rådsdirektivet (ECI direktivet 2008/114/EG) som anger EU:s mål när det gäller att identifiera och klassificera europeisk kritisk infrastruktur. I dagsläget omfattar ECI-direktivet transport- och energisektorerna. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i samarbete med Sjöfartsverket, Banverket, Transportstyrelsen, Vägverket, Energimyndigheten och Svenska kraftnät, utifrån de tre sektorsövergripande kriterier som anges i ECI direktivet, gjort tvär-

sektoriella bedömningar där ömsesidiga beroenden har beaktats.

Regeringen ser positivt på arbetet och det sektorsövergripande samarbetet i Sverige med skydd av samhällsviktig verksamhet.

Inriktning

Arbetet med att ta fram en nationellt strategi för skydd av samhällsviktig verksamhet bör fortsätta liksom arbetet med att identifiera grundläggande säkerhetsnivåer inom olika områden för upprätthållande av samhällets funktionalitet. Grundläggande säkerhetsnivåer utgör den lägsta nivå av funktionalitet och säkerhet som bör råda oavsett händelse eller påfrestning på samhället.

Regeringen har den 14 april 2010 uppdragit åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att i nära samverkan med berörda myndigheter ta fram en nationell strategi för skydd av samhällsviktig verksamhet (Fö nr 8). Näringslivet bör involveras i arbetet utifrån rollen som ägare av en stor del av den samhällsviktiga verksamheten och kritiska infrastrukturen. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2011. Frågor som en sådan strategi ska omfatta är bl.a. en tydligare definition av de centrala begreppen samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur. Vidare bör strategin ge en långsiktig vision som vägledning för arbetet, vilka prioriteringar som bör göras och vilket mervärde det innebär för inblandade aktörer. Den nationella strategin bör även kunna fungera som vägledning för svenska aktörer i arbetet på EU-nivå.

4.5.8 Sjöövervakning

Resultatanalys

Kustbevakningen genomför verksamhet inom sjöövervakning och räddningstjänst, inklusive ett brett internationellt samarbete. Kustbevakningens befogenheter samt fartyg och flygplan m.m. utgör en plattform för dessa uppgifter. Detta gör att Kustbevakningen har en central roll avseende samhällets säkerhet och krisberedskap till sjöss.

Kustbevakningens totala produktion i dess kärnverksamhet blev något lägre 2009 jämfört med 2007-2008. Genom Kustbevakningens arbete med att förbättra urvalet av kontrollobjekt har utfallet av kontrollåtgärder-

na ökat. Detta trots att antalet kontrollåtgärder inom sjöövervakningen år 2009 sjönk jämfört med tidigare år (2009; 52 831 st, 2008; 59 327 st., 2007; 56 136 st.).

Inom ramen för sjöövervakningen har Kustbevakningen under 2009 deltagit i flera stora operativa insatser mot grov organiserad brottslighet i samverkan med polisen och Tullverket.

Kustbevakningens fiskerikontrollverksamhet under 2009 har omfattat övervakning och kontroll av både fritids- och yrkesfisket. Övervakning och kontroll av fisket har skett genom riktade kontroller som föregåtts av en riskanalys genomförd av Kustbevakningen och Fiskeriverket gemensamt, för att öka träffsäkerheten i verksamheten. Kustbevakningens inspektioner till sjöss i samband med EU:s gemensamma geografiska kontrollplaner, s.k. JDP, har ökat under 2008-2009. Ett ökat antal överträdelser har även observerats i fritidsfisket under de senaste åren. Sedan årsskiftet 2008-2009 har Kustbevakningen tillsammans med Fiskeriverket en gemensam årlig tillsynsplan som styr mycket av kontrollverksamheten. Fiskerikontrollen har genomförts i enlighet med den gemensamma fiskeripolitiken inom EU.

Kustbevakningen har regeringens uppdrag att utveckla och driva ett myndighetsgemensamt system för sjöinformation (sjölägesinformation och tilläggsinformation), SJÖBASIS. Systemet driftsattes internt inom Kustbevakningen i oktober 2009 och övriga myndigheter fick tillgång till det i mars 2010.

Regeringen bedömer att arbetet med att samordna de civila behoven av sjöövervakning och därigenom samla befintlig information, gör att informationen kan utnyttjas på ett bättre sätt av de civila myndigheterna.

Kustbevakningen har under 2009 startat ett projekt, Maritim sjöövervakning i Nord-europeiska havsområden (MARSUNO), som delvis finansieras av EU-kommissionen. Projektet är en del i arbetet med att genomföra EU:s havspolitik, delområdet integrerad sjöövervakning, i vilket 24 myndigheter från 10 länder deltar som projektpartners och delfinansierare.

På regeringens uppdrag deltog Kustbevakningen, i EU:s insats (Atalanta) mot pirater utanför Somalias kust. Kustbevakningen

deltog med ett sjöövervakningsflygplan. fr.o.m. mars 2010 och under fyra månader.

Sammantaget anser regeringen att Kustbevakningen under 2009 och de första sex månaderna under 2010 genomfört civil sjöövervakning med gott resultat. Verksamheten har inneburit positiva effekter för Kustbevakningen och de myndigheter som Kustbevakningen samverkar med.

Inriktning

Myndigheternas behov av att veta vad som händer till sjöss kommer att öka i framtiden, inte bara när det gäller gränskontroller och gränsöverskridande brottslighet, utan också för att kunna öka säkerheten och framkomligheten till sjön beroende på bl.a. den ökade trafiken till sjöss. Enligt regeringens bedömning är Kustbevakningens arbete med sjöövervakning viktigt för säkerhet och trygghet i Östersjöområdet och angränsande områden.

Under det svenska ordförandeskapet i EU hösten 2009 var en viktig prioritering att arbeta för en integrering av sjöövervakning och därmed öka möjligheterna till gränsöverskridande informationsutbyte mellan medlemsstaterna. Rådet fattade beslut om att en färdplan skulle utvecklas på området före utgången av år 2010. Sverige deltar aktivt i detta arbete och bidra med erfarenheter. Genom en ökad integrering av förmåga till sjöövervakning, både nationellt och inom EU, skapas förutsättningar för en utvecklad krishantering.

Regeringen anser att MARSUNO:s roll i såväl EU:s havspolitik som Östersjöstrategin är betydelsefull och fortsatt bör stödjas då det är ett praktiskt inriktat projekt som väntas få stor betydelse för handlingsplanens genomförande. Projektet beräknas pågå till december 2011.

Regeringen avser att utvärdera Kustbevakningens insatser i EU:s Atalantainsats. Utvärdering kommer att utgöra en grund inför eventuella framtida beslut om insatser av liknande karaktär.

Regeringen anser att möjligheterna till ökad resurseffektivitet genom samverkan mellan de sjöverkande myndigheterna bör ses över. Statskontoret har därför fått i uppdrag att utreda och lämna förslag på hur ökad samverkan mellan i första hand Kustbevak-

ningen, Försvarmakten och Försvarets materielverk kan bidra till ökad resurs-effektivitet inom Utgiftsområde 6, Försvaret och samhällets krisberedskap (dnr Fö2010/846/SSK).

Utredningen om Kustbevakningens rättsliga befogenheter överlämnade i maj 2008 betänkandet Kustbevakningens rättsliga befogenheter (SOU 2008:55). Utredningen lämnade förslag på en helt ny lagstiftning rörande Kustbevakningens och en kustbevakningstjänstemans rättsliga befogenheter. Betänkandet har remissbehandlats och regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till en ny lag som reglerar Kustbevakningens rättsliga befogenheter.

4.5.9 Utbildning och övning

Resultatanalys

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska enligt sin instruktion se till att utbildning och övningar kommer till stånd inom sitt ansvarsområde. Myndigheten bedriver utbildning vid två egna verksamhetsställen: Revinge och Sandö. Vid anläggningen i Skövde, där Statens räddningsverk bedrev utbildningsverksamhet, finns i dag två privata företag som bedriver utbildning inom områdena skydd mot olyckor och krisberedskap.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har under 2009 arbetat med att samordna det kursutbud som myndigheten erbjuder. Under 2009 och 2010 har arbetet inriktats mot att utveckla och kvalitetssäkra de utbildningar som bedrivs i myndighetens regi. Under 2009 upphandlade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap 24 kurser av fem olika leverantörer.

Ett stort antal tvärsektoriella övningar genomfördes under 2009 inom området samhällets krisberedskap. En betydande del av dessa hade internationell anknytning. Sverige har deltagit i övningar inom ramen för EU och Nato/Pff-samarbetena. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomförde övningen EU-SweNorEx 2009. Övningen genomfördes i samarbete med Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA, EU DG Environment samt det norska Direktoratet för samfunnssikkerhet

och beredskap (DSB) och syftade bl.a. till att öva samverkan mellan EU och FN-organ i samband med insatser. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap svarade under 2009 även för att samordna det svenska deltagandet i övningen Barents Rescue som hölls i Ryssland under hösten 2009 och som syftade till att öva räddningstjänst och krisberedskap i Barentsregionen. Under 2009 lämnade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap stöd till 10 regionala samverkansövningar vilka genomförs i länsstyrelsers regi.

Regeringen gav för 2009 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att redovisa en nationell plan över tvärsektoriella övningar. I slutet av 2009 redovisade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ett förslag till nationell plan över tvärsektoriella övningar. Under sommaren 2010 har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap inom ramen för detta utarbetat en webbaserad kalender som visar de tvärsektoriella övningar som olika myndigheter kommer att bedriva under kommande år. Detta kommer att förbättra möjligheterna till övergripande planering inom övningsområdet och skapar möjlighet till ökad nordisk samverkan.

Inriktning

Regeringen har i skrivelsen Samhällets säkerhet – stärkt samverkan för ökad säkerhet angett inriktning för området utbildning och övning (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327).

Övningar är av central betydelse för arbetet med skydd mot olyckor och krisberedskap. Den tvärsektoriella övningsverksamheten är särskilt viktig och behöver en tydligare inriktning. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör med utgångspunkt i det regeringsuppdrag på området som redovisades under 2009, arbeta för att vidareutveckla och implementera en nationell övningsplan. Arbetet bör innefatta att ta fram en övergripande inriktning för den tvärsektoriella övningsverksamheten. Inriktningen bör ta sin grund i erfarenheter från inträffade händelser, genomförda övningar samt myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser och förmågebedömningar.

Att privata aktörer ges en ökad roll i den tvärsektoriella övningsverksamheten är av stor vikt. Likaså vill regeringen framhålla vikten av

att civila och militära aktörer övar samverkan. Vidare bör den internationella aspekten få ett ökat genomslag vid den tvärssektoriella övningsverksamheten. Det är också viktigt att Sverige deltar i internationellt anordnade övningar.

Utvärdering bör ingå som en naturlig del av övningsverksamheten, särskilt vid tvärssektoriella övningar. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har en viktig roll att kunna utvärdera och ta fram metoder för utvärdering. Särskild vikt bör läggas på att utvärdera identifierade brister i krishanteringen.

Regeringen vill framhålla att ansvaret för att personalen inom en verksamhet är tillräckligt utbildad vilar på den som bedriver verksamheten. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har det övergripande uppdraget att verka för att utbildning inom området skydd mot olyckor och krisberedskap kommer till stånd. Myndigheten bör kontinuerligt utvärdera samhällets behov på området och vid behov initiera utbildnings- och övningsinsatser.

4.6 Samordning och stöd inför och vid olyckor och kriser

Vid en olycka eller i en kris måste berörda myndigheter och andra aktörer agera snabbt, effektivt och samordnat. De åtgärder som vidtas bör baseras på en helhetsyn och en delad lägesbild. Förmåga att lämna och ta emot internationellt stöd samt att genomföra räddnings- och katastrofinsatser är viktig och bör utvecklas i samverkan med berörda nationella och internationella myndigheter och organisationer.

Länsstyrelserna har enligt förordning (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap ett geografiskt områdesansvar. Ansvaret innebär bl.a. att verka för att nödvändig samverkan inom länet och med angränsande län kommer till stånd, samt att under en kris samordna verksamhet mellan kommuner, landsting och myndigheter.

Kommuner ska utifrån sina behov dimensionera sina resurser och organisera sin verksamhet för att kunna hantera olyckor och extraordinära händelser vilket framgår i lagen

(2003:778) om skydd mot olyckor och lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Det kan dock uppstå situationer där det inte är rimligt att varje enskild kommun eller kommuner i samverkan har erforderliga resurser, utan att staten måste prioritera, samordna och förstärka insatserna för att förebygga, begränsa och mildra konsekvenserna. Det är viktigt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap arbetar vidare med att ta fram ett framtida system för förstärkningsresurser som tar sin utgångspunkt i ansvarsprincipen.

4.6.1 Insatser

Resultatanalys

Nationellt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska ha förmåga att bistå med stödresurser i samband med allvarliga olyckor och kriser samt att stödja samordningen av berörda myndigheters åtgärder vid en kris. Exempel på händelser som krävde insatser under 2009 var glasbitar i kyckling, väderrelaterade händelser, den nya influensan A(H1N1) och under 2010 effekten av stora mängder med snö och stark kyla över mellersta och södra Sverige samt askmolnet från vulkanutbrottet under glaciären Eyjafjallajökull på Island.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utövade sin samordnande roll bl.a. genom stöd till ett koordinerat beslutsfattande för ansvariga myndigheter och genom samverkanskonferenser med såväl länsstyrelser som centrala myndigheter. Stöd och råd har också i förekommande fall lämnats till näringslivet för deras planering. I den samordnande rollen bidrar myndigheten till att berörda aktörer kan kommunicera med allmänheten på ett samordnat sätt. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillhandahåller metoder, nätverk och tjänster som används av berörda myndigheter i kontakter med allmänheten. Exempel är den nationella informationstjänsten som användes i arbetet med den nya influensan A(H1N1) och som består av webbplatsen www.krisinformation.se och en myndighets-

gemensam telefontjänst dit allmänheten kunde vända sig. I samband med vulkanutbrottet på Island etablerade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap kontakt med motsvarande myndigheter inom Norden för att ha gemensam lägesbild och gemensam bakgrund till analyser bl.a. av de långsiktiga konsekvenserna av hur ett eventuellt nedfall skulle kunna påverka människor och djur, miljö och kritisk infrastruktur samt konsekvenser för samhällsviktiga verksamheter med anledning av vulkanutbrottet.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genomfört nationella stödinsatser, bl.a. beredskapshöjande insatser med personal och materiel för hantering av händelser med inslag av kemikaliska risker i samband med toppmöten under det svenska EU-ordförandeskapet. Under en period med höga flöden i vattendrag i mellersta Sverige lämnades också visst materiellt stöd till de kommuner som berördes.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har arbetat med att utveckla sin organisatoriska beredskap, insatsberedskap och samordningsberedskap. Exempel på detta är att en operativ mötesplats har utvecklats där bl.a. en lägesbild hålls kontinuerligt uppdaterad utifrån omvärldsbevakning och fördjupad analys. Vidare har ett arbete med att kartlägga de experter som kan delta i nationella stödinsatser påbörjats med målet att myndighetens personalpool på sikt ska omfatta insatspersonal för såväl nationella som internationella insatser. Ett exempel i utvecklingen av samordningsberedskapen är en ny applikation av det webbaserade informationssystemet WIS för att underlätta arbetet med lägesrapportering.

Regeringen bedömer att i och med att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bildades och att ansvaret för både insatser och samordningsaktiviteter samlats, från att tidigare genomförts av Statens räddningsverk och Krisberedskapsmyndigheten, har goda förutsättningar skapats för en integrerad organisatorisk beredskap. Samordningsverksamheten har bidragit till att ansvariga myndigheter haft god kunskap om läget och varandras arbete. Samverkanskonferenserna har bidragit till att sprida information mellan berörda aktörer på ett bra sätt. Regeringen bedömer också att myndigheternas budskap

till allmänheten varit avstämda och samordnade vilket bidragit till en förhållandevis balanserad och saklig medierapportering.

EU och internationellt

Under första verksamhetsåret 2009 deltog Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i totalt 125 internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra biståndsfinansierade insatser såsom stöd till civil konflikthantering, stärkande av katastrofberedskap, tidig återuppbyggnad och minhantering. Bland annat har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap under 2009 byggt fältkontor för FN-organ i Bagdad i Irak och i Dungu i Demokratiska Republiken Kongo.

Under 2009 var antalet förfrågningar om insatser fortsatt högt. Det humanitära arbetet innefattade bl.a. ett flertal sekonderingar till FN i samband med stridigheterna i Gaza under början av året, samt i samband med naturkatastroferna i Indonesien och Filippinerna under hösten. Rollen som ordförande i EU under andra halvåret 2009 innebar också en utökad roll i att bedöma förfrågningar om stöd till tredje land inkomna till gemenskapsmekanismen.

Inom områdena *stärkande av katastrofberedskap* och *tidig återuppbyggnad* fortgick en del insatser från tidigare år samtidigt som nya startades. Den största insatsen var utvecklingen av sök- och räddningskapacitet åt den pakistanska katastrofhanteringsmyndigheten NDMA. Under året har Myndigheten för samhällsskydd och beredskap också tagit fram ett koncept för hur myndigheten ska utveckla arbetet med katastrofriskreducerande insatser.

Under året avslutades två längre insatser inom området *humanitär minhantering*. Det gäller dels ammunitionsröjningsarbetet efter stridigheterna i Libanon sommaren 2006 och dels stödet till minhanteringsprogrammet i Sudan. Större minhanteringsinsatser bedrivs i Demokratiska Republiken Kongo och Somalia. Under andra halvåret gav Myndigheten för samhällsskydd och beredskap även stöd till Internationella Röda korsets arbete med att röja oexploderad ammunition i Basraområdet i Irak.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps mest omfattande insatser inom *civil konflikthantering* var under året insatserna

för EULEX Kosovo och EU Monitoring Mission Georgien.

I insatsverksamheten riktas stort fokus mot kvinnors rättigheter och möjligheter i katastrofsituationer i enlighet med FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820. Under 2009 fortskred arbetet med att åstadkomma en jämnare könsbalans (minst 40 procent av underrepresenterat kön) vid rekrytering och bemanning av insatser. Under 2009 färdigställdes och lanserades den tidigare på svenska framtagna jämställdhetshandboken på engelska. Boken ska fungera som stöd för projektledare och insatspersonal vid internationella insatser och kommer också att delas ut till samarbetsorganisationer och användas vid internationella utbildningar. Regeringen ser positivt på myndighetens arbete med att bidra till implementeringen av FN:s säkerhetsråds resolutioner 1325 och 1820.

2010 inleddes med en stor utmaning för internationell krishantering. Jordbävningen på Haiti den 12 januari 2010 var en av de största humanitära katastroferna någonsin.

Sverige bidrog bl.a. med stöd genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap som tillsammans med partners inom International Humanitarian Partnership (IHP) byggde bostäder och arbetsplatser för ca 300 av FN:s biståndspersonal på plats. Dessutom upprättades ett Humanitarian Information Centre (HIC) för FN. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bidrog med 200 tält för jordbävningsdrabbade, ett terränggående fordon, en fältambulans, vattenreningsvätska för hushåll m.m.

Utöver detta ställde Myndigheten för samhällsskydd och beredskap personal till WFP:s och Unicef:s förfogande.

Sex fullastade flygplan med utrustning och personal flögs till Haiti kort efter jordbävningen. Tre av dessa flygningar skedde med militära transportflygplan (C-17) som Sverige har tillgång till inom ramen för det strategiska flygtransportensamarbetet SAC (Strategic Airlift Capability). Samarbetet mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Försvarsmakten var ett tydligt exempel på de fördelar civil-militär samverkan kan innebära.

Den 27 februari drabbades även Chile av en mycket kraftig jordbävning. Trots att jordbävningen var mycket starkare än den i Haiti blev skadeverkningarna i Chile mycket

mindre. Chile kom dock ändå att efterfråga internationell hjälp och bl.a. EU skickade i väg en bedömningsstyrka där svensk personal ingick, bl.a. som s.k. team leader. Sverige beslutade att genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, bidra i det tidiga återuppbyggnadsarbetet med åtta broar samt tillhörande experter.

Inom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap finns en stödstyrka som är utbildad och övad och ingår i beredskapen för att med kort varsel ställas till förfogande för insats efter hemställan från UD. Stödstyrkan har till uppgift att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i de fall då många svenska medborgare eller i Sverige bosatta har drabbats av en allvarlig katastrof eller olycka i utlandet. Utbildning och övning har genomförts där personal från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Socialstyrelsen, Rädda Barnen, Svenska Kyrkan, polisen och UD har medverkat. I maj 2010 ägde en regionutbildning med deltagare från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och UD rum i Nairobi. En liknande utbildning kommer att genomföras under hösten i Thailand.

Regeringen bedömer att insatsverksamheten i den nybildade myndigheten svarat upp mot ställda förväntningar från internationellt håll och från EU.

Uppbyggnaden av SNAM (Svenska Nationella Ambulansflyget) har fortsatt. Idag finns utrustning för två ambulansflyg med förmåga att genomföra ambulansflygtransporter med intensivvårdskapacitet. För ett av dessa pågår den certifiering som krävs innan en insats kan genomföras. Kvalificerad utbildning och övning har genomförts under året. Ingen insats har ägt rum under 2009.

Inriktning

Nationellt

Arbetet med att utveckla generella rutiner, funktioner och förmågor bör fortsätta liksom arbetet med att ta tillvara synergier mellan den nationella och den internationella verksamheten. Erfarenheter från hanteringen av den nya influensan A(H1N1) och andra händelser bör ligga till grund för att utveckla förmågan till koordinerat beslutsfattande och samordnad information till allmänheten bl.a. genom att identifiera och utveckla nätverk, metoder och

stöd för det vardagliga arbetet. Arbetet med samverkanskonferenser och liknade forum bör fortsätta med målet att dessa ska utvecklas och bli en viktig faktor i arbetet med att koordinera beslut vid en kris. Utvecklingsarbetet när det gäller befintliga instrument som t.ex. www.krisinformation.se för information till allmänheten bör fortsätta.

EU och internationellt

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förmåga att på kort tid kunna organisera ett behovsbaserat stöd i form av t.ex. sök- och räddningsteam, resurser för sjukvård, vattenrening och informations- och kommunikationsteknologi bör fortsatt stärkas och utvecklas. Myndighetens kompetenser och resurser bör kunna användas såväl inom ramen för Sveriges internationella humanitära verksamhet som vid insatser gällande civil konflikthantering.

Sverige bör fortsatt tillhöra kärnan i EU:s katastrofhanteringsarbete och fortsätta bidra med behovsbaserat stöd till FN:s katastrofinsatser, t.ex. genom det fortsatta utvecklandet av moduler, byggda på nationella resurser men avsedda att kunna vara till stöd för både EU:s inre och yttre krishanteringsarbete samt för FN:s katastrofinsatser. Sverige bör fortsatt verka för att FN ska ha en ledande roll i samordningen av internationella katastrofinsatser och att det drabbade landet får möjlighet att leda sitt land ur katastrofen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps partnerskap med FN-aktörer som t.ex. UN-OCHA, UNHCR, Unicef, WFP och UNDP är av stor vikt vid insatser internationellt och bör fortsatt utvecklas, liksom samverkan med andra internationella organisationer och partners.

Sverige bör genom Myndigheten för samhällsskydd och beredskap verka för att det katastrofriskreducerande arbetet, med fokus på förebyggande åtgärder, utvecklas. Syftet är att stärka motståndskraften hos särskilt sårbara samhällen och områden, katastrofhanterings- och beredskapsförmågan hos nationella myndigheter och institutioner i särskilt utsatta länder, samt katastrofberedskapsförmågan hos internationella, regionala och nationella humanitära organisationer som verkar för att avhjälpa följdverkningarna av katastrofer.

Civila och militära aktörer bör verka för samma övergripande mål och i ökad utsträckning samordnas i de insatser där det är efterfrågat och möjligt, för att uppnå synergieffekter i både planering, genomförande och utvärdering av insatser. Stärkt samverkan är viktigt för att åstadkomma en mer effektiv användning av resurser. Erfarenheter från insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik har visat att t.ex. kommunikationer, transporter, medicinskt stöd, skydd av personal och logistik är områden där synergieffekter kan uppnås. De lösningar som Sverige utvecklar för civilmilitär samverkan ska vara förenliga med de som relevanta internationella och regionala organisationer utvecklar. Genom att utveckla vår krishanteringsförmåga tillsammans med andra skapas användbara och efterfrågade resurser.

Sverige bör i sitt arbete verka för att undvika onödig dubblering av strukturer på internationell nivå. Regeringen anser att det är viktigt att berörda myndigheter fortsatt ser över på vilket sätt de kan samverka i insatser, både nationellt och internationellt.

Regeringen anger i skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet att ansvaret för SNAM bör flyttas från Transportstyrelsen till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327). Överflyttningen ska vara genomförd den 1 januari 2011. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör fortsatt arbeta med SNAM-konceptet så att det utvecklas till att bli en alltmer integrerad del av den svenska förmågan gällande insatser nationellt och internationellt.

4.6.2 Miljöräddning till sjöss

Resultatanalys

Kustbevakningen har under 2009 givits en förbättrad förmåga till nödbogsering, nödläktring och brandbekämpning till sjöss genom att tre nya stora kombinationsfartyg levererats.

Under 2009 har Kustbevakningen genomfört 51 oljeskyddsoperationer (2007; 34 st, 2008; 35 st). Av oljeskyddsoperationerna under 2009 har två varit internationella inom ramen för gällande samverkansavtal, operation

Full City i Norge och operation Artic Sky i Ålands hav.

Antalet upptäckta oljeutsläpp minskade med nästan 10 procent jämfört med 2008 och tyder på att sjöfarten fått ökad respekt för regelverket, tar större hänsyn till den känsliga marina miljön och är mer noggrann vid hantering av oljor. En annan bidragande orsak är Kustbevakningens ökade förmåga att med det nya flygövervakningssystemet kompletterad med satellitövervakning övervaka stora havsområden och möjligheten att därmed kunna ta utsläppande fartyg på bar gärning. En ökad kännedom om dessa nya förmågor torde även ha en avskräckande effekt.

Utsläpp från sjunkna större fritidsbåtar, där ägareförhållandena ibland är tveksamma, ligger fortfarande på en hög nivå och utgör en lokal belastning på vattenmiljön samt föranleder ett antal insatser från Kustbevakningen eller den kommunala räddningstjänsten.

Mörkertalet för utsläpp inom svensk ekonomisk zon bedöms ha minskat betydligt de senaste åren som en följd av kombinerad flyg- och satellitövervakning.

Regeringen bedömer att målet med att utsläppen i svensk ansvarszon ska vara försumbara ur ekologisk synvinkel är uppnått.

Vidare har Kustbevakningen under 2009 bland annat medverkat i fortsatt kvalitetsutveckling av Sea Track Web (system för oljedriftsprognoser utvecklat av SMHI) och bedrivit nationell samverkan inom räddningstjänstområdet. Det internationella samarbetet spelar en stor roll i arbetet med att tidigt upptäcka överträdelser av gällande utsläppsbestämmelser och för att kunna bekämpa när de skett. Kustbevakningen deltar bl.a. i arbetet inom IMO, EU, HELCOM, Bonn- och Köpenhamnsavtalet, Artic Council samt North Atlantic Coast Guard Forum. Vid ett scenario med en stor oljeolycka till havs är alla länder runt Östersjön beroende av väl fungerande internationella samarbeten.

Regeringen bedömer att Kustbevakningen har uppfyllt målet med att ständigt kunna påbörja och leda oljebekämpningsinsatser till sjöss genom Kustbevakningens organisation med en grundbemanning dygnet runt i ledningscentralerna och genom att varje region har räddningsledare i ständig beredskap. Varje kustbevakningsregion har ständigt minst ett miljöskyddsfartyg och ett antal övervaknings-

fartyg till sjöss, vilka tillsammans uppfyller kraven på ständig beredskap för att kunna påbörja oljebekämpningsinsatser. Även Kustbevakningens omfattande satellit- och flygspaning skapar förutsättningar för tidig upptäckt av utsläpp varigenom även målet med att tidigt kunna bekämpa utsläpp kan uppnås. Detta reducerar även risken för att utsläppt olja når land.

Genom tillförsel av tre nya flygplan och kombinationsfartyg med betydligt större kapacitet har inte minst Sveriges insatsförmåga inom miljöräddningstjänstområdet stärkts.

Regeringens bedömning är att miljöräddningstjänstberedskapen anpassats till rådande och bedömd hotbildsutveckling och genom internationella samarbeten medverkat till att stärka miljöräddningstjänsten till sjöss.

Inriktning

Stora mängder olja transporteras årligen på Östersjön. Vid ett givet tillfälle pågår i genomsnitt ca 2 000 fartygsrörelser på Östersjön. Genom detta och Östersjöns känslighet är det av stor vikt att Sverige fortsätter att utveckla förmågan att hantera olyckor till sjöss med allvarliga utsläpp som följd.

Genom driftsättningen av Kustbevakningens tre nya kombinationsfartyg med större läktrings- och bogseringskapacitet under år 2010 har Kustbevakningens förmåga att hantera större olyckor stärkts. Utöver de tre driftsatta kombinationsfartygen kommer ytterligare fyra något mindre kombinationsfartyg att börja levereras i april 2011. Inriktningen är att placera ett fartyg i varje kustbevakningsregion för att ersätta en del av de äldre miljöskyddsfartygen i den nuvarande flottan. Vidare har Kustbevakningen en ständig beredskap för att både nationellt och internationellt kunna påbörja och leda miljöräddningstjänst till sjöss. Den pågående förnyelsen av fartygsflottan kommer på sikt att innebära en ökad förmåga att hantera allvarliga utsläpp till sjöss.

Genom ett fortsatt aktivt deltagande i internationella samarbeten och internationell övningsverksamhet stärks den gemensamma förmågan att hanterat olyckor och kriser.

4.6.3 Information mellan aktörer och till allmänheten samt frivilliga

Resultatanalys

Information mellan aktörer och till allmänheten

I syfte att sprida information om den nya influensan A(H1N1) genomförde Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ett flertal aktiviteter t.ex. togs ett särskilt faktablad fram. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap anordnade också tillsammans med övriga myndigheter i den Nationella pandemigruppen ett informationsmöte om den nya influensan A(H1N1) för branschorganisationer och företag. Under arbetet med den nya influensan användes bland annat Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps nationella informationstjänst som består av webbplatsen www.krisinformation.se och en myndighetsgemensam telefontjänst dit allmänheten kunde vända sig för att få svar på sina frågor. Genom dessa kanaler kunde allmänheten få ensad och samlad information från berörda myndigheter. Målsättningen är att människor enkelt ska kunna hitta till relevant och bekräftad information från myndigheter och andra ansvariga, oavsett vem som hanterar krisen. Under de första fyra månaderna 2009 hade www.krisinformation.se ca 64 000 besök. Detta kan jämföras med den stora ökningen till ca 1 192 000 besök som gjordes till portalen under maj-december, vilket sannolikt berodde på det informationsbehov som uppstod i samband med den nya influensan A (H1N1).

Regeringens bedömning är att information till och interaktion med allmänheten har fungerat bra i samband med den nya influensan A(H1N1).

Frivilliga

För att åstadkomma en effektiv krishantering har frivilligorganisationerna en viktig uppgift att fylla genom att ta tillvara den enskilda individens engagemang för att därigenom förbättra samhällets krishanteringsförmåga och att stimulera frivilligarbetet. Ideellt engagemang har vidare en positivt effekt på människors tillit till samhället och till varandra, vilket är av värde för krisberedskapen. Av de 32 miljoner kronor som regeringen ställde till Myndigheten för samhällsskydd och bered-

skaps förfogande under anslaget 2:4 *Krisberedskap* för ersättning till frivillig försvarsverksamhet har 28,9 miljoner kronor förbrukats under 2009. Medlen har bl.a. använts för att genomföra befattningsutbildningar för frivilliga försvarsorganisationers medlemmar. Av anslaget 6:8 *Stöd till frivilliga försvarsorganisationer* har vidare 22,9 miljoner kronor betalats ut till Frivilliga Automobilkårens Riksförbund, Frivilliga Flygkåren, Svenska Blå Stjärnan samt Sveriges Civilförsvarsförbund inom ramen för krisberedskapsområdet. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har vidare fördelat ut bidrag om 32 miljoner kronor från anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* till ideella organisationer för genomförande av kursverksamhet riktad till allmänheten. Bland de större bidragsmottagarna finns Svenska Röda Korset, Sveriges Civilförsvarsförbund, Svenska Brandskyddsföreningen och Svenska Livräddningssällskapet. Bidragen användes till att genomföra utbildningar inom bl.a. brandkunskap, vattensäkerhet, säkerhet till vardags och vid kris, första hjälpen och hjärt- och lungräddning.

Regeringens bedömning är att i de frivilliga organisationerna har en viktig bidragande roll för samhällets beredskap och förmåga att hantera såväl vardagliga händelser som allvarliga händelser.

Inriktning

Information mellan aktörer och till allmänheten

Allmänheten behöver information för att kunna agera på lämpligt sätt men också för att övergripande förstå vad som händer. Information om säkerhet i samhället behöver utvecklas för att skapa förtroende för samhällets förmåga och bidra till att den enskildes förmåga att agera stärks. Kommunikation bör också leda till ökad kunskap hos allmänheten om samhällets arbete med skydd mot olyckor, krisberedskap, försvar och säkerhetspolitik. I detta sammanhang är det även av vikt att kunna nå ut till personer som inte är svensktalande. Den enskilda individen har en skyldighet och behöver vara förberedd för att kunna hantera sin egen situation och själv klara de omedelbara behov som kan uppstå. Det är därför angeläget att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fortsätter att informera

och tydliggöra förhållandet mellan förväntningar på det allmännas ansvar och individens ansvar.

Regeringen har den 18 mars 2010 givit Socialstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att utvärdera förberedelserna inför och hanteringen av den nya influensan A(H1N1) (S nr 3:3). I uppdraget ingår bl.a. en utvärdering av kommunikationsfrågor rörande pandemin, utvärdering av portalen www.krisinformation.se, det myndighetsgemensamma informations-systemet WIS och den myndighetsgemensamma telefontjänsten 020-202000, Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2011.

Frivilliga

De frivilliga försvarsorganisationernas insatser har en viktig roll för krisberedskapen. För att regeringen ska kunna göra en bedömning av behovet av frivilliga inom krisberedskapsområdet bör Myndigheten för samhällsskydd och beredskap hålla samman arbetet med att sammanställa, prioritera och beräkna behov av ekonomiska resurser. Mot bakgrund av detta lämnar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap uppdrag till frivilligorganisationerna med ett såväl kort som långsiktigt perspektiv. Som tidigare har aviserats avser regeringen att se över de författningar som reglerar den frivilliga försvarsverksamheten.

Enligt förordningen (2008:1097) om beredskapspolisen ska beredskapspoliser kallas in till polismyndigheterna under höjd beredskap. Vidare får beredskapspoliser som ingått avtal med Rikspolisstyrelsen också kallas in för tjänstgöring vid allvarliga eller omfattande störningar på samhället. Mot bakgrund av bl.a. de senaste årens säkerhetspolitiska utveckling med en förändrad personalförsörjning för totalförsvaret där uttag med bl.a. civilplikt inte längre sker samt den kraftiga ökningen av antalet poliser i tjänst avser regeringen att pröva det fortsatta behovet av beredskapspolisen inför budgetpropositionen 2012. I avvaktan på den prövningen ska ingen repetitions- och nyutbildning av beredskapspolisen ske och målsättningen om 1500 beredskapspoliser underskrivas.

4.6.4 Rakel

Resultatanalys

Det gemensamma radiokommunikations-systemet Rakel byggs ut i sju etapper. Under 2009 har etapp fyra och fem färdigställts. Rakel har under 2009 främst finansierats via anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*.

Regeringen gjorde i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104) bedömningen att det vid utgången av 2009 skulle finnas ca 25 000 abonnemang i Rakel och att systemet skulle ha 160 miljoner kronor i intäkter. Utfallet för 2009 var 22 500 abonnemang (aktiva och beställda) med intäkter på sammanlagt 158 miljoner kronor. Vid utgången av augusti 2010 fanns drygt 30 000 abonnemang i Rakel och över 100 kommuner har anslutit sig till systemet. Utgångspunkten för Rakel har varit att systemet när det är fullt utbyggt ska ha 50 000 abonnemang.

I april 2009 fick en arbetsgrupp inom Regeringskansliet i uppdrag att genomföra en översyn av Rakel (dnr Fö2009/922/SSK). Arbetsgruppen redovisade i februari 2010 slutrapporten Rakel, nuläge och framtid – Kommunikation, samordning och interoperabilitet (dnr Fö2009/1090/SSK). Delar av rapporten har varit föremål för remiss. En remissammanställning finns tillgänglig i Försvarsdepartementet (dnr Fö2009/1090/SSK). Arbetsgruppens rapport bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Inriktning

Vid utgången av 2010 bedöms etapp sex och sju av Rakel vara färdigställda. Den tekniska utbyggnaden av Rakel kommer därmed att vara slutförd. Det är regeringens bedömning att utbyggnaden kommer att vara färdigställd inom angivna budgetramar.

Rakel spelar en viktig roll i arbetet med skydd mot olyckor och krisberedskap. Vid olyckor och allvarliga händelser är robust och säker kommunikation av yttersta vikt. Rakel ökar också förutsättningarna till samverkan mellan aktörer och underlättar utvecklandet av gemensamma metoder för ledning och kommunikation. Rakel bör därför också ha en integrerad roll i övningsverksamhet inom skydd mot olyckor och krisberedskap. För att

kunna understödja arbetet inom skydd mot olyckor och krisberedskap på ett optimalt sätt är det viktigt att Rakel löpande anpassas efter uppkomna behov.

I skrivelsen Samhällets säkerhet – stärkt samverkan för ökad säkerhet (skr. 2009/10:124, bet. 2009/10:FöU9, rskr. 2009/10:327) konstaterades att Rakel är ett mycket bra samverkansverktyg, men att förbättringar kan göras i Rakelverksamheten.

Regeringen kan vidare konstatera att anslutningsgraden till Rakel är lägre än förväntat, vilket medför ett underskott i verksamheten som under 2011 föreslås finansieras via utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap respektive utgiftsområde 4 Rättsväsendet (se avsnitt 4.10.5). För att undvika ytterligare underskott måste anslutningsgraden öka. Detta gäller särskilt användare inom kommuner och landsting samt inom privat sektor.

Rakel bygger på premissen att centrala aktörer inom skydd mot olyckor och krisberedskap använder systemet. Systemet kan bara fullt ut spela rollen som samverkansverktyg om alla berörda aktörer är anslutna. När Rakel är fullt utbyggt är det därför mycket angeläget att anslutningen till Rakel blir komplett. Regeringen anser mot denna bakgrund att utgångspunkten bör vara att samtliga statliga myndigheter som enligt förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap som har ett särskilt ansvar vad gäller krisberedskap, liksom samtliga statliga myndigheter som har en skyldighet att ha en tjänsteman i beredskap bör vara anslutna till och använda Rakel.

Vid sidan av detta är det avgörande att kommunala och privata aktörer ansluter sig till Rakel. För att detta ska kunna ske skyndsamt är det viktigt att det finns en långsiktig avgiftsbild för kommunala användare vad gäller grundtjänsterna i Rakel samt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap intensifierar arbetet med att förbättra försäljningsverksamheten och kundstödet för att öka anslutningsgraden.

Regeringen vill framhålla vikten av att anslutningsprocessen görs så enkel och lättillgänglig som möjligt. Regeringen avser att noggrant följa utvecklingen av anslutningsgraden och vid behov vidta de åtgärder som behövs. Utfasning av äldre kommunikationsnät samt

möjligheterna att finna kostnadseffektiva tillgänglighetslösningar där privata aktörer kan ta ett större ansvar bör särskilt beaktas.

Regeringen gav i mars 2010 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att utarbeta en nationell Rakelstrategi. Myndigheten redovisade uppdraget i juni 2010. Regeringen vill framhålla vikten av att strategin implementeras och att den uppdateras efter behov.

4.6.5 Alarmeringstjänsten – 112 samt inrättande av särskilt informationsnummer

Resultatanalys

Alarmeringstjänsten - 112

Alarmeringsavtalet mellan staten och SOS Alarm Sverige AB löper tillsvidare. I avtalet regleras ersättningen från staten för SOS-tjänsten för perioden 2009-2011. Syftet med avtalet är att säkerställa en effektiv SOS-tjänst och skapa möjlighet att tillkalla eller komma i förbindelse med polis, statlig eller kommunal räddningstjänst samt ambulans. Staten ställer i avtalet bl.a. krav på att SOS Alarm Sverige AB ska driva centraler som upprätthåller SOS-tjänsten för larmnumret 112 i hela landet avseende inkommande nödsamtal. SOS Alarm Sverige AB ska erbjuda kommuner och landsting och statliga myndigheter med ansvar för räddningstjänst möjligheten att skriva egna avtal med SOS Alarm Sverige AB. Dessa aktörers avtal reglerar villkoren för utlarmning av den kommunala räddningstjänsten och landstingens ambulansverksamhet. Utlarmningen av dessa resurser regleras således i särskilda avtal mellan dessa parter.

Under den senaste 10-årsperioden har antalet verkliga nödsamtal legat varaktigt kring cirka 1,5 miljoner per år. Enligt SOS Alarms alarmeringsavtal med staten ska medelsvarstiden för 112 vara högst 8 sekunder. Den sammanlagda ackumulerande svarstiden för samtliga SOS-centraler var 6,8 sekunder för 2009.

I avtalet anges vidare att SOS Alarm Sverige AB är en resurs för samhällets krisberedskap. Krav ställs vidare på att SOS Alarm Sverige AB ska kunna tillhandahålla landstäckande kommunikation i Rakel i takt med att

systemet byggs ut och medverka till en effektiv kommunikationssamordning samt administrera, utveckla och erbjuda samordningstjänster inom systemet.

Av Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps tillsynsrapport av statens alarmeringsavtal med SOS Alarm Sverige AB framgår att SOS Alarm Sverige AB i huvudsak uppfyllt åtagandet enligt avtalet (dnr Fö2010/990/SSK). Regeringens bedömning är att de uppgifter som SOS Alarm Sverige AB utför enligt alarmeringsavtalet bidrar till samhällets förmåga inom områdena skydd mot olyckor och krisberedskap.

Inrättande av särskilt informationsnummer

I samband med att en allvarlig händelse drabbar samhället uppstår ett stort behov bland allmänheten av att få information om vad som hänt, vad det innebär för den enskilde och dess anhöriga samt hur händelsen kan komma att utvecklas. En allvarlig händelse skapar också ett behov, både hos myndigheter och hos allmänheten, av att kunna lämna information.

I enlighet med regeringens tidigare proposition Stärkt krisberedskap för säkerhets skull (prop. 2007/08:92, bet. 2007/08:FöU12, rskr. 2007/08:193) behöver stödet i form av information och kommunikation till allmänheten och olika aktörer stärkas vid allvarligare händelser och kriser.

SOS Alarm Sverige AB har i en redogörelse (dnr Fö2010/153/SSK), sammanställt erfarenheter från inträffade större händelser under perioden 2007-2009, som pekar på att allmänheten, trots insikt om att det inte rör sig om en akut situation, ringer 112 för att få och kunna lämna information på grund av att det inte finns kännedom om något alternativnummer. Därmed skulle informationsnumret, enligt redogörelsen, kunna komplettera och framförallt avlasta nödnumret 112.

Inriktning

Alarmeringstjänsten - 112

I alarmeringsavtalet mellan staten och SOS Alarm Sverige AB regleras en extra ersättning till SOS Alarm Sverige AB för att kunna bedriva radiokommunikation i både det analoga systemet och i det digitala Rakel-systemet under en övergångsperiod. Rege-

ringen avser att fasa ut den extra ersättningen från och med 2012.

Inrättande av särskilt informationsnummer

Regeringen anser att stödet till allmänheten och aktörerna inom krisberedskapssystemet avseende information och kommunikation i samband med en allvarlig händelse eller kris bör stärkas. Tidigare händelser har visat att nödnumret 112 blir hårt belastat. Som exempel kan nämnas ett åskoväder i Örebro i maj 2010 vilket medförde att anslutna till kommunens vattenledningar blev utan vatten och nödnumret 112 användes av många invånare.

Regeringen har den 14 april 2010 (Fö nr 6) uppdragit åt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i samverkan med SOS Alarm Sverige AB (SOS Alarm), Rikspolisstyrelsen och övriga berörda aktörer att redovisa en plan för hur inrättandet av ett särskilt informationsnummer kan genomföras. Planen ska precisera innehållet i tjänsten, hur tjänsten kompletterar polisens kontaktnummer 114 14 och hur den kan införas. I planen ska även lämplig ansvarsfördelning för tjänstens utveckling och drift beskrivas och motiveras. Bedömda kostnader för informationsnumrets införande och drift samt förslag på hur tjänsten ska finansieras ska redovisas. Uppdraget har redovisas den 1 oktober 2010.

4.7 Uppföljning, utvärdering och lärande

Förmågan i samhället att förebygga och hantera olyckor och kriser bör kontinuerligt förbättras genom lärande från inträffade händelser samt genom att erfarenheter och erhållna kunskaper från tillsyn, uppföljning och utvärdering tillvaratas och förmedlas. Arbete med att inhämta och förmedla kunskaper bör ske på ett systematiskt och strukturerat sätt och genomföras såväl områdesvis som på en övergripande samhällsnivå. Tvärsektoriella och samlade bilder och bedömningar som tillgodoser nationella, regionala och lokala behov bör kunna förmedlas. Inriktning och finansiering av forskning och annat utvecklingsarbete för skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt

försvar är väsentligt för att stärka skyddet och beredskapen i samhället.

4.7.1 Förmåga att lära och återföra kunskap från olyckor och kriser

Resultatanalys

För att samhällets förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser ska öka är det viktigt att erfarenheter och lärdomar löpande tas tillvara för att öka förmågan att hantera en olycka eller kris.

Arbetet med olycksundersökningar har påbörjats i de flesta kommuner. Det finns dock skillnader i hur långt kommunerna har kommit i arbetet. För att få systemet med olycksundersökningar att fungera tillfredsställande i samtliga kommuner behövs utbildning, information och stöd.

Under 2009 sammanställde, sekretessgranskade och analyserade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap cirka 70 olycksundersökningar och 400 brandutredningar från kommunerna.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har i samverkan med polis och åklagare i Gävleborgs län genomfört ett projekt i syfte att öka kvalitén i brandutredningar vid anlagda bränder. Vidare genomförde myndigheten i samverkan med Socialstyrelsen och Livsmedelsverket en konferens om erfarenheter från observatörsinsatser och ett seminarium om lärande från olycksutredningar och om hur åtgärder, som en konsekvens av olyckutredningen, genomförs. En guide för sekretesshantering vid olycksundersökningar publicerades.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har genomfört en kurs i kvalificerad olycksutredningsmetodik i samverkan med Karlstad universitet med deltagare från statliga myndigheter, kommuner och företag.

Regeringen bedömer att insatser inom området har bidragit till att förmågan hos beslutsfattare och andra berörda att lära och återföra kunskap från olyckor och kriser har ökat.

Inriktning

Krisberedskapsarbetet är en lärande verksamhet som genererar kunskap och insikt genom att erfarenheter av övade och inträffade

händelser tas tillvara. Arbetet med uppföljning, utvärdering och lärande behöver bedrivas strukturerat och tvärsektorielt. Målet med den lärande verksamheten är att öka aktörernas förmåga att förebygga och hantera olyckor och kriser. Detta sker genom inriktning, samverkan, tillsyn, analys, uppföljning, utvärdering, beställning av forskning och studier samt lärande från inträffade händelser.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps arbete med statistik och analys av olyckor, kriser och säkerhets- och krishanteringsarbete bör fortsatt utvecklas.

Inom området för metoder och system för lärande från olyckor och kriser bör arbetet med att förvalta och utveckla metodik för olycksundersökningar och observatörsverksamhet fortsatt utvecklas.

Vidare bör myndigheten påbörja ett långsiktigt arbete med att utveckla och förbättra information och stöd till kommunerna, och samverkan mellan kommunerna, avseende olycksundersökningar, erfarenhetsåterföring och effektiva lärprocesser.

4.7.2 Utredning av olyckor

Resultatanalys

Statens haverikommission verkar inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap och inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. I detta avsnitt redogörs endast för verksamhet inom utgiftsområde 6, Försvar och Samhällets krisberedskap. Inom dessa områden inkom totalt 27 stycken nya ärenden under året, varav fyra ledde till att undersökningar inleddes. Under 2009 lämnade totalt 1 stycken slutrapport med 17 stycken rekommendationer. Vid ingången av 2009 fanns 45 rekommendationer som inte genomförts av tillsynsmyndigheterna och vid utgången av 2009 återstod 19 stycken. Den särskilda satsning på att hålla utredningstiderna inom 12 månader, som anges i myndighetens regleringsbrev, fortsatte under 2009. Utredningstiden inom området annan verksamhet har dock överskridit den angivna tidsgränsen. Statens haverikommission anger att anledningen till det är att utredningar inom området regelmässigt är mycket omfattande och komplexa.

Det är regeringens bedömning att Statens haverikommission i huvudsak har uppfyllt de av regeringen ställda målen. Se vidare utgiftsområde 22 Kommunikationer för redovisning av Statens haverikommissions verksamhet inom civil luftfart, spårbunden trafik och civil sjöfart.

Inriktning

Regeringen gav i februari 2009 Statskontoret i uppdrag att analysera Statens haverikommissions verksamhet och finansiering (dnr Fö2009/477/SSK). Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Försvarsdepartementet) den 1 december 2009 i rapporten Statens haverikommissions verksamhet – inriktning, omfattning, finansiering (dnr Fö2009/2370/MFU). Statskontorets rapport har beretts genom att ett remissmöte har hållits. Mötesanteckningar och skriftliga kommentarer finns tillgängliga i Försvarsdepartementet (dnr Fö2009/2370/MFU).

Statskontoret konstaterar i rapporten att Statens haverikommission i hög grad lyckats klarlägga händelseförlopp och orsaker i de undersökta olyckorna. Rekommendationer om säkerhetshöjande åtgärder har också i allmänhet hörtsammats av ansvariga myndigheter. Däremot har Statens haverikommission haft svårt att nå upp till målen regeringen satt för handläggningstid. Statskontoret anser att Statens haverikommission fortsatt bör upprätthålla dagens roll då det bl.a. krävs ett oberoende utredningsorgan för att kunna leva upp till kraven i internationella konventioner och EU-lagstiftning. Statskontoret ifrågasätter dock om Statens haverikommission har tillräckliga resurser för att fullt ut svara upp mot de internationella krav som finns. I likhet med Statskontoret anser regeringen att det bör övervägas om myndigheten skulle kunna minska ambitionsnivån i vissa olycksutredningar för att därigenom anpassa resursåtgången till utredningarnas förväntade nytta. Myndighetens befogenheter i detta hänseende bör förtydligas. Regeringen delar Statskontorets bedömning att en minskning av detaljeringsgraden i den reglering av personalens sammansättning och kompetens som i dag finns i Statens haverikommission instruktion bör övervägas.

När det gäller finansieringsmodell för Statens haverikommission anser Statskontoret

att myndighetens verksamhet i fortsättningen bör finansieras via ett ramanslag.

Regeringen bedömer utifrån utredningens förslag och de synpunkter på förslaget som inkommit att ett ramanslag ger Statens haverikommission bästa möjligheten att uppfylla nuvarande och kommande uppgifter för myndigheten. Regeringen föreslår därför att ett ramanslag skapas fr.o.m. 2011 för Statens haverikommission.

4.8 Avveckling av myndigheter, en slutredovisning

Resultatanalys

Regeringen beslutade den 15 maj 2008 att en särskild utredare skulle ansvara för avvecklingen av Statens räddningsverk (SRV), Krisberedskapsmyndigheten (KBM) och Styrelsen för psykologiskt försvar (SPF). Den 1 januari 2009 bildades Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF då sammanlagt 253 personer kom till Avvecklingsmyndigheten.

Avvecklingsmyndigheten har sedan dess ansvarat för avvecklingen, vilket inneburit att

- fullgöra arbetsgivarens uppgifter enligt trygghetsavtalet och så långt möjligt aktivt medverka till att den övertaliga personalen kan få nytt arbete eller finna en annan acceptabel lösning i enskilda fall,
- vidta övriga åtgärder, t.ex. avveckla och återställa lokaler och utrustning,
- verkställa slutlig arkivläggning samt
- avsluta alla kontrakt eller andra åtaganden.

Avvecklingsmyndigheten upphörde den 30 april 2010. Vid detta datum hade 140 personer anställning eller bedrev eget företag, 64 var pensionärer, 30 personer var arbetslösa, 12 bedrev studier och 7 var sjukskrivna eller hade uppsägningstid kvar. Avvecklingen finansieras via anslag 2:8 *Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF*. Kostnaden uppgår till ca 300 miljoner kronor för perioden 2008-2010. Av dessa är 200 miljoner kronor personalkostnader, dvs. 67 procent.

Av den slutrapport som lämnats framgår att samtliga avvecklingar fullföljts förutom frågan om behov av sanering av mark vid f.d. räddningsskolan i Rosersberg (dnr

Fö2010/821/SSK). Arbetet med att hantera saneringsfrågan bedrivs nu av Sveriges geologiska undersökning på uppdrag från regeringen (dnr Fö2010/805/SSK).

Regeringen bedömer att avvecklingen genomförts med ett gott resultat, framförallt avseende utfallet när det gäller sysselsättning för de personer som kom till Avvecklingsmyndigheten.

4.9 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har lämnat revisionsberättelser utan invändning för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Kustbevakningen med bedömningen att myndigheternas årsredovisningar för 2009 i allt väsentligt är rättvisande. Riksrevisionen har även lämnat en revisionsrapport för Kustbevakningen med fem rekommendationer rörande redovisning av kostnader för prestationer, redovisning av intäkter och kostnader per verksamhetsområde, brister i underlag till resultatredovisningen, avgiftsverksamheten och lagerredovisning. För Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF har Riksrevisionen lämnat revisionsberättelse utan invändning med bedömningen att myndighetens årsredovisning för 2009 och 2010 i allt väsentligt är rättvisande. För Statens haverikommission har Riksrevisionen lämnat en revisionsrapport med två rekommendationer rörande behov av ytterligare kvalitetssäkring av uppgifter i redovisade tabeller samt bristfällig information om vad som ingår i ett nyckeltal. För de myndigheter som vidtagit åtgärder med medel från anslaget 2:4 *Krisberedskap* utgör denna verksamhet endast en del av myndigheternas totala verksamhet. Riksrevisionens iakttagelser för dessa kommenteras i respektive berört utgiftsområde.

4.10 Budgetförslag

4.10.1 2:1 Kustbevakningen

Tabell 4.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2009	Utfall	819 620	Anslags-sparande	174 375
2010	Anslag	990 586 ¹	Utgifts-prognos	933 678
2011	Förslag	999 336		
2012	Beräknat	968 679 ²		
2013	Beräknat	982 156 ³		
2014	Beräknat	1 001 525 ⁴		

¹ Inklusivt tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 958 966 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 958 966 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 956 845 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Kustbevakningens verksamhet att utföra sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt räddningstjänst till sjöss. Anslaget används även till Kustbevakningens kostnader för samordning av de civila behoven av sjöövervakning och sjöinformation.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.2 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	3 633		3 633	0
Prognos 2010	4 000		4 000	0
Budget 2011	4 000		4 000	0

Intäkterna avser oljeskadeersättning som påförs fartygsägare för uppkomna oljeskador. Intäkterna för denna inkomsttitel är svåra att prognostisera. För att få ut avgiften krävs ibland att den som vållat skada förs inför domstol, vilket gör att det kan dröja flera år innan statens fordran säkrats.

Mot inkomsttiteln redovisas även vattenföreningavgifter som redovisas av Tullverket för Kustbevakningens räkning (se vidare utgiftsområde 3, anslaget 1:3 *Tullverket*).

Tabell 4.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009 (varav tjänsteexport)	4 619	4 619	0
Prognos 2010 (varav tjänsteexport)	5 000	5 000	0
Budget 2011 (varav tjänsteexport)	5 000	5 000	0

Kustbevakningen utför uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter samt andra uppdragsgivare och avnämare. Myndigheten får disponera intäkterna.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för 2011–2013 godkänns (tabell 4.4).

Tabell 4.4 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013
Flygplan (typ 501)	630	17	-	-	-
Större kombinationsfartyg	1 140	140	-	-	-
Kombinationsfartyg (typ 031)	1 050	77	620	245	-
Övervakningsfartyg (typ 312)	200	12	50	90	37
Svävare	18	12	4		
Övriga investeringar		70	50	50	50
Summa investeringar	3 038	328	724	385	87
Lån i Riksgäldskontoret		328	724	385	87
Summa finansiering		328	724	385	87

Skälen för regeringens förslag: Kustbevakningen bör under 2011 fullfölja redan påbörjade materielanskaffningar, dock bör inga ytterligare upphandlingar och beställningar av fartyg påbörjas under 2011. Regeringen anser att de förändrade ekonomiska förutsättningarna till viss del påverkar myndighetens möjlighet att uppnå fastställda mål för den operativa förmågan.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande. Anslaget har engångsvis ökats med 40 miljoner kronor 2010 och 2011 för att finansiera tillkommande kostnader för räntor med koppling till investeringsplanen ovan. År 2012 beräknas beloppet åter i lika delar under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* respektive anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

Anslaget har engångsvis ökats med 780 000 kronor 2011 till och med 2013 för att finansiera åtgärder mot sjö- och rattfylleri.

Till sist har anslaget från och med 2011 minskats med 140 000 kronor till följd av verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Tabell 4.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	989 546	989 546	989 546	989 546
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	9 150	19 266	33 301	55 784
Beslut	780	-39 991	-40 547	-42 255
Överföring till/från andra anslag	-140	-141	-143	-147
Övrigt ³				-1 404
Förslag/beräknat anslag	999 336	968 679	982 156	1 001 525

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget.

Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.10.2 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra olyckor

Tabell 4.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	39 850	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	54 850 ¹	Utgifts-prognos	54 850
2011	Förslag	59 850		
2012	Beräknat	39 850		
2013	Beräknat	24 850		
2014	Beräknat	24 850		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor.

Anslaget används även för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvämningrisker.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 40 000 000 kronor under perioden 2012-2014 (tabell 4.7).

Tabell 4.7 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2014
Ingående åtaganden	24 330	34 269	39 239	-	-
Nya åtaganden	15 191	17 970	25 000	-	-
Infriade åtaganden	-5 252	-13 000	-25 000	-25 000	-15 000
Utestående åtaganden	34 269	39 239	39 239	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	40 000	40 000	40 000	-	-

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser bidrag till kommunernas verksamhet att förebygga jordskred och andra naturolyckor för att stimulera sådana åtgärder.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

I statsbudgeten för 2010 ökades anslaget med 30 miljoner kronor 2010, 35 miljoner kronor 2011 och 15 miljoner kronor 2012 för åtgärder för att anpassa Sverige till de effekter som följer av ett förändrat klimat. I förhållande till 2010 ökas därför anslaget med 5 miljoner kronor 2011 och minskas med 15 miljoner kronor 2012 samt 30 miljoner kronor från och med 2013.

Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra olyckor

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	54 850	54 850	54 850	54 850
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	5 000	-15 000	-30 000	-30 000
Förslag/ beräknat anslag	59 850	39 850	24 850	24 850

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.10.3 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tabell 4.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	28 429	Anslags- sparande	-1 349
2010	Anslag	21 080 ¹	Utgifts- prognos	19 290
2011	Förslag	21 080		
2012	Beräknat	21 080		
2013	Beräknat	21 080		
2014	Beräknat	21 080		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Ändamålet med anslaget är att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser, finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget används även för kostnader i ett initialt skede för räddningstjänstinsatser som lämnats efter förfrågan genom den s.k. Gemenskapsmekanismen inom EU. Den aktör som begärt hjälpen betalar motsvarande belopp till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Regeringens överväganden

Utfallet på anslaget varierar kraftigt mellan åren. Detta beror på att det är svårt att förutsäga antalet olyckor som kräver räddningsinsatser och konsekvenserna av dessa.

Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:3 Ersättning för räddningstjänst

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010 ¹	21 080	21 080	21 080	21 080
Förslag/ beräknat anslag	21 080	21 080	21 080	21 080

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.10.4 2:4 Krisberedskap

Tabell 4.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	1 487 105	Anslags- sparande	79 881
2010	Anslag	1 162 120 ¹	Utgifts- prognos	1 204 801
2011	Förslag	1 154 178		
2012	Beräknat	1 302 523 ²		
2013	Beräknat	1 321 123 ³		
2014	Beräknat	1 344 699 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 284 258 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 284 258 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 1 282 461 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget finansierar också i viss utsträckning åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget finansierar även i viss utsträckning åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan vid höjd beredskap för det civila försvaret.

Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för ramanslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera allvarliga/extraordinära händelser som, inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 560 000 000 kronor under perioden 2012-2017.

Tabell 4.12 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2017
Ingående åtaganden	316 424	352 619	339 579	-	-
Nya åtaganden	272 268	196 336	420 150	-	-
Infriade åtaganden	-236 073	-209 376	-200 251	-300 000	-259 478
Utestående åtaganden	352 619	339 579	559 478	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	365 000	360 000	560 000		

Anmärkning: Beloppen är avrundade och överensstämmer därför inte alltid med summan.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser verksamhet som bedrivs inom samverkansområdena Teknisk infrastruktur, Transporter, Geografiskt områdesansvar, Skydd, Undsättning och vård samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps forskningsbidrag. Med anledning av de nya finansieringsprinciperna för bidrag till andra myndigheterna ser regeringen behov av en ökad bemyndiganderam för att kunna hantera bidrag som innebär åtaganden (projekt) över flera år.

Beredskapsinvesteringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps verksamhet intill ett belopp av 500 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att för 2011 besluta om lån i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar inom ramen för Socialstyrelsens verksamhet intill ett belopp av 350 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Låneramen för beredskapsinvesteringar behövs bl.a. för att stärka den nationella beredskapen mot en influensapandemi.

Regeringens överväganden

Från och med 2011 utökas ändamålet med anslaget till att i viss utsträckning finansiera åtgärder för att kunna ge stöd till andra länder inför en möjlig eller vid en allvarlig kris samt att möjligheten att ta emot stöd från andra länder utökas till att gälla även inför en kris. Den internationella utvecklingen har visat att det är viktigt att, där det är möjligt, ge stöd till andra länder också i förberedande och förebyggande syfte för att effektivt kunna begränsa konsekvenserna av en potentiell allvarlig kris. Detta kan t.ex. gälla vid större internationella evenemang eller möten där det uppenbart finns en hotbild mot viktiga samhällsfunktioner eller grundläggande värden. Detta är i linje med den ökade tonvikt som EU, Sverige och övriga nordiska länder lägger på förebyggande åtgärder för att stärka krisberedskapen. Regeringen har för 2011 beräknat 10 miljoner kronor inom anslaget för dessa delvis nya ändamål.

Regeringen har för 2011 beräknat 1,5 miljoner kronor för drift av system för central personal-

redovisning av totalförsvarets personal som ska genomföras av Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Anslaget ökas med 108,5 miljoner kronor från och med 2011. Beloppet beräknades tidigare under anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*. Som framgår under det nyss nämnda anslaget behöver driften av det gemensamma radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet till del anslagsfinansieras även under 2011. Anslaget har därför engångsvis minskats med 100 miljoner kronor 2011.

Anslaget ökar med 25,4 miljoner kronor från och med 2012. Beloppet har tidigare beräknats under anslaget 2:8 *Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF*.

Anslaget har minskats med 18,5 miljoner kronor från och med 2011 som i stället beräknas under anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut*.

Anslaget har minskats med 6 miljoner kronor från och med 2011 som i stället beräknas under anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*.

Anslaget har minskats med 5 miljoner kronor engångsvis 2011 som i stället beräknas under tjugioandra utgiftsområdets anslag 2:5 *Post- och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter* för finansiering av vissa avvecklingskostnader med anledning av att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap övertar ansvaret för Sveriges IT-incidentcentrum (Sitic) den första januari 2011.

Tabell 4.13 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	1 171 370	1 171 370	1 171 370	1 171 370
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	3 778	20 491	37 511	60 808
Beslut	3 530	135 510	137 445	140 094
Överföring till/från andra anslag	-24 500	-24 848	-25 203	-25 689
Övrigt ³				-1 885
Förslag/ beräknat anslag	1 154 178	1 302 523	1 321 123	1 344 699

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.10.5 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Tabell 4.14 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2009	198 993		352 749
2010	211 000 ¹		377 284
2011	Förslag	122 000	
2012	Beräknat	0	
2013	Beräknat	0	
2014	Beräknat	0	

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslagets ändamål är att finansiera utbyggnad, uppbyggnad, drift och förvaltning av ett gemensamt radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.15 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009 (varav tjänsteexport)	167 638	267 162	-99 524
Prognos 2010 (varav tjänsteexport)	232 200	467 700	-235 500
Budget 2011 (varav tjänsteexport)	297 200	543 800	-246 600

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta ut avgifter för finansiering av drift och förvaltning av Rakelsystemet. Intäkterna disponeras av myndigheten.

Intäkterna 2011 kan härledas till den överenskomna fördelningen per departement och myndighet samt beräknade intäkter från övriga användare.

Driften och förvaltningen finansieras även från anslaget 2:5 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet*. I tabellen ovan redovisas även anslagsfinansierade kostnader.

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

I budgetpropositionen för 2010 beräknades inga medel under anslaget från och med 2011 då systemet helt skulle finansieras genom avgifter. Anslutningsgraden har dock inte nått den beräknade nivån, varför driften av systemet även under 2011 till del behöver finansieras med anslag (se avsnitt 4.6.4). I förhållande till 2010 minskas anslaget med 211 miljoner kronor från och med 2011. Medlen beräknas åter under anslag 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, samt anslag 2:4 *Krisberedskap*. Med anledning av fortsatt behov av anslagsfinansiering av drift, ökas anslaget med 122 miljoner kronor för 2011. Medlen har tidigare beräknats under anslaget 2:4 *Krisberedskap*, 2:7 *Myndigheten för samhällets krisberedskap* och fjärde utgiftsområdets anslag 1.1 *Polisorganisationen*.

Tabell 4.16 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	211 000	211 000	211 000	211 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Beslut	-89 000	-211 000	-211 000	-211 000
Förslag/ beräknat anslag	122 000	0	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.10.6 2:6 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tabell 4.17 Anslagsutveckling

Tusental kronor

	Utfall		Anslags- sparande	
2009		178 000		0
2010	Anslag	178 000 ¹	Utgifts- prognos	178 000
2011	Förslag	178 000		
2012	Beräknat	178 000		
2013	Beräknat	178 000		
2014	Beräknat	178 000		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Ändamålet med anslaget är att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

Tabell 4.18 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:6 Ersättning till SOS Alarm för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	178 000	178 000	178 000	178 000
Förslag/ beräknat anslag	178 000	178 000	178 000	178 000

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4.10.7 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tabell 4.19 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	802 161	Anslags- sparande	39 569
2010	Anslag	960 989 ¹	Utgifts- prognos	994 000
2011	Förslag	988 046		
2012	Beräknat	1 000 036 ²		
2013	Beräknat	1 014 255 ³		
2014	Beräknat	1 035 615 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 990 045 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 990 046 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 988 660 tkr i 2011 års prisnivå.

Anslaget används för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förvaltningskostnader.

Ändamålet med anslaget är att finansiera verksamhet avseende skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar däribland inom räddningstjänstområdet inklusive olycks- och skadeförebyggande åtgärder samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/PFF. Vidare finansierar anslaget verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader beträffande Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet.

Anslaget används även för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Delar av utbildningsverksamheten finansieras från anslaget. Ändamålet med anslaget är även att finansiera ersättning till länsstyrelserna för tillkommande uppgifter med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Anslaget finansierar också den verksamhet som myndigheten genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar, dvs. att följa svensk opinionsutveckling av betydelse för totalförsvaret. Anslaget finansierar även drift

och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedia.

Anslaget används även för stöd till frivilliga försvarsorganisationer.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.20 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	16 800		16 800	0
Prognos 2010	17 000		17 000	0
Budget 2011	17 000		17 000	0

Avgifter som tas ut med stöd av lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor redovisas mot inkomsttitel 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter.

Inkomster från oljeskadeersättning enligt sjölagen (1994:1009) redovisas mot inkomsttitel 2713 Vattenföroreningsavgifter m.m.

Tabell 4.21 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	253 798	248 391	5 406
(varav tjänsteexport)	25 665	21 964	3 701
Prognos 2010	263 000	263 500	-500
(varav tjänsteexport)	29 000	28 000	1 000
Budget 2011	289 000	289 800	-800
(varav tjänsteexport)	30 000	28 500	1 500

Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang den avgiftsbelagda verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska bedriva.

Myndigheten får åta sig att mot avgift utveckla och förvalta tekniskt stöd åt andra myndigheter samt åt kommuner och landsting.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska vidare utföra uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter och andra uppdragsgivare. Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang bl.a. tjänsteexport enligt tjänsteexportförordningen (1992:192). Myndigheten får disponera intäkterna.

Myndigheten får delta i internationella räddnings- och katastrofinsatser förutsatt att det

finns en extern finansiering. Vidare får Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, om verksamheten har anknytning till myndighetens uppgifter, mot avgift tillhandahålla fortbildning, uppdragsutbildning samt konferens- och internattjänster.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Förslaget till investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2011–2013 godkänns (tabell 4.22).

Tabell 4.22 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Budget 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013
Rakelverksamhet	371,6	1 009,7	363,5	125,2	80
Beredskapstillgångar	7,3	24,12	60,6	164,2	8,3
Förvaltningstillgångar	56,9	118,9	49,4	46,2	44,6
Summa investeringar	435,8	1 152,7	473,5	335,5	132,9
Lån i Riksgäldskontoret	393,8	980,8	455,1	320,5	132,9
Anslag	42	171,9	18,4	15	-
Summa finansiering	435,8	1 152,7	473,5	335,5	132,9

Regeringens överväganden

Regeringen har i förhållande till 2010 beräknat anslaget enligt följande.

Ansvaret för det Svenska Nationella Ambulansflyget (SNAM) flyttas från Transportstyrelsen till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap den 1 januari 2011. Anslaget ökas därför med 6 miljoner kronor från och med 2011. Beloppet har tidigare beräknats under anslaget 2:4 *Krisberedskap*.

Anslaget ökas med 18,3 miljoner kronor fr.o.m. 2011 för finansiering av Sitic. Medlen har tidigare beräknats under utgiftsområde 22 anslag 2:1 *Post och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter*.

Från och med 2011 ökas anslaget med 5 miljoner kronor för finansiering av informationsinsatser om försvaret och samhällets krisberedskap. Beloppet har tidigare beräknats under anslaget 1:6 *Totalförsvarets pliktverk*.

Anslaget minskas engångsvis 2011 med 2 miljoner kronor för finansiering av driften av det gemensamma radiokommunikationssystem för skydd och säkerhet (Rakel). Om Myndigheten för samhällsskydd och beredskap vidtagit tillräckliga åtgärder för att öka anslutningsgraden under 2011 och att dessa medel då inte behöver användas för driften av Rakel är regeringens avsikt att på tilläggsbudget till statsbudgeten återberäkna beloppet under föreliggande anslag.

Anslaget har minskats med 6 miljoner kronor från och med 2011 som istället beräknas under anslaget 2:9 *Statens haverikommission*.

Till sist har anslaget från och med 2011 minskats med 200 000 kronor till följd av verksamhetsstöd för den statliga budgetprocessen.

Tabell 4.23 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:7 Myndighetens för samhällsskydd och beredskap

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	960 989	960 989	960 989	960 989
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	5 957	15 714	29 601	51 881
Beslut	-2 000	0	0	0
Överföring till/från andra anslag	23 100	23 333	23 665	24 197
Övrigt ³				-1 452
Förslag/beräknat anslag	988 046	1 000 036	1 014 255	1 035 615

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FIU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

4.10.8 2:8 Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF

Anslaget ska finansiera avvecklingen av Statens räddningsverk, Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar.

Tabell 4.24 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	207 553	Anslags-sparande	-3 653
2010	Anslag	95 000 ¹	Utgifts-prognos	89 251
2011	Förslag	45 024		
2012	Beräknat	0		
2013	Beräknat	0		
2014	Beräknat	0		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Regeringens överväganden

Avvecklingsmyndigheten upphörde den 30 april 2010. Samtliga avvecklingar har genomförts (se avsnitt 4.8) utom frågan om behov av sanering av mark vid den tidigare räddningsskolan i Rosersberg. Denna fråga hanteras av Sveriges geologiska undersökningar. Medel för detta kan således behövas under 2011. I förhållande till 2010 minskas anslaget med 50 miljoner kronor 2011 och 96 miljoner kronor från och med 2012 då anslaget inte längre beräknas på statsbudgeten. Medlen beräknas i stället åter under anslaget 2:4 *Krisberedskap*.

Tabell 4.25 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:8 Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	95 000	95 000	95 000	95 000
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löne- omräkning ²	50	1 004	2 350	4 566
Beslut	-50 026	-96 003	-97 349	-99 565
Förslag/ beräknat anslag	45 024	0	0	0

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

4.10.9 2:9 Statens haverikommission

Tabell 4.26 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2009	Utfall	Anslags-sparande	0
2010	Anslag	0	Utgifts-prognos
2011	Förslag	40 000	
2012	Beräknat	40 386 ¹	
2013	Beräknat	40 946 ²	
2014	Beräknat	41 832 ³	

¹ Motsvarar 40 000 tkr i 2011 års prisnivå.

² Motsvarar 40 000 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 39 944 tkr i 2011 års prisnivå.

Ändamålet med anslaget är att finansiera Statens haverikommissionens förvaltningskostnader och deras verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samarbete med berörda säkerhetsmyndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Anslaget har inte tidigare funnits uppfört på statsbudgeten. Medel för ändamålet har till och med budgetåret 2010 beräknats under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* och inom utgiftsområde tjugotvå Kommunikationer delvis under anslag 1:18 *Transportstyrelsen*. Till och med 2010 har Statens haverikommission inte disponerat något eget anslag. Istället har regeringen varje år beslutat om en ram för kostnaderna som betalas av Transportstyrelsen Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Tabell 4.27 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 2:9 Statens haverikommission

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Överföring till/från andra anslag	40 000	40 386	40 946	41 891
Övrigt ¹				-59
Förslag/ beräknat anslag	40 000	40 386	40 946	41 832

¹ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

5 Strålsäkerhet

5.1 Omfattning

Området omfattar frågor om strålskydd och kärnsäkerhet. Verksamheten vid Strålsäkerhetsmyndigheten ingår i området.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom området Strålsäkerhet

Miljoner kronor

	Utfall 2009	Budget 2010 ¹	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013	Beräknat 2014
<i>Strålsäkerhet</i>							
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	301	329	323	309	313	317	324
Summa Strålsäkerhet	301	329	323	309	313	317	324
<i>Äldreanslag</i>							
2009 3:2 Avvecklingsmyndigheten för SSI och SKI	9	0	1	0	0	0	0
Summa Äldreanslag	9	0	1	0	0	0	0

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FiU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

5.3 Resultatredovisning

Resultatredovisningen nedan omfattar resultat samt analys och slutsatser för området Strålsäkerhet. Resultatredovisning för miljö-kvalitetsmålet Säker strålmiljö finns under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.

5.3.1 Resultat

I den årliga rapporten Strålsäkerhetsläget vid de svenska kärnkraftverken 2009, som lämnades i maj 2010 (SSM 2010:11, M2010/2197/Mk), bedömer Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) att strålsäkerhetsläget, dvs. kärnsäkerheten, det fysiska skyddet inkl. kärnämneskontrollen och strålskyddet, vid de svenska kärnkraftverken upprätthålls på en acceptabel nivå. Det har inte heller upptäckts några brister i barriärerna som medför utsläpp

av radioaktiva ämnen som överstiger gällande gränser. Inte heller har några andra radiologiska händelser inträffat som innebär en risk för allmänheten eller yrkesverksamma.

De granskningar som Internationella atomenergiorganet (IAEA) genomför i Sverige går enligt plan. Granskningarna sker på begäran av den tidigare myndigheten Statens kärnkraftinspektion som i sin tur fått regeringens uppdrag att begära sådana granskningar från IAEA. Under 2008 genomfördes granskningen av Forsmarks kärnkraftverk och under 2009 och 2010 genomfördes motsvarande granskningar av Oskarshamn och Ringhals. IAEA genomförde i Forsmark under 2009 även den första uppföljningen av hur IAEA:s rekommendationer omhändertagits. IAEA:s rapporter för Forsmark och Oskarshamn samt uppföljningen för Forsmark har publicerats på SSM:s hemsida. Resultaten från IAEA:s granskningar sammanfaller i stora delar med myndighetens slutsatser från sina egna tillsynsinsatser. IAEA:s granskningar utgör ett viktigt komplement till myndighetens tillsyn men är inte en del av den.

Regeringen och SSM deltar aktivt i internationellt samarbete inom strålsäkerhetsområdet. Främst bedrivs arbetet inom EU, IAEA, FN:s vetenskapliga strålningskommitté (UNSCEAR), OECD:s kärnenergibyrå (NEA) samt Internationella strålskyddskommittén (ICRP). Under 2009 antogs Rådets direktiv 2009/71/Euratom om upprättande av ett gemenskapsramverk för kärnsäkerhet vid kärntekniska anläggningar. Till IAEA rapporterar Strålsäkerhetsmyndigheten bland annat händelser av säkerhetsmässig betydelse inom strålsäkerhetsområdet genom den s.k. INES-skalan.

I början av 2010 satte Strålsäkerhetsmyndigheten Karolinska Universitetssjukhuset i Solna under särskild tillsyn vilket föranletts av att brister i utbildningsrutiner uppdagats.

5.3.2 Analys och slutsatser

Kärnkraftsindustrin är sedan ett antal år inne i en mycket intensiv period. De svenska kärnkraftverken moderniseras för att öka säkerheten samtidigt som det genomförs åtgärder

för att förstärka det fysiska skyddet i syfte att försvåra intrång i anläggningarna. Därutöver genomförs åtgärder för att höja effekten i flera av reaktorerna. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) granskar dessa projekt. Projektets storlek i kombination med att industrins tidplaner inte håller i alla avseenden gör att komplexiteten i och omfattningen av granskningarna av dessa projekt har varit större än förutsett.

Regeringen bedömer att IAEA:s granskningar är en hjälp för kraftbolagen i utvecklingen av driften av kärnkraftverken men också ett stöd för SSM i sin tillsyn. Granskningarna visar därmed på nyttan av en öppen, oberoende internationell granskning.

Den särskilda tillsynen av kärnkraftverket i Ringhals fortsätter.

Efter att i flera decennier ha byggt upp kunskap och kompetens ska Strålsäkerhetsmyndigheten genomföra en granskning av den ansökan om tillstånd till slutförvaring av kärnavfall som Svensk kärnbränslehantering AB planerar att lämna in. Granskningen kommer att ta flera år och innehålla många svåra avvägningar. För att myndigheten ska vara väl förberedd har ett omfattande planerings- och rekryteringsarbete genomförts och förberedelserna kommer att fortsätta under hela 2010 fram till dess att ansökan lämnas till myndigheten.

Under sommaren 2010 lämnade Sverige sin femte nationalrapport enligt kärnsäkerhetskonventionen till IAEA. Sverige uppfyller konventionens samtliga artiklar. Granskningsmötet hålls våren 2011 i Wien.

Kraven i EU-direktivet om kärnsäkerhet ska genomföras i svensk författning senast den 22 juli 2011. Sverige uppfyller dock redan i dag, i allt väsentligt, de krav som ställs i direktivet.

5.4 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i revisionsberättelsen för 2009 avseende Strålsäkerhetsmyndigheten.

5.5 Politikens inriktning

Regeringen har genomfört en rad åtgärder för att skapa ett tydligare ansvarssystem för kärnsäkerheten och ett större ansvar för de som bedriver den kärntekniska verksamheten. Riksdagen har beslutat dels om lagstiftning som möjliggör kontrollerade generations-skiften inom den svenska kärnkraften men också om ökat skadeståndsansvar i händelse av en radiologisk olycka. Den nya lagen (2010:950) om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor innebär ett ökat skydd för skadelidande. Lagen kommer att träda i kraft gemensamt med övriga EU-stater som är parter till Pariskonventionen. När lagen träder i kraft kommer regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att pröva om de ökade säkerheter som behövs för att täcka ersättningsansvaret är tillräckliga. Det kommer att införas regler om tillsyn över att den nya lagen följs. Strålsäkerhetsmyndigheten övertar samtidigt från länsstyrelsen ansvaret för tillsynen enligt miljöbalken i frågor som rör kärnteknisk verksamhet enligt kärntekniklagen och verksamhet med strålning enligt strålskyddslagen.

Regeringen tillsatte 2008 en utredning för att se över lagstiftningen på strålsäkerhetsområdet. Utredningen ska enligt direktiven lämna sitt slutbetänkande senast den 22 december 2010. Utredningens betänkande kommer att ligga till grund för en ny lagstiftning på strålsäkerhetsområdet som eventuellt kommande tillståndsansökningar kommer att prövas emot.

Regeringen fortsätter att förstärka tillsynen av de kärntekniska anläggningarna och användningen av radiologisk diagnostik inom sjukvården.

5.6 Budgetförslag

**Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1
Strålsäkerhetsmyndigheten**

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2009	Utfall	300 928	Anslags-sparande	4 624
2010	Anslag	329 416 ¹	Utgifts-prognos	323 414
2011	Förslag	309 452		
2012	Beräknat	312 589 ²		
2013	Beräknat	316 951 ³		
2014	Beräknat	323 562 ⁴		

¹ Inklusive tilläggsbudgetar till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FIU21, prop. 2009/10:121, bet. 2009/10:FIU35) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 309 452 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 309 452 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 309 018 tkr i 2011 års prisnivå.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) är förvaltningsmyndighet med ansvar för tillsyn av strålskydd och kärnsäkerhet, säkerheten för kärnavfallet, fysiska skyddet vid kärntekniska anläggningar, icke-spridningsfrågor samt beredskap mot radiologiska olyckor. Myndigheten är också ansvarig myndighet för miljö kvalitetsmålet Säker strålmiljö. Anslaget används för att finansiera SSM:s förvaltningskostnader samt för att finansiera kostnader för forskning. Anslaget får användas för att täcka underskotten som finns på äldreanslagen (2008) 34:1 *Statens strålskyddsinstitut* och (2008) 34:3 *Statens kärnkraftinspektion: Kärnsäkerhetsforskning*.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Slagslag	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	280 815	2 479	-240 217	26 937
Prognos 2010	285 300	6 500	-271 123	20 677
Budget 2011	274 100	9 000	-262 800	20 300

SSM:s verksamhet finansieras delvis via avgifter enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten. Ansökningsavgifter som berör kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ i nämnda förordning disponeras av myndigheten.

Avgifter som berör icke-kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ i nämnda förordning förs till inkomsttitel 2511 Ansökningsavgifter.

Övriga avgifter förs till inkomsttitel 2551 Avgifter från kärnkraftverken. Myndigheten disponerar inte dessa avgifter.

Två forskningsanläggningar (ESS och MAX IV) som är tillståndspliktiga enligt strålskyddslagen kommer sannolikt att uppföras i Sverige. Regeringen avser att genom förordningsändring besluta om avgifter för dessa båda tillståndsprövningar. Myndigheten avses få disponera dessa avgifter.

Riksdagen har antagit regeringens förslag till en ny lag om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor (prop. 2009/10:173). Det är oklart när lagen träder i kraft eftersom det är beroende av när den reviderade Pariskonventionen träder i kraft. Regeringen avser att lämna ett förslag till ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter enligt lagen om ansvar och ersättning vid radiologiska olyckor. I propositionen bedöms SSM vara lämplig som tillsynsmyndighet. För verksamhet enligt lagen föreslås att SSM får disponera avgiftsintäkterna.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2011 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor under perioden 2012–2015.

Tabell 5.6 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden – anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	Utfall 2009	Prognos 2010	Förslag 2011	Beräknat 2012	Beräknat 2013-2015
Ingående åtaganden	47 681	41 781	63 642		
Nya åtaganden	34 230	51 007	65 666		
Infriade åtaganden	-40 130	-29 146	-47 719	-47 858	-33 731
Utestående åtaganden	41 781	63 642	81 589		
Erhållet/föreslaget bemyndigande	59 000	65 000	90 000		

Skälen för regeringens förslag: Behovet av bemyndigande på anslag 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* uppstår genom myndighetens beställningar av forskning inom ansvarsområdet. Flera av åtagandena inom forskningsområdet är långsiktiga. Detta gäller framför allt finansiering av professors- och doktorandtjänster. Därför ser regeringen behov av att förlänga perioden för infriade åtaganden från tre till fyra år samt att bemyndiganderamen utökas i motsvarande grad. För 2011 föreslås bemyndiganderamen öka med 25 miljoner kronor jämfört med innevarande år.

Riksdagen har antagit lagändringar som möjliggör kontrollerade generationsskiften i den svenska kärnkraften (prop. 2009/10:172). Av propositionen framgår att SSM:s kostnader för granskning av eventuella ansökningar ska finansieras via avgifter som betalas av sökanden. Regeringen avser att genom förordningsändring besluta om avgifter för dessa eventuella tillståndsprövningar.

Tabell 5.4 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009 (varav tjänsteexport)	1 742	-2 430	-959
Prognos 2010 (varav tjänsteexport)	4 600	-4 430	170
Budget 2011 (varav tjänsteexport)	4 650	-4 480	170

SSM:s uppdragsverksamhet berör östsamarbetet och utbildningsinsatser.

Regeringens överväganden

För att få en tydlighet i finansieringen av verksamhet som avser granskning av slutförvar av kärnavfall föreslår regeringen att denna verksamhets finansiering övergår från anslagsfinansiering till fondfinansiering. Detta innebär att anslaget minskas med 30 miljoner kronor per år fr.o.m. 2011 samt att Strålsäkerhetsmyndigheten fr.o.m. 2011 tilldelas ökade medel från Kärnavfallsfonden.

Anslaget minskas med 100 000 kronor per år fr.o.m. 2011 till följd av ändrad finansiering av verksamhetsstödet för den statliga budgetprocessen.

Beräkningar i tidigare budgetpropositioner påverkar beräknade anslagsramar för 2011–2014.

Regeringen föreslår därmed att 309 452 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* för 2011. För 2012 beräknas anslaget uppgå till 312 589 000 kronor, för 2013 till 316 951 000 kronor och för 2014 till 323 562 000 kronor.

Anslaget har för perioden 2011–2014 beräknats enligt följande:

Tabell 5.5 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	329 416	329 416	329 416	329 416
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	2 136	5 497	10 171	17 740
Beslut	-22 000	-22 223	-22 533	-23 035
Överföring till/från andra anslag	-100	-101	-102	-105
Övrigt				-454
Förslag/beräknat anslag	309 452	312 589	316 951	323 562

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012–2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Anslaget minskas (2014) till följd av beräknade samordningsvinster i samband med att e-förvaltningsprojekt kommer att genomföras i statsförvaltningen.

6 Elsäkerhet

6.1 Budgetförslag

6.1.1 4:1 Elsäkerhetsverket

Tabell 6.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos	Resultat
2009	Utfall	51 063			-1 253
2010	Anslag	45 332 ¹		44 424	
2011	Förslag	49 624			
2012	Beräknat	51 084 ²			
2013	Beräknat	51 805 ³			
2014	Beräknat	52 909 ⁴			

¹ Inklusive tilläggsbudget till statsbudgeten 2010 (prop. 2009/10:99, bet. 2009/10:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 50 575 tkr i 2011 års prisnivå.

³ Motsvarar 50 575 tkr i 2011 års prisnivå.

⁴ Motsvarar 50 575 tkr i 2011 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel till förvaltningskostnader vid Elsäkerhetsverket. Inkomster hos Elsäkerhetsverket som myndigheten inte får disponera redovisas på statsbudgetens inkomstsida under inkomsttiteln 2552 Övriga offentligrättsliga avgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.2 Avgiftsbelagd verksamhet

Tusental kronor

	Offentlig- rättslig verksamhet Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Resultat- område Publikation- försäljning Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2009	311 408	119	144	-25
Prognos 2010	311 400	100	100	0
Budget 2011	307 600	100	100	0

Regeringens överväganden

Elsäkerhetsverket har under senare tid ålagts ett antal nya uppgifter. Myndigheten berörs i hög grad av exempelvis utvecklingen av produkter inom områdena elbilar, laddinfrastruktur, vindenergi och solenergi. Enligt regeringens bedömning är tidig marknads kontroll och tillsyn av elektriska anläggningar centralt för att etablera rätt krav på ny teknik när det gäller elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet. Regeringen föreslår därför att myndighetens förvaltningsanlag tillförs ytterligare 4 miljoner kronor för 2011 och 5 miljoner kronor per år fr.o.m. 2012. Anslaget 1:5 *Energiforskning* inom utgiftsområde 21 Energi minskas med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 50 miljoner kronor anvisas under anslaget 4:1 Elsäkerhetsverket för 2011. För 2012 beräknas anslaget till 51 miljoner kronor. För 2013 och 2014 beräknas anslaget till 52 respektive 53 miljoner kronor.

Tabell 6.3 Härledning av anslagsnivån 2011–2014, för 4:1 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

	2011	2012	2013	2014
Anvisat 2010¹	45 332	45 332	45 332	45 332
<i>Förändring till följd av:</i>				
Pris- och löneomräkning ²	352	812	1 463	2 521
Beslut				
Överföring till/från andra anslag	3 940	4 940	5 009	5 123
Övrigt ³				-67
Förslag/beräknat anslag	49 624	51 084	51 805	52 909

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2009 (bet. 2009/10:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2010 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2012-2014 är preliminär och kan komma att ändras.

³ Beräknade samordningsvinster i samband med att ett e-förvaltningsprojekt genomförs samt övergångseffekter till följd av kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter redovisas under övrigt.